BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
S A R A J E V O

PRIMLJENO: 04-06-2021			
Organizacijska jedinica	Klasifikacijska oznaka	Redni broj	Broj priloga
03/3-	50-18-	1159/21	

Broj: 03-23.1-02-11 /21
Sarajevo, 01.06.2021.godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Dokument ***Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi januar/siječanj – septembar/rujan 2020. godine***, dostavlja se

Poštovani,

Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine je pripremila dokument pod nazivom ***Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi januar/siječanj – septembar/rujan 2020. godine***.

Navedeni materijal dostavljamo radi informisanja.

S poštovanjem,

Prilog:
- *kao u tekstu*

DIREKTOR

Zoran Željko

M. Tita 9a, 71000 Sarajevo
Tel. +387 33 650 842, Fax. +387 33 650 845, website: www.dep.gov.ba

Bosna i Hercegovina
Ekonomski trendovi

januar/siječanj – septembar/rujan 2020. godine

Sadržaj:

I.	**REALNI SEKTOR**	**8**
	Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini	**8**
	Industrijska proizvodnja	**11**
	Prerađivačka industrija	**12**
	Energetski sektor	**13**
	Maloprodaja	**14**
	Transport	**15**
	Građevinarstvo	**16**
	Tržište rada	**16**
	Zaposlenost	**17**
	Nezaposlenost	**18**
	Plate	**20**
	Penzije	**21**
II.	**JAVNE FINANSIJE**	**23**
	Indirektni porezi	**23**
	Direktni porezi i doprinosi	**26**
	Javni dug	**28**
III.	**CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR**	**31**
	Cijene	**31**
	Monetarni sektor	**33**
	Bankarski sektor	**35**
	Tržište kapitala	**40**
IV.	**VANJSKI SEKTOR**	**44**
	Platni bilans	**44**
	Vanjskotrgovinska robna razmjena	**45**
	Izvoz roba	**46**
	Uvoz roba	**47**
	Vanjskotrgovinski bilans	**48**
V.	**DIREKTNA STRANA ULAGANJA**	**51**
	DODATAK	**55**

PRILOZI:

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini
Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine
Tabela 3: Industrijska proizvodnja u Republici Srpskoj
Tabela 4: Realni sektor- industrija i usluge
Tabela 5: Realni sektor po entitetima
Tabela 6: Tržište rada
Tabela 7: Pregled emitovanih obveznica Vlade Republike Srpske
Tabela 8: Pregled emitovanih obveznica Vlade Federacije Bosne i Hercegovine
Tabela 9: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Republike Srpske
Tabela 10: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Federacije Bosne i Hercegovine
Tabela 11: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)
Tabela 12: Indeks potrošačkih cijena (CPI)
Tabela 13: Rast i sektorska struktura kredita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Tabela 14: Rast i sektorska struktura depozita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)
Tabela 15: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM s valutnom klauzulom
Tabela 16: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima u KM s valutnom klauzulom
Tabela 17: Kamatne stope na depozite
Tabela 18: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji za period januar-septembar 2020. godine
Tabela 19: Vanjskotrgovinska razmjena u Bosni i Hercegovini po glavnim trgovinskim partnerima
Tabela 20: Platni bilans Bosne i Hercegovine

SPISAK GRAFIKONA:

Grafikon 1: Međunarodno poređenje kretanja BDP-a po zemljama 8
Grafikon 2: Pregled kretanja BDP-a u Bosni i Hercegovini po kvartalima u 2020. godini (g/g) 9
Grafikon 3: Struktura ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini 10
Grafikon 4: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini po sektorima 12
Grafikon 5: Prikaz kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po zemljama 12
Grafikon 6: Prikaz kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po granama 13
Grafikon 7: Pregled kretanja u sektoru za proizvodnju električne energije 14
Grafikon 8: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u periodu K1-K3 (rast g/g u %) 15
Grafikon 9: Prevoz robe i putnika u Bosni i Hercegovini – u 2020. godini (rast g/g u %) 15
Grafikon 10: Građevinski radovi u BiH u periodu K1-K3 (rast g/g u %) 16
Grafikon 11: Stope rasta i doprinosi rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni Hercegovini 18
Grafikon 12: Stope rasta broja zaposlenih i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini i stope registrovane nezaposlenosti 19
Grafikon 13: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini 21
Grafikon 14: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini i stope rasta g/g 22
Grafikon 15: Doprinos rastu neto prihoda od indirektnih poreza (u p.p.) 24
Grafikon 16: Raspoređeni prihodi sa jedinstvenog računa UIO 26
Grafikon 17: Doprinos rastu prihoda entitetskih poreskih uprava 27
Grafikon 18: Stanje javnog duga u milionima KM 28
Grafikon 19: Zaduženost sektora opšte vlade kroz komercijalno zaduživanje (u %) 30
Grafikon 20: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane 31
Grafikon 21: Kretaje inflacije u Bosni i Hercegovini u periodu I-IX 2020. godine (poređenje g/g) 32
Grafikon 22: Indeks potrošačkih cijena u Bosni Hercegovini u periodu I-IX 2020/I-IX 2019 33
Grafikon 23: Monetarni agregati - stope rasta IX 2020/IX 2019 34
Grafikon 24: Prosječan saldo računa obaveznih pričuva kod CBBiH 34
Grafikon 25: Struktura bruto deviznih pričuva na kraju rujna 2020. godine 35
Grafikon 26: Sektorska struktura kredita 37
Grafikon 27: Sektorska struktura depozita 39
Grafikon 28: Neto štednja po sektorima (u mil. KM stanje na kraju razdoblja) 39
Grafikon 29: Kretanje vrijednosti indeksa u svijetu 40
Grafikon 30: Kretanje vrijednosti indeksa na Bečkoj berzi 41
Grafikon 31: Promet na SASE po mjesecima (u mil. KM) 42
Grafikon 32: Promet na BLSE po mjesecima (u mil. KM) 42
Grafikon 33: Kapitalizacija u mlrd. KM i stopa rasta (u %) na SASE i BLSE 43
Grafikon 34: Kapitalizacija u regionu u mil. EUR 43
Grafikon 35: Kretanje tekućeg računa Bosne i Hercegovine – po godinama u periodu K1-K3 44
Grafikon 36: Prilivi/odlivi novca iz inostranstva u K1-K3 po godinama 45
Grafikon 37:Pregled kretanja bh. vanjskotrgovinske robne razmjene 46
Grafikon 38: Pregled strukture robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima 47
Grafikon 39: Pregled strukture robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima 48
Grafikon 40: Pregled strukture vanjskotrgovinskog robnog deficita 49
Grafikon 41: Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD 51
Grafikon 42: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po kvartalima u 2017, 2018, 2019. i 2020. god. 52
Grafikon 43: Najznačajnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu po zemljama i godinama (u mil. KM) 53
Grafikon 44: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po djelatnostima, kraj devetog mjeseca 2020. god. 53

SPISAK TABELA:

Tabela 1: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini (u 000) 20
Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza 24
Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni 27
Tabela 4: Stanje unutrašnjeg duga prema nosiocima u milionima KM 29
Tabela 5: Financijski rezultat bankarskog sektora u Bosni iHercegovini na kraju perioda u 000 KM 36
Tabela 6: Nivo kreditnog rizika i procjena očekivanog kreditnog gubitka u Bosni i Hercegovini 38
Tabela 7: Promjena vrijednosti vodećih berzanskih indeksa u svijetu 40
Tabela 8: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE 41
Tabela 9: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-septembar 2020. godine 50
Tabela 10: Strana direktna ulaganja po kvartalima 52

LISTA SKRAĆENICA:

ARS – Anketa o radnoj snazi
BATX – Bosnian Traded Index
BD – Brčko Distrikt
BDP – Bruto domaći proizvod
BDV – Bruto dodana vrijednost
BHAS – Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
BIFX – Indeks bosanskih investicijskih fondova
BiH – Bosna i Hercegovina
BLSE – Banjalučka berza
CBBiH – Centralna banka Bosne i Hercegovine
CEFTA – Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini
CPI – Indeks potrošačkih cijena
DOB – Dokument okvirnog budžeta
DSU – Direktna strana ulaganja
EBRD – Evropska banka za obnovu i razvoj
EC – Evropska komisija
EKS – Efektivna kamatna stopa
ERS-10 – Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 kompanija iz sistema Elektroprivrede RS
EU – Evropska unija
FBiH – Federacija Bosne i Hercegovine
FIRS – Indeks investicijskih fondova RS
FISIM – Usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene
JR UIO – Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje
KM – Konvertibilna marka (međunarodni standard ISO 4217)
MMF – Međunarodni monetarni fond
MVTEO – Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa
OMA – Odjel za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje
OR – Obavezne rezerve
PB – Platni bilans
PDV – Porez na dodanu vrijednost
PIF – Privatizacijski investicijski fond
PJI – Program javnih investicija
SASE – Sarajevska berza
SASX-10 – Indeks rezultata 10 najboljih kompanija listiranih na Sarajevskoj berzi
SB – Svjetska banka
SEE – Jugoistočna Evropa
SIPA – Državna agencija za istrage i zaštitu
SMTK – Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
SOR – Srednjoročni okvir rashoda
SRS – Srednjoročna razvojna strategija
SSP – Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
SST – Sporazum o slobodnoj trgovini
SVF – Statistika vladinih finansija
UIO – Uprava za indirektno oporezivanje BiH
USAID – Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj
P1 – Prva polovina godine
P2 – Druga polovina godine
K1 – Prvi kvartal godine
K2 – Drugi kvartal godine
K3 – Treći kvartal godine
K4 – Četvrti kvartal godine
M0 – Rezervni novac
M1 – Transakcijski novac
M2 – Novac u širem smislu
QM – Kvazi novac
mil. KM – Milioni KM
g/g – Stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine
m/m – stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine

EKONOMSKI POKAZATELJI U BOSNI I HERCEGOVINI godišnji pokazatelji					
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020. (p)
Nominalni BDP (u milionima KM)	31.125	32.602	34.264	35.753	34.644*
Nominalna stopa rasta (u %)	4,3%	4,7%	5,1%	4,3%	-3,1%*
Realna stopa rasta (u %)	3,6%	3,6%	3,2%	2,4%	-3,0%*
Stanovništvo (u hiljadama) - prema popisu iz 2013. godine	3.511	3.504	3.496	3.491	3.491
BDP per capita (u KM)	8.865	9.304	9.801	10.241	9.924*
Broj registrovanih nezaposlenih lica - prosjek (u hiljadama)	521,4	489,4	451,7	411,2	415,2
Prosječna neto plata (u KM)	838	851	879	921	953,0*
Inflacija (indeks potrošačkih cijena)	-1,1%	1,3%	1,4%	0,6%	-1,0%
Konsolidirani budžet Bosne i Hercegovine (u % BDP-a)					
Tekući prihodi	41,1%	43,0%	42,0%	42,0%	-
Tekući rashodi	37,6%	38,0%	37,2%	37,3%	-
Štednja (Bruto operativni bilans)	3,5%	5,0%	4,8%	4,7%	-
Javne investicije (Transakcije u nefinansijskim sredstvima)	2,3%	2,4%	2,7%	2,8%	-
Suficit/Deficit (Neto pozajmljivanje(+)/zaduživanje(-))	1,2%	2,6%	2,1%	1,9%	-
Vanjski javni dug	27,5%	24,1%	23,9%	22,8%	25,0%
Novac i krediti (u % BDP-a)					
Novac u širem smislu (M2)	64,9%	67,8%	70,6%	73,7%	81,5%
Kreditiranje privatnog sektora(1)	51,2%	52,7%	53,0%	54,2%	53,8%
Platni bilans					
Saldo tekućeg računa u milionima KM	-1.424	-1.520	-1.118	-1.087	-1.543*
U % BDP-a	-4,6%	-4,7%	-3,3%	-3,0%	-4,5%
Trgovinski bilans	-4.972	-5.088	-4.929	-5.195	-5.102
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	10.868	12.824	14.220	14.286	12.561*
(stopa rasta u %)	7,0%	18,0%	10,9%	0,5%	-12,1%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	15.839	17.912	19.149	19.482	17.663*
(stopa rasta u %)	3,0%	13,1%	6,9%	1,7%	-9,3%
Bilans roba i usluga (u % BDP-a)	-16,0%	-15,6%	-14,4%	-14,5%	-14,7%
Bruto devizne rezerve					
U milionima KM	9.531,1	10.556,6	11.623,2	12.597,1	13.868,0
U mjesecima uvoza roba i usluga	7,2	7,1	7,3	7,8	-
Servisiranje vanjskog javnog duga					
U milionima KM	735,4	995,3	976,4	821,6	-
U % izvoza roba i usluga	6,8	7,8	6,9	5,8	6,1*

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS): BDP, stanovništvo, zaposlenost, plate i cijene
Izvor: Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine: vanjski javni dug i njegovo servisiranje
Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine: konsolidovani budžet opšte vlade; platni bilans Bosne i Hercegovine; novac i krediti; devizne rezerve
(1) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektora osim sektora vlade i javnih kompanija.
** Procjena/pretpostavka DEP-a*
(p) Projekcija DEP-a

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BOSNI I HERCEGOVINI
u periodu januar - septembar

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Realni sektor					
Industrijska proizvodnja BiH - rast fizičkog obima (1)	3,9%	3,3%	2,4%	-5,0%	-8,2%
Prerađivačka industrija BiH - rast fizičkog obima (1)	3,7%	4,8%	-0,6%	-3,8%	-10,4%
Broj registrovanih nezaposlenih lica u BiH - prosjek (u hiljadama)	524,7	493,7	456,9	414,5	415,7
Prosječna neto plata u BiH (u KM)	836	849	872	916	950
Inflacija (indeks potrošačkih cijena)	-1,3%	1,1%	1,3%	0,7%	-0,9%
Javne finansije					
Rast neto prihoda od indirektnih poreza (g/g)	4,0%	5,7%	7,2%	5,3%	-10,0%
Vanjski javni dug - promjena stanja duga (%)	2,2%	-4,0%	3,2%	-0,3%	4,3%
Novac i krediti (stopa rasta g/g)					
Novac u širem smislu (M2)	7,5%	9,9%	10,3%	8,1%	6,3%
Kreditiranje privatnog sektora (2)	2,6%	7,7%	6,4%	6,2%	-1,1%
Platni bilans					
Saldo tekućeg računa (u milionima KM)	-985,6	-1.141,9	-765,8	-772,7	-1.031,4
Porast deficita tekućeg računa (u %)	-15,4%	15,9%	-32,9%	0,9%	33,5%
Bilans roba i usluga	-3.579,2	-3.682,7	-3.596,2	-3.741,4	-3.711,9
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	8.041,2	9.543,6	10.719,2	10.899,5	8.444,4
(stopa rasta u %)	4,9%	18,7%	12,3%	1,7%	-22,5%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	11.620,4	13.226,3	14.315,4	14.640,9	12.156,3
(stopa rasta u %)	1,0%	13,8%	8,2%	2,3%	-17,0%
Bruto devizne rezerve					
Bruto devizne rezerve - rast u %	14,1%	8,0%	13,3%	7,7%	7,2%
U mjesecima uvoza roba i usluga	7,3	7,0	7,3	7,7	9,4

(1) Pokazatelji rasta industrijske proizvodnje za period 2016-2020. godine su zvanični podaci BHAS-a koje DEP koristi u izradi svojih analiza na temelju potpisanog protokola o međusobnoj razmjeni podataka.
(2) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektori osim sektora vlade i javnih kompanija.
** Izvor: Procjena DEP-a.*

I REALNI SEKTOR

Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini za period januar-septembar 2020. godine

- *Očekivani pad BDP-a u Bosni i Hercegovini u 2020. godini*
- *Istovremeni pad agregatne ponude i agregatne tražnje*
- *Pad privatne potrošnje, investicija i vanjskotrgovinske razmjene*

Dosadašnje analize ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini su potvrdile da eksterne dinamike, odnosno privredna kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju predstavljaju veoma važnu strukturnu odrednicu ekonomskih kretanja u zemlji. U skladu s tim, već tokom 2019. godine usljed slabljenja privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima došlo je do evidentnog usporavanja ekonomskog rasta i u Bosni i Hercegovini. Tako je Bosna i Hercegovina od 2015. godine po prvi put zabilježila ekonomski rast od ispod 3% na godišnjem nivou, preciznije prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu BHAS) u 2019. godini u Bosni i Hercegovini registrirana stopa rata BDP-a iznosila je 2,4%.[1]

Početak 2020. godine karakterisalo je dodatno usložnjavanje međunarodnih ekonomskih prilika i pojava globalne pandemije virusa Covid-2019 koja je pored zdravstvenih imala veoma negativne implikacije na privredna kretanja u svijetu, regionu i u konačnici u samoj Bosni i Hercegovini. Ako je suditi po trenutnim pokazateljima, eskalcija pandemije Covid-a 19 i uvođenje potpunog „lockdown-a" u aprilu 2020. godine doveli su do drastičnog pada privredne aktivnosti što se manifestovao značajnim padom BDP-a u K2 i K3 2020. godine, gdje su stope pada u pojedinim zemljama bile čak i dvocifrene. Tako je već sada izvjesno da će zemlje EU, kao glavni trgovinski partneri iz regiona zabilježiti historijske stope pada BDP-a u 2020. godini. Naime, preliminarni podaci EUROSTAT-a za period januar-septembar 2020. godine ukazuju da su zemlje EU27 zabilježile pad BDP-a od oko 7% u odnosu na isti period prethodne godine.[2]Na grafikonu ispod prikazan je detaljniji pregled kretanja BDP-a po zemljama u prvih 9 mjeseci 2020. godine.

Grafikon 1: Međunarodno poređenje kretanja BDP-a po zemljama u periodu januar- septembar 2020(stope rasta g/g)

Izvor: EUROSTAT i nacionalni zavodi za statistiku

Preliminarni podaci BHAS-a (ststistika nacionalnih računa) za K3 2020. godine ukazuju na to da su se ova dešavanja u glavnim trgovinskim partnerima i pojava globalne pandemije i „lockdown-a" izrazito negativno odrazila i na privredna kretanja u Bosni i Hercegovini. Naime, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a Bosna i Hercegovina je u periodu januar-septembar 2020. godine zabilježila realni pad BDP-a od 4,7% u odnosu na isti period prethodne

[1] BHAS, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod za 2019. godinu, rashodni pristup, , 30.09.2019. godine
[2] EUROSTAT, „Preliminary flash esimates for third quarter of 2020", 121/2020, 31 October 2020

godine.[3]Posmatrano po kvartalima registrirane stope BDP-a u Bosni i Hercegovini su iznosile K1:2020: 1,7%, K2:2020 -9,3%, K3:2020 -6,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, vrijedi također istaći da se Bosna i Hercegovina u smislu intenziteta i ekonomskih trendova apsolutno ne razlikuje od ostalih zemalja u ovom dijelu svijeta. Ako se posmatra struktura privrednih kretanja u Bosni i Hercegovini u 2020. godine može se konstatovati da je pad iste posljedica istovremenog pada kako agregatne ponude tako i agregatne tražnje što je osnovno obilježije negativnog utjecaja globalne pandemije virusa Covid-19.

Grafikon 2: Pregled kretanja BDP-a u Bosni i Hercegovini po kvartalima u 2020. godini (g/g)

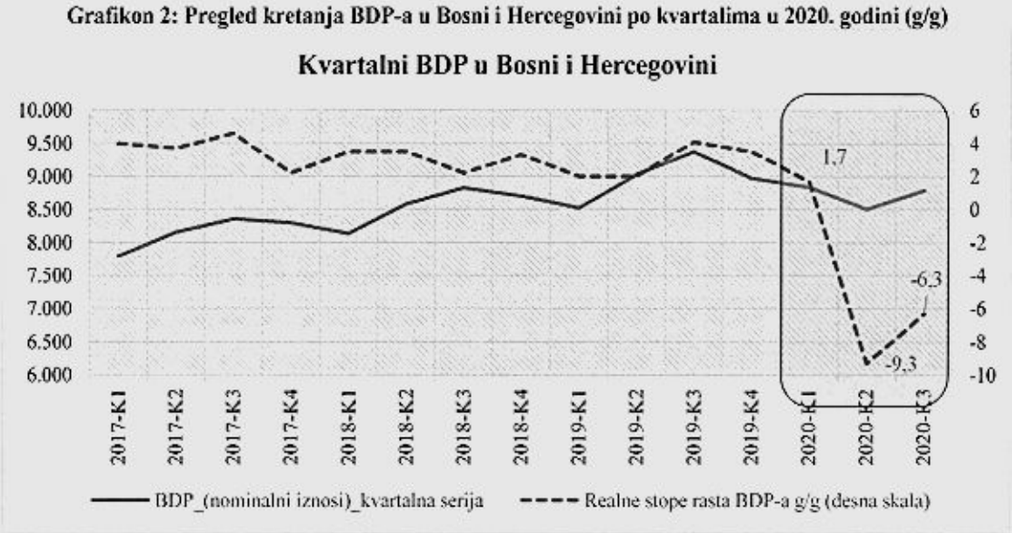

Izvor: BHAS

Ako se ima u vidu da je Bosna i Hercegovina u vanjskotrgovinskom smislu gotovo u potpunosti orijentisana ka tržištima zemalja EU i regiona, ne iznenađuje činjenica da je ovaj segment privrede najžešće pogođen krizom koju je izazvala pandemija Covid-19. Tako je pad privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima rezultirao slabljenjem izvozne tražnje za bh. izvoznim proizvodima i smanjenjem ukupne vanjskotrgovinske razmjene za oko 1/5 u odnosu na isti period prethodne godine. Prema podacima BHAS-a Bosna i Hercegovina je u periodu januar-septembar 2020. godine zabilježila pad ukupnog izvoza (robe+usluge) od oko 20% u realnom smislu u odnosu na isti period prethodne godine, dok je pad uvoza iznosio 17%.[4] Ovdje je naročito važno istaći da se sektor izvoza usluga (hotelsko ugostiteljska i transportna djelatnost) našli na direktonom udaru Covida 19, tako da je privredna aktivnost u okviru ovih sektora u 2020. godini bila gotovo prepolovljena. Ovo smanjenje izvoza usluga uz pad priliva po osnovu doznaka građana iz inostranstva predstavljali su ključni razlog povećanja deficita tekućeg računa u okviru platnog bilansa Bosne i Hercegovine u 2020. godini.[5] Imajući u vidu neuravnoteženost u strukturi vanskotrgovinske razmjene u Bosni i Herzegovini u okviru koje uvoz ima daleko višu zastupljenost u okviru BDP-a od preko 55%, ovakva kretanja su dovela do smanjenja vanjskotrgovinskog deficita oko 8%, a doprios istog ekonomskom rastu je bio pozitivan i iznosio je 1,2 p.p. Pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2020. godine prikazan je na grafikonu 3.

[3]Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci, K3 2020 ", 06.01.2021. godine.

[4] Na grafikonu br.2 prikazane su realne stope rasta ukupnog izvoza (robe +usluge) i ukupnog uvoza (robe + usluge) iz publikacije statistika nacionalnih računa koju objavljuje BHAS-a kvartalno.

[5] Detaljniji prikaz kretanja u okviru platnog bilansa Bosne i Hercegovine u 2020. godini predstavljan je u okviru posebnog poglavlja ovog izvještaja.

Grafikon 3: Struktura ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2020. godine

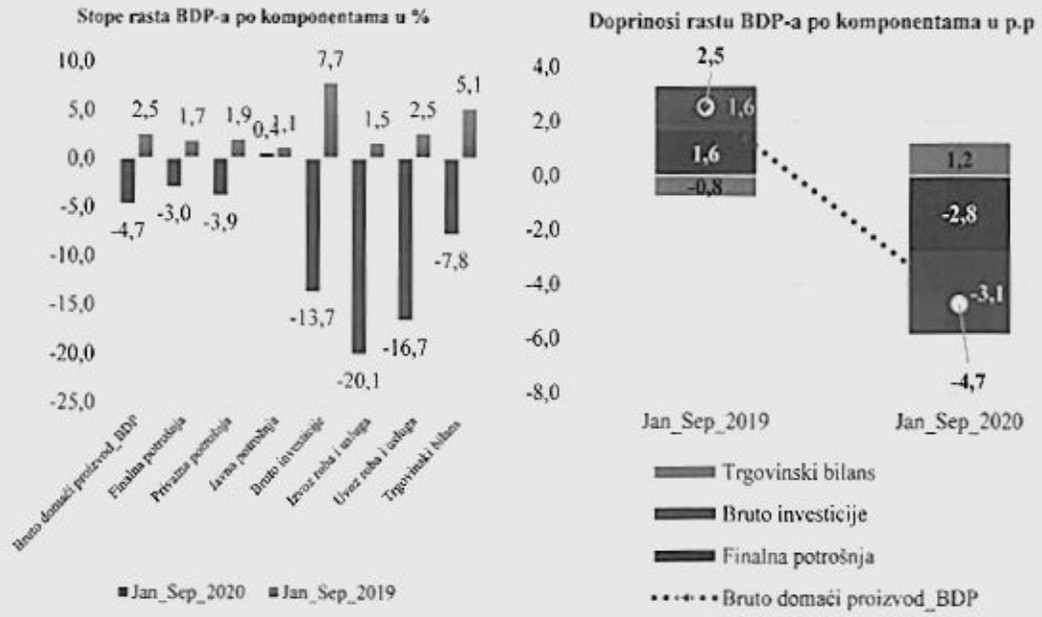

Izvor: BHAS

Ova dešavanja u vanjskom sektoru odnosno u okviru agregatne ponude kao i eskalacija globalne pandemije Covid-19, te uvođenje „lockdowna" su imale negativne posljedice na sve segmente domaćeg tržišta. Naime, vrlo brzo nakon pada izvoza i proizvodnje (smanjenja agregatne ponude), došlo je do slabljenja domaće tražnje (potrošnja i investicije) kao ključnih nosilaca ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od oko 8,2%, smanjenje zaposlenosti od 1%, smanjen priliv doznaka građana iz inostranstva od oko 18%, te stagnacija kreditne aktivnosti i pad prometa u maloprodaj ukazuju na slabljenje raspoloživog dohotka građana u Bosni i Hercegovini. Tako je prema podacima BHAS-a za period januar-septembar 2020. godine usljed oslabljenog raspoloživog dohotka građana i manjoj sklonosti ka potrošnji došlo i do pada privatne (domaćinstva) potrošnje od oko 4% u realnom smislu. Određeni kratkoročni podaci kao što je smanjenje uvoza roba široke potrošnje i pad prihoda od indirektnih poreza od oko 10%(pri čemu je pad prihoda od PDV-a iznosio oko 8%), nedvojbeno potvđuju da je u Bosni i Hercegovini došlo do pada privatne potrošnje. S druge strane, novonastale okolnosti usljed pandemije virusa Covid-19 zahtjevale su pojačan angažman institucija u Bosni i Hercegovini kroz povećanje izdataka za zaštitu javnog zdravstva i saniranje ekonomskih posljedica krize što je dovelo do povećanja javne potrošnje od oko 0,4%.[6]Ovo povećanje javne potrošnje uz efekat smanjenje prihoda dovelo je do povećanja potreba za zaduživanjem u 2020. godine. Tako je prema trenutno raspoloživim podacima ukupni javni dug povećan za oko 8,5% u odnosu na isti period prethodne godine, što predstavlja oko 35% BDP. Navedeno povećanje javne potrošnje u periodu januar-septembar 2020. godine niti izbliza nije bilo dovoljno da bi se iskompenzirali gubici nastali u okviru privatne potrošnje, tako da je pad ukupne finalne potrošnje u Bosni i Hercegovini tokom navedenog perioda iznosio 3%, dok je negativan doprinos ekonomskom rastu iznosio 2,8 p.p. Ako se ima u vidu zastupljenosta finalne potrošnje u strukturi BDP-a od oko 90%, ovaj pad finalne potrošnje praktički znači i pad BDP-a u Bosni i Hercegovini u 2020. godini. Investicije u strukturi BDP-a imaju nešto niži nivo zastupljenosti od oko 18% što je prilično skromno za zemlju koja teži višem stadiju ekonomskog razvoja kakva je Bosna i Hercegovina. Novonastale okolnosti usljed izbijanja globalne pandemije virusa Covid-19 koju karakteriše neizvjesnost tržišta, pesimistična

[6] Vrijedi istaći da će pad javnih prihoda uz očekivano povećanje javnih rashoda usljed Covid 19 vrlo vjerovatno rezultirati budžetskim deficitom, te oslabiti fiskalnu poziciju Bosne i Hercegovine u 2020. godini.

Tako su prema podacima BHAS-a za period januar-septembar 2020. godine registrirane stope kretanja proizvodnje po granama su iznosile: bazni metali -31,7%, auto komponente i rezervni dijelovi za automobile oko -30%, koks i naftni derivati -23%, namještaj -22,9%, mašine i uređaji oko -15%, odjeća i obuća oko -10% i dr. S duge strane, povećanje proizvodnje u okviru pojedinih privrednih grane kao što su drvna industrija i građevinski materijal ni u kom slučaju nisu bila dovoljna kako bi se iskompenzirali gubici nastali u okviru vodećih grana prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini. Pregled kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industije u Bosni i Hercegovini za period januar-septembar po granama prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 6: Prikaz kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po granama za period januar-septembar 2020. godine (stope rasta g/g)

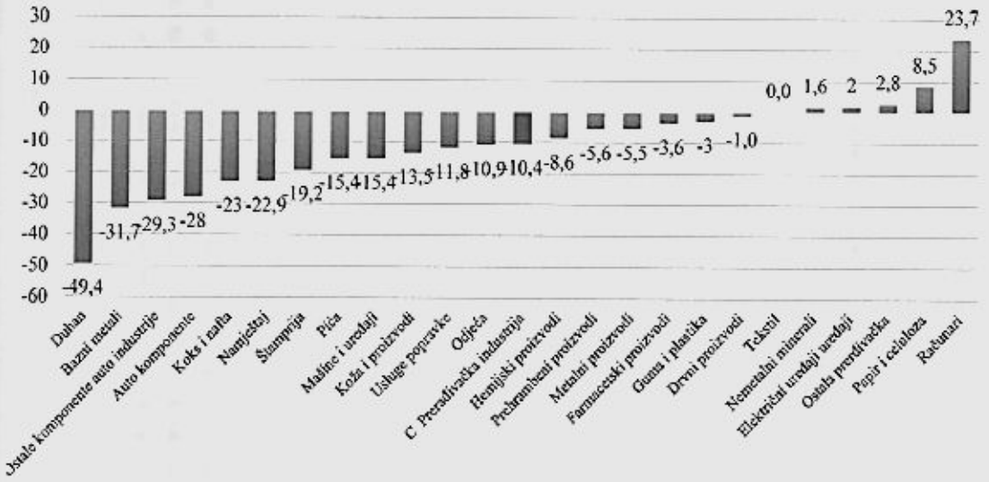

Izvor: BHAS

Energetski sektor

Za razliku od prerađivačke industrije, kretanja u okviru energetskog sektora koji uključuje proizvodnju električne energije i rudnike u većoj mjeri su determinisana domaćom tražnjom. Tokom prethodnih godina sektor za proizvodnju električne energije predstavljao važan oslonac stabilnosti ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Međutim, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a (saopštenje energetske statistike) za period januar-septembar 2020. godine ukupna proizodnja električne energije u Bosni i Hercegovini iznosila je 10986 GWh što predstavlja smanjenje od oko 4,5% odnosu isti period prethodne godine.[8] Ova smanjenje u ukupnoj proizvodnji električne energije u Bosni i Hercegovini posljedica je smanjenja proizvodnje u hidroelektranama od oko 28% u odnosu isti period prethodne godine. S druge strane, u okviru proizvodnje električne energije zabilježeno je povećanje proizvodnje od oko 8% u termoelektranama koje ipak nije bilo dovoljno da bi se spriječio pad ukupne proizvodnje električne energije u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2020. godine. S druge strane, usljed usporavanja privredne aktivnosti, te smanjenja ili potpune obustave proizvodnih procesa kod pojedinih industrijskih potrošača u Bosni i Hercegovini, došlo je do smanjenja ukupne potrošnje električne energije od oko 10% u odnosu na isti period prethodne godine. Unatoč smanjenju proizvodnje, ovaj pad potrošnje rezultirao je viškovima

[8]Napomena: prilikom pripreme ovog izvještaja primjetna su odstupanja stopa rasta u proizvodnji električne energije. Razlog za to je korištenje publikacije Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Statistika energije, kratkoročni pokazatelji energetske statistike, septembar", 26.11.2020. godine. S druge strane u uvodnom dijelu poglavlja o industriji korišteno je sapoštenje o industrijskoj proizvodnji u Bosni i Hercegovini.

električne energije u periodu januar-septembar 2020. godine, tako da je registrirano povećanje izvoza električne energije iz Bosne i Hercegovine od oko 10% (posmatrano u fizičkim jedinicama), dok je uvoz iste skromno rastao. S druge strane, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-septembar 2020. godine u okviru sektora za rudarstvo u Bosni i Hercegovini zabilježena je stagnacija proizvodnje sa registriranom stopom od 0,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Detaljniji pregled kretanja u okviru sektora za proizvodnju elekrtične energije u Bosni i Hercegovini za period januar-septembar 2020. godine u odnosu na isti period prethodne godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 7: Pregled kretanja u sektoru za proizvodnju električne energije za period januar-septembar 2020. godine

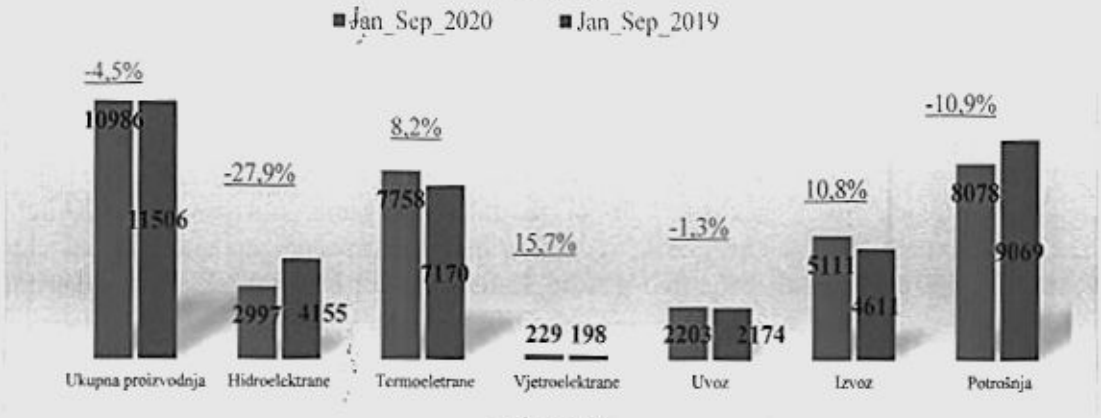

Izvor:BHAS

Maloprodaja

- *Snažan pad maloprodaje pod uticajem Covida 2019*

Zvanični podaci ukupne trgovine na malo u Bosni i Hercegovini za period K1-K3 2020. godine ukazuju na realni pad prometa od 8,8%[9](g/g). Prema dostupnim podacima pad trgovine u maloprodaji je započeo u mjesecu martu 2020. godine (pad je iznosio 7,4%) te se to poklapa sa pojavom pandemije Covida-2019. Posmatrano po kvartalima može se primjetiti da je (zahvaljujući rastu ukupne trgovine na malo u prva dva mjeseca) ostvaren rast u K1 od 3,8% dok je kvartalni pad zabilježen u K2 od 16,9% te pad u K3 koji je iznosio 11,1%.

Najveći dio ovog pada u periodu K1-K3 2020. godine je došao iz trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicima (u daljem tekstu s.p.) od 22,4% te pada trgovine na malo osim trgovine motornim gorivima u s.p. od 4,7%.

Promet u trgovinama na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. ostvario je pad od 14,4% dok je u isto vrijeme trgovina na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u nespecijaliziranim prodavnicama (dalje u tekstu n.p.) ostvarila pad od 4%. Kod trgovine na malo u s.p. u periodu K1-K3 2020. godine, u poređenju sa istim periodom prošle godine, ostvaren je pad u trgovini na malo na štandovima i tržnicama od 27,8%, kod trgovine ostalom opremom za domaćinstvo od 7,9%, trgovine na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju od 5,6% te kod trgovine na malo ostalom robom gdje je pad iznosio 3,9%.

Izuzetak predstavljaju trgovina na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica sa stopom rasta od 7,7% te trgovina na malo informacijsko komunikacijskom opremom koja je u posmatranom periodu porasla za 1,5%.

[9] Izvor podataka: BHAS

Grafikon 8: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u periodu K1-K3 (rast g/g u %)

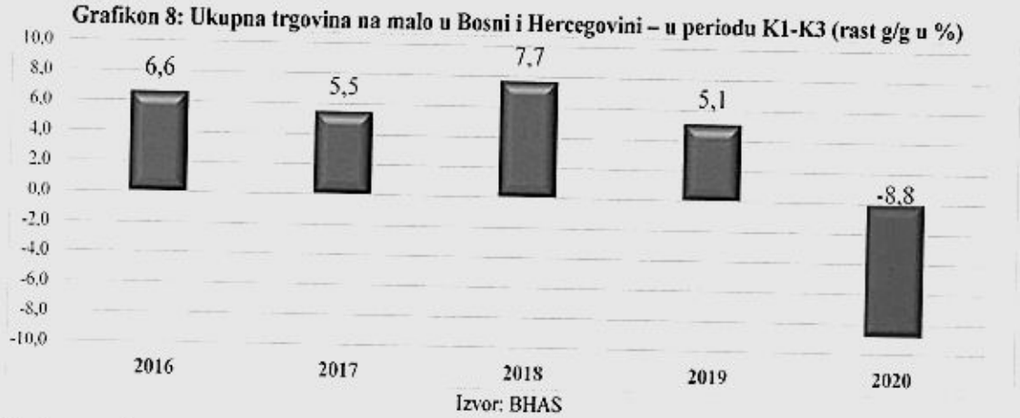

Izvor: BHAS

Kod trgovine opremom za domaćinstvo rast prometa je ostvaren kod trgovine na malo sportskom opremom, igrama i igračkama za 2,1% te kod prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima za 1,6%. Nasuprot tome, ostale kategorije bilježe smanjenje prometa pa je tako u trgovini na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima zabilježen pad od 19,8%, trgovini na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo pad od 13,6% kao i u trgovini tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože gdje je zabilježen pad prometa od 10,7%.

Transport

- *Drastičan pad prevezenih putnika u drumskom, željezničkom i avio saobraćaju*

Podaci za cestovni transport u K1-K3 2020. godine ukazuju na pad transporta roba gdje je zabilježeno smanjenje od 9,6% u odnosu na K1-K3 2019. godine. Broj prevezenih putnika u cestovnom prevozu bilježi pad od 57,4% dok je istovremeno prevoz putnika u gradsko-prigradskom prevozu zabilježio smanjenje od 37,7%. Kada se posmatra promet roba i putnika u željezničkom saobraćaju zabilježeno je smanjenje opsega prevezene robe od 19,2% kao i pad broja prevezenih putnika za 70,8%. Kod avio saobraćaja je kao direktna posljedica pojave pandemije Covid-2019 također došlo do drastičnog pada broja prevezenih putnika za 71,8% u odnosu na isti period prošle godine (detaljniji pregled navedenih vidova transporta po kvartalima u grafikonu 9).

Grafikon 9: Prevoz robe i putnika u Bosni i Hercegovini – u 2020. godini (rast g/g u %)

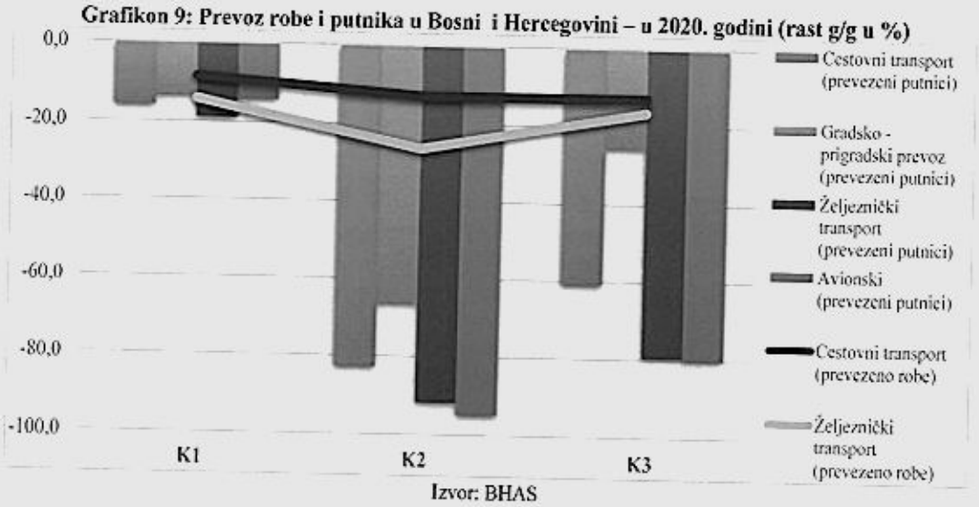

Izvor: BHAS

U okviru djelatnosti prometa transporta i skladištenja je zabilježen nominalan pad od 20,1% u periodu K1-K3 2020. godine. U oblasti poštanskih i kurirskih djelatnosti ostvareni rast iznosio je 4% dok je nasuprot tome kod skladištenja i pomoćnih djelatnosti u prevozu zabilježena negativna stopa rasta od 40,6% kao i u oblasti kopnenog prevoza i cjevovodnog transporta gdje je, u posmatranom periodu, ostvaren pad prometa od 18,7%.

Građevinarstvo

- *Stagnacija ukupnih građevinskih radova*

Zvanični podaci BHAS-a, za ukupne građevinske radove u Bosni i Hercegovini, za period K1-K3 2020. godine ukazuju na pad radova od 0,3% (g/g). U sektoru visokogradnje zabilježen je pad građevinskih radova od 0,7% (g/g) dok je istovremeno u sektoru niskogradnje registrovani minoran porast radova od 0,1% (g/g).

Vrijedno je istaknuti da je prvi put nakon K2 2018. godine (kada je rast iznosio 0,8% g/g) zabilježen kvartalni porast ukupnih građevinskih radova i to u trećem kvartalu 2020. godine gdje je zabilježeni rast iznosio 2,7% g/g (u sektoru visokogradnje zabilježen je rast radova od 3,4% g/g dok je istovremeno sektor niskogradnje zabilježio porast građevinskih radova od 2% g/g).

Grafikon 10: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u periodu K1-K3 (rast g/g u %)

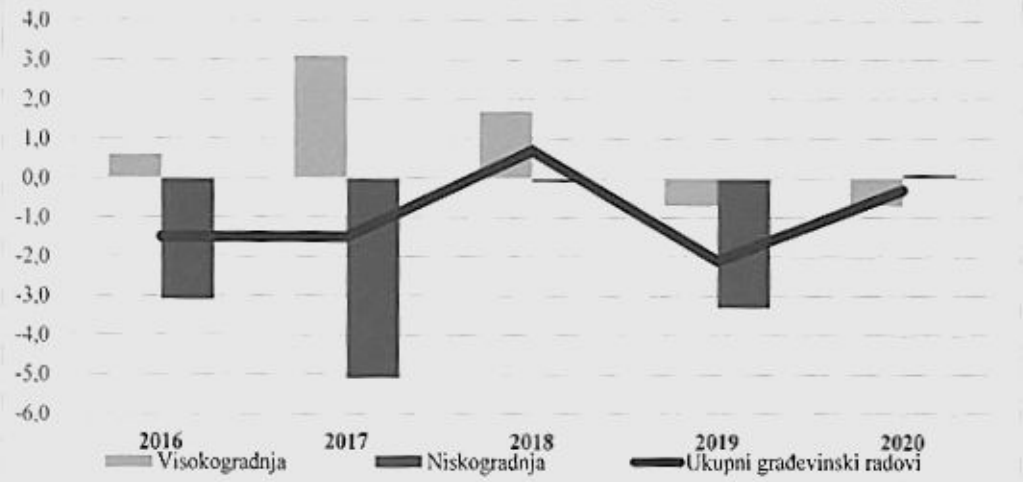

Izvor: BHAS

Broj izdatih odobrenja za građevinske radove u periodu K1-K3 2020. godine u odnosu na isti period 2019. godine manji je za 8,8%. Najveće smanjenje izdatih dozvola za građenje, u periodu K1-K3 2020. godine, je u oblasti visokogradnje gdje je negativna stopa rasta iznosila 10% (u ovom sektoru je smanjen broj izdatih dozvola za građenje stambenih zgrada za 13,8% dok je istovremeno broj izdatih dozvola za nestambene zgrade smanjen za 0,4%) dok su odobrenja za građenje objekata u sektoru niskogradnje zabilježila pad od 3,8%.

Tržište rada

- *Uslijed širenja pandemije virusa COVID-19 broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini smanjen u periodu I-IX 2020. godine.*
- *Rast stope registrovane nezaposlenosti.*
- *Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini uvećana.*

Zaposlenost

Širenje pandemije virusa COVID-19 snažno je uticalo na pad ekonomske aktivnosti što se zatim odrazilo i na tržište rada u Bosni i Hercegovini. Da bi se spriječilo širenje virusa i osiguralo distanciranje zaposlenih lica, mnoga preduzeća su prekinula ili smanjila svoju poslovnu aktivnost.

Posljedice pandemije na tržištu rada postale su sve vidljivije iz mjeseca u mjesec. Iako su mnogi poslodavci nastojali zadržati radnike kroz rad od kuće, broj zaposlenih lica je ipak smanjen zbog pada poslovne aktivnosti u pojedinim djelatnostima poput ugostiteljstva, trgovine, industrije, rekreativnih i kulturnih aktivnosti i sl.

U Bosni i Hercegovini broj zaposlenih lica u periodu I-IX 2020. godine bio je manji za 1% u odnosu na isti period prošle godine i iznosio je oko 812,2[10] hiljada. Posmatrajući broj zaposlenih lica po kvartalima, evidentno je da je u K1 2020. godine (neposredno prije pandemije) broj zaposlenih uvećan, da bi u K2 i K3 2020. godine došlo do smanjenja broja zaposlenih lica (K2 oko -2,2% g/g, K3 -2,1% g/g). U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječan broj zaposlenih lica u periodu I-IX 2020. godine smanjen je za 1,9% g/g i iznosi oko 520,1 hiljada. U Republici Srpskoj broj zaposlenih lica u septembru 2020. godine bio je manji za 0,7% u odnosu na septembar 2019. godine i iznosio je oko 273,4 hiljada.[11]

Najznačajnije smanjenje broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u periodu I-IX 2020. godine bilo je u području djelatnosti prerađivačke industrije, trgovine na veliko i malo, pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstva i ugostiteljstva). Smanjenje obima proizvodnje u prerađivačkoj industriji (detaljnije u poglavlju o industrijskoj proizvodnji) uticalo je na broj zaposlenih lica u ovoj djelatnosti koji je u posmatranom periodu smanjen za 2,2% g/g uz negativan doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih oko 0,4 p.p. Pored industrije, broj zaposlenih lica u periodu I-IX 2020. godine smanjen je i u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala za 1,9% g/g uz negativan doprinos rastu oko 0,4 p.p.[12] Uz smanjen broj posjeta i noćenja turista u Bosni i Hercegovini u periodu I-IX 2020. godine broj zaposlenih lica je smanjen i u području djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane za 6,5% g/g uz negativan doprinos rastu oko 0,3 p.p.[13]

Pored navedenih djelatnosti, broj zaposlenih lica je smanjen u mnogim djelatnostima (umjetnost, zabava i rekreacija, vađenje rude i kamena, prevoz i skladištenje, poslovanje nekretninama, poljoprivreda, šumarstvo i ribolov itd.) što je prikazano na grafikonu ispod, ali je njihov doprinos smanjenju ukupnog broja zaposlenih u Bosni i Hercegovini bio manji u poređenju sa prethodno navedenim područjima djelatnosti.

---

[10] Na osnovu polugodišnjeg istraživanja s punim obuhvatom RAD-15, stanje 30. septembar 2020. godine, početkom decembra 2020. godine napravljena je korekcija objavljenih podataka o zaposlenim osobama, dobijenih mjesečnim istraživanjem RAD-1. Stoga su podaci do septembra 2020. godine konačni, a za ostale mjesece 2020. godine privremeni.

[11] Broj zaposlenih u Republici Srpskoj se objavljuje samo za mjesec mart i septembar.

[12] Ukupan promet distributivne trgovine u Bosni i Hercegovini, kalendarski prilagođen, u periodu I-IX 2020/I-IX 2019 ostvario je pad od 9,3%. Distributivna trgovina uključuje sve oblike trgovinskih aktivnosti, od nabavke robe od proizvođača do isporuke robe krajnjem potrošaču na domaćem tržištu. Ona obuhvata: trgovinu na veliko za vlastiti račun, posredovanje u trgovini na veliko, trgovinu na malo i popravke motornih vozila i motocikla, te trgovinu predmetima za ličnu upotrebu ili upotrebu u domaćinstvu. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, indeksi prometa distributivne trgovine III kvartal 2020. godine.

[13] U periodu januar – septembar 2020. godine turisti su ostvarili 385.578 posjeta, što je manje za 69,9% i 987.517 noćenja, što je manje za 62,9% u odnosu na isti period 2019. godine. Izvor: BHAS, Statistika turizma, kumulativni podaci januar – septembar 2020. godine.

Grafikon 11: Stope rasta i doprinosi rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni Hercegovini po djelatnostima[14] (u p.p) – poređenje I-IX 2020/I-IX 2019

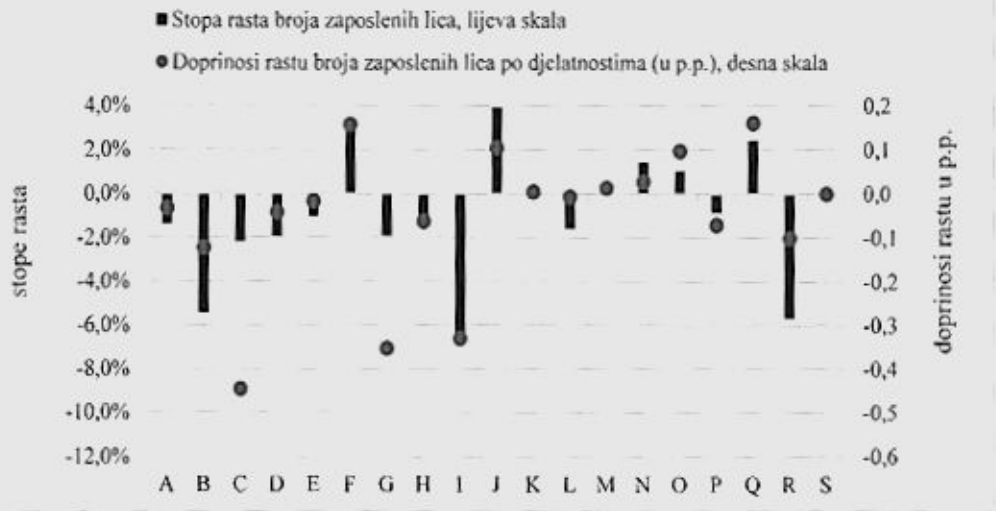

Izvor: BHAS, DEP kalkulacije

Nezaposlenost

Nakon K1 2020. godine, broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini počinje da se uvećava sve brže sa pojavom virusa COVID-19. Uz smanjenje broja zaposlenih lica, prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u periodu I-IX 2020. godine uvećan je za 0,3% u odnosu na isti period 2019. godine i iznosio je oko 415,7 hiljada. Posmatrajući kvartalno, rast broja registrovanih nezaposlenih lica naročito je izražen u K2 i K3 2020. godine (oko 3% g/g i 4,5% g/g respektivno), dok je u K1 prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica smanjen za 6,2% g/g. U Fedraciji Bosne i Hercegovine prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u periodu I-IX 2020. godine iznosio je oko 321 hiljada i veći je za 1,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Istovremeno, u Republici Srpskoj prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica iznosio je oko 87,8 hiljada i bio je manji za 3,6% g/g.[15]

Posmatrajući broj nezaposlenih lica prema kvalifikacijama evidentno je da je u K2 i K3 2020. godine broj registrovanih nezaposlenih lica najviše uvećan u kategorijama SSS, VKV i KV kao i VSS radnika, što u K1 2020. godine nije bio slučaj.

[14] Klasifikacija djelatnosti: A - Poljoprivreda, lov i šumarstvo, B - Vađenje ruda i kamena, C - Prerađivačka industrija, D - Proizv. i snadbijev. el. energijom, gasom, parom i klimatizacija, E - Snadbijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, F - Građevinarstvo, G - Trgovina na veliko i malo, popravak motor. vozila i motocikala, H - Prevoz i skladištenje, I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo), J - Informacije i komunikacije, K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, L - Poslovanje nekretninama, M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti, N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje, P - Obrazovanje, Q - Djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite, R - Umjetnost, zabava i rekreacija, S - Ostale uslužne djelatnosti.

[15] Iako je u prosjeku perioda broj registrovanih nezaposlenih lica u Republici Srpskoj još uvije manji g/g, primjetno je da već u K3 2020. godine prosječan broj nezaposlenih lica u ovom entitetu počinje stagnirati (K1 -8,1% g/g, K2 -2,5% g/g, K3 0,1% g/g).

Grafikon 12: Stope rasta broja zaposlenih i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini i stope registrovane nezaposlenosti

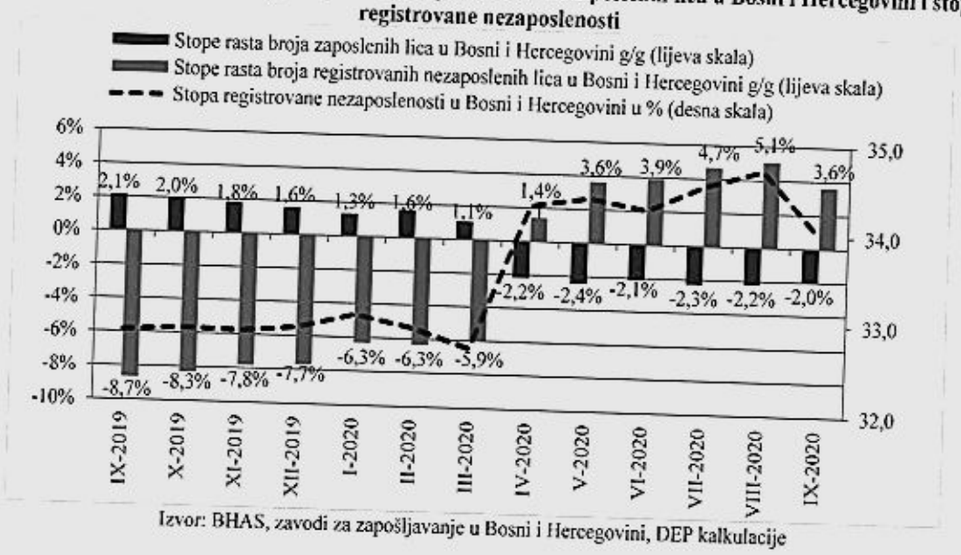

Izvor: BHAS, zavodi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini, DEP kalkulacije

Stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u septembru 2020. godine je iznosila 34,1%[16] i veća je u odnosu na isti mjesec 2019. godine oko 1,3 p.p.

Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini u periodu 2006-2019. godine se provodila jedanput godišnje. Od januara 2020. godine Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini se provodi kontinuirano, tokom cijele godine, sa kvartalnom objavom podataka.[17]

Prema podacima Ankete o radnoj snazi za K1 i K2 2020. godine u Bosni i Hercegovini manje od polovine radno sposobnog stanovništva čine aktivne osobe (47,1%). Stopa zaposlenosti u K1 2020. godine je iznosila 39,3%, a u K2 2020. godine je nešto veća i iznosila je 39,6%.

Na osnovu prezentiranih podataka u tabeli ispod stopa nezaposlenosti u K2 2020. godine bila je nešto niža u odnosu na K1 i iznosila je 16%. Stopa nezaposlenosti bila je najveća među mladima u dobi 15-24 godine (K1 2020 36% i K2 2020 38,6%). Anketa je takođe pokazala da najveći broj nezaposlenih lica traži posao duže od jedne godine (K1 2020 75,7% i K2 2020 72,7%). U tabeli 1 su predstavljeni osnovni pokazatelji Ankete o radnoj snazi.

[16] Stopa registrovane nezaposlenosti predstavlja procentualno učešće nezaposlenih lica u ukupnoj radnoj snazi. Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovne.

[17] Anketa o radnoj snazi provedena je u skladu sa preporukama i definicijama Međunarodne organizacije rada (MOR) i u skladu sa preporukama i regulativama Statističkog ureda Evropske unije (EUROSTAT), što omogućava uporedivost podataka iz Ankete sa drugim zemljama. Od 2006. do 2019. godine uzorak za Anketu bio je posebno definisan za svaku godinu, tj. nije bilo ponovljenog anketiranja odnosno panelnog dijela uzorka. Od 2020. godine uvedena je panelna komponenta u nacrt uzorka te se domaćinstva ponovljeno anketiraju četiri puta. Domaćinstva se anketiraju u dva uzastopna kvartala, izostavljaju iz uzorka naredna dva kvartala te ponovo anketiraju u još dva uzastopna kvartala (rotaciona shema 2- (2)-2). Na ovaj način se omogućava vremensko praćenje i posmatranje promjena stanja na tržištu rada i to u kvartalnoj i godišnjoj dinamici. Izvor: BHAS.

Tabela 1: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini (u 000)[18]

	K1 2020	K2 2020
Radno sposobno stanovništvo	2.926	2.926
Neaktivno stanovništvo	1.548	1.547
Radna snaga (aktivno stanovništvo)	1.378	1.379
Zaposlena lica	1.149	1.159
Nezaposlena lica	230	220
Stopa nezaposlenosti	16,7%	16,0%
Stopa aktivnosti	47,1%	47,1%
Stopa zaposlenosti	39,3%	39,6%

Izvor: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini za I i II kvartal 2020. godine

Plate

U periodu I-IX 2020. godine prosječna neto plata u Bosni i Hercegovine je iznosila 950 KM uz nominalni rast od 3,8% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je realni rast iznosio 4,7% zbog deflacije.[19] Rast neto plate u Bosni i Hercegovini potpomognut je uvećanjem plata u oba entiteta. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječna neto plata u periodu I-IX 2020. godine je iznosila 950 KM i nominalno je uvećana za 3% g/g. Istovremeno, u Republici Srpskoj prosječna plata nakon oporezivanja (neto plata) imala je nešto brži nominalni rast od 5,6% g/g i iznosila je 951 KM. Na osnovu pomenutih podataka može se vidjeti da su prosječne plate u entitetima ujednačene.

Prema područjima djelatnosti, najveća nominalna stopa rasta neto plate u Bosni i Hercegovini u periodu I-IX 2020/ I-IX 2019 bila je u području djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (5%), građevinarstva (4,8%), obrazovanja (4,6%), te administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (4,4%).

Negativan nominalni rast prosječne neto plate u posmatranom periodu 2020. godine bio je u području poslovanja nekretninama (-1,8% g/g) kao i stručnim, naučnim i tehničkim djelatnostima (-1,6% g/g). Bitno je pomenuti da su neto plate u djelatnostima koje su zabilježile najznačajnije smanjenje broja zaposlenih lica nominalno uvećane oko 3% g/g.[20]

Najmanja prosječna isplaćena neto plata u periodu I-IX 2020. godine bila je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (585 KM), a najveća prosječna isplaćena neto plata bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.571 KM).

[18] Zbog zaokruživnja decimala u nekim slučajevima zbir brojeva nije jednak predstvaljenom broju. Prezentirani podaci nisu uporedivi sa administrativnim podacima.

[19] Tokom pandemije značajan broj lica u Bosni i Hercegovini je ostao bez posla (posebno u djelatnostima u kojima su niže prosječne plate). Njihovim odlivom osnovica za izračun prosječne neto plate je promijenjena, što je može biti jedan od razloga zašto neto plata bilježi pomenuti nominalni rast.

[20] U djelatnosti prerađvačke industrije prosječna neto plata je uvećana za 3% g/g, u djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motor. vozila i motocikala 3,4% g/g, te u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) 2,9% g/g.

Grafikon 13: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini

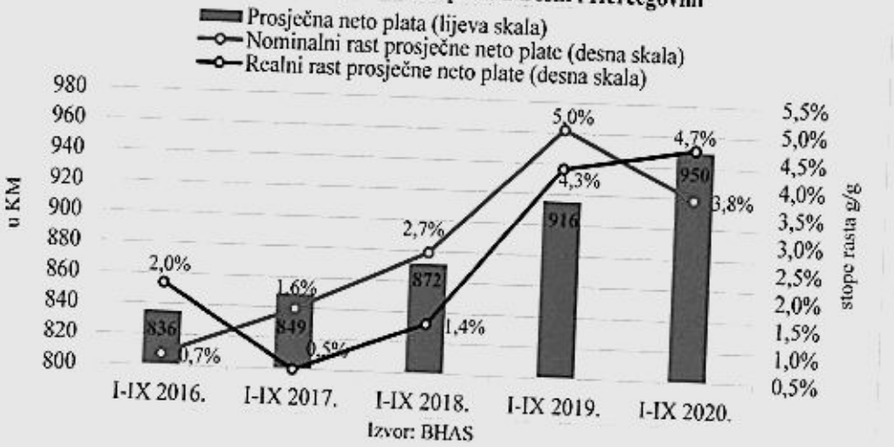

Izvor: BHAS

Penzije

U Bosni i Hercegovini u periodu I-IX 2020. godine nastavljen je postepeni rast penzija. Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini iznosila je oko 410[21] KM i nominalno je veća za 2,7% u odnosu na isti period 2019. godine. Zbog deflacije realni rast prosječne penzije bio je veći što se može vidjeti na grafikonu ispod.

Rast prosječne penzije registrovan je u oba entiteta. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječna penzija je nominalno uvećana za 1,7% g/g i iznosila oko 421 KM, a u Republici Srpskoj je iznosila oko 393 KM uz nominalni rast od 4,4% g/g.[22] Najveći broj isplaćenih penzija u Bosni i Hercegovini pripada starosnim, a zatim porodičnim i invalidskim penzijama.[23] Uz rast prosječne penzije uvećane su i najniže penzije. Najniža penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine je uvećana i iznosi 382,2 KM, a u Republici Srpskoj najniža penzija za penzijski staž do 15. godina je uvećana od januara 2020. godine i iznosi 201,8 KM.

Prosječan broj penzionera u Bosni i Hercegovini u periodu I-IX 2020. godine iznosio je oko 693 hiljada i veći je za 1,8% u odnosu na isti period 2019. godine.[24] Rast broja penzionera registrovan je u posmatranom periodu u oba entiteta (Federacija Bosne i Hercegovine 1,8% g/g i Republika Srpska 1,7% g/g). Uz rast broja penzionera i smanjenje broja zaposolenih lica i dalje je izrazito nepovoljan odnos između broja zaposlenih lica koji uplaćuju doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje i broja penzionera (više o doprinosima u poglavlju o Javnim finansijama).

---

[21] Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

[22] U Republici Srpskoj penzije se svim korisnicima prava usklađuju od 01.01.2020. godine i povećavaju za 3,11%. Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Vijesti, penzije za januar 2020. godine.
U Federaciji Bosne i Hercegovine sve penzije, ostvarene po Zakonu o PIO/MIO, s izuzetkom najviših i penzija ostvarenih u 2020. godini, uvećane su za 2,8%. Pored povećanih penzija za mjesec avgust, korisnici će prilikom isplate, dobiti i razlike između isplaćene i uvećane penzije za period od 01.01.2020. godine do 31.07.2020. godine. Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Novosti, penzije za avgust.

[23] U Federaciji Bosne i Hercegovine u septembru 2020. godine oko 56% penzija su bile strosne, a u Republici Srpskoj oko 59%, a zatim porodične oko 27% u oba entiteta. Ostatak pripada invalidskim penzijama.

[24] Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

Grafikon 14: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini i stope rasta g/g

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

II JAVNE FINANSIJE

- *Javni prihodi na kraju trećeg tromjesečja 2020. godine zabilježili negativnu stopu rasta*
- *Javni dug na kraju trećeg tromjesečja 2020. godine u porastu*

Glavne karakteristike u oblasti javnih finansija u Bosni i Hercegovini, na kraju trećeg tromjesečja 2020. godine jesu smanjenje svih javnih prihoda (direktni i indirektni porezi i socijalni doprinosi) za 6,7% g/g, rast javne zaduženosti.

Indirektni porezi

Indirektni porezi

Sa 01.01.2020. godine počela se primjenjivati Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2020. godinu, kao rezultat nastavka harmonizacije akcizne politike sa EU[25].

Naplaćeni prihodi. Iako je naplata prihoda od indirektnih poreza u trećem tromjesečju (K3) bila nešto bolja u poređenju sa prethodnim tromjesečjem (K2), nastavljene su negativne stope rasta usljed nastavka pada privredne aktivnosti, uzrokovane pandemijom Covid-19. Tako je, pomenuto kretanje tokom K3 2020. godine, samo donekle ublažilo kumulativni pad perioda januar - septembar 2020. godine. Ukupni (bruto) naplaćeni prihodi od indirektnih poreza i ostalih prihoda, za prvih devet mjeseci tekuće godine, su iznosili oko 5,3 milijarde KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, bruto prihodi su manji za oko 10,3%. Zbog slabije privredne aktivnosti, tokom istog perioda, smanjen je broj rješenja za povrat sa JR UIO, čime je smanjen i iznos novčanih sredstava po ovom osnovu za 11,3% g/g. Detalji su prikazani u tabeli ispod.

U periodu januar-septembar 2020. godine godine, neto prihodi od indirektnih poreza su iznosili oko 4,4 milijarde KM, čime su u poređenju sa istim periodom prethodne godine ostvarili smanjenje od 10,0%.

Sve kategorije prihoda iz nadležnosti UIO Bosne i Hercegovine, dale se negativan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza i to: porez na dodatu vrijednost od 4,7 p.p. (u daljem tekstu PDV), prihodi od akciza 3,6 p.p., prihodi od carina 0,7 p.p. i prihodi od putarina 1,1 p.p.

[25] Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2020. godinu („Službeni glasnik BiH", broj 80/19), a koja se primjenjuje od 01.01.2020. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2020. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 3,04 KM za pakovanje cigareta od 20 komada, a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke u iznosu od 121,60 KM po kilogramu.

Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2020	*jan-sep 2019*	*jan-sep 2020*	*K1 2020*	*K2 2020*	*K3 2020*
Bruto prihodi - prikupljeno	**100,0**	**5,5**	**-10,3**	**3,2**	**-21,5**	**-11,3**
Povrati	**17,9**	**6,4**	**-11,3**	**-1,6**	**-27,1**	**-2,1**
Neto prihodi - prikupljeno	**82,1**	**5,3**	**-10,0**	**4,4**	**-20,1**	**-13,1**
PDV	*51,2*	*5,0*	*-7,8*	*5,0*	*-17,8*	*-9,8*
Carine	*3,6*	*5,5*	*-14,2*	*-0,3*	*-29,6*	*-11,3*
Akcize	*18,8*	*6,7*	*-15,1*	*6,7*	*-27,3*	*-21,6*
Putarine	*8,0*	*5,9*	*-11,0*	*3,5*	*-16,1*	*-17,8*
Ostali prihodi	*0,2*	*1,1*	*-9,6*	*-6,3*	*-18,0*	*-4,0*
Neusklađeni prihodi	*0,3*	*-34,3*	*40,4*	*58,3*	...	...
Raspoloživo za raspodjelu	**100,0**	**5,6**	**-10,2**	**3,8**	**-21,9**	**-11,2**
Minimalne rezerve	**18,4**	**-5,6**	**-11,2**	**-3,6**	**-25,3**	**-2,6**
Budžeti	**81,6**	**8,6**	**-10,0**	**5,6**	**-21,0**	**-13,0**
Servisiranje vanjskog duga	**9,3**	**-14,7**	**-8,1**	**-20,1**	**-16,4**	**21,6**
Federacija Bosne i Hercegovine	*6,1*	*-15,0*	*-5,0*	*-14,9*	*-15,5*	*26,4*
Republika Srpska	*3,1*	*-15,4*	*-14,1*	*-29,9*	*-18,2*	*13,9*
Brčko Distrikt	*0,1*	*31,1*	*4,2*	*8,9*	*-16,9*	*6,0*
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	**72,3**	**12,8**	**-10,3**	**9,3**	**-21,8**	**-16,0**
Institucije Bosne i Hercegovine	*10,6*	*0,0*	*4,3*	*0,8*	*0,8*	*10,8*
Federacija Bosne i Hercegovine	*38,9*	*14,6*	*-14,2*	*9,6*	*-25,7*	*-23,2*
Republika Srpska	*20,5*	*16,9*	*-9,0*	*13,4*	*-25,0*	*-12,8*
Brčko Distrikt	*2,3*	*6,7*	*-12,9*	*6,1*	*-24,4*	*-17,3*

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

Grafikon 15: Doprinos rastu neto prihoda od indirektnih poreza (u p.p.)

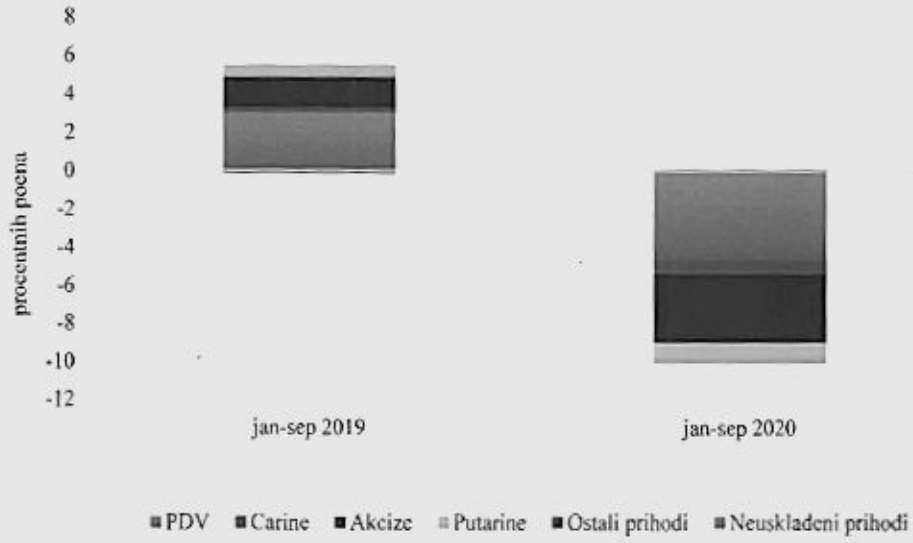

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. U periodu januar-septembar 2020. godine, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 3,7 milijarde KM, što je u u poređenju sa istim periodom prethodne godine manje za 8,8%. Neto prihodi po osnovu PDV-a su iznosili oko 2,7 milijarde KM, što je 7,8% g/g manje. U strukturi naplaćenih prihoda od PDV-a dominiraju prihodi naplaćeni prilikom uvoza roba koji su manji za 14,5% g/g dok je naplaćeni prihod od PDV-a, koji se odnosi na promet domaćih roba i usluga ostvario rast od 0,7% g/g.

Akcize. Neto prihodi od akciza, za prvih devet mjeseci 2020. godine, su iznosili oko 990 miliona KM, i manji su za 15,1% g/g. Prihodi od akciza po osnovu uvoznih proizvoda su smanjeni za

10,5% g/g, dok su prihodi od akciza na domaće proizvode, smanjeni za oko 46,9% g/g. Ako se uvozne akcize posmatraju po vrstama proizvoda, uočava se da su prihodi od akciza na naftu i naftne prerađevine smanjene za oko 5,2 g/g, dok su prihodi od akciza na duvanske prerađevine manji za 14,7% g/g. U kategoriji prihoda od akciza na uvozne proizvode, jedino je kod prihoda od akciza na uvozni alkohol i alkoholna pića zabilježeno povećanje (10,4% g/g).

Posmatrajući po vrstama akcize na domaće proizvode značajan pad prihoda, zabilježen je kod akciza na domaću naftu i naftne derivate, jer prihodi po ovom osnovu nisu ostvareni, zbog obustavljenog rada rafinerije nafte. Takođe, značajan pad prihoda zabilježen je i kod akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine (44,4% g/g). U kategoriji prihoda od akciza na domaće proizvode, samo kod prihoda od akciza na domaći alkohol i alkoholna pića (28,2% g/g) i domaće vino (7,9% g/g) je zabilježeno povećanje.

Putarine. Ukupno naplaćeni neto prihodi od putarina u periodu januar-septembar tekuće godinesu iznosili oko 430 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine isti su smanjeni za oko 11,0% g/g.

Carine. Tokom posmatranog perioda, naplaćeni prihodi po osnovu carinskih dažbina su iznosili oko 191 miliona KM, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine u padu su od oko 14,2%.

Raspoređeni prihodi. Ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu, u periodu januar-septembar 2020. godine, su iznosili oko 5,3 milijardi KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 272,3 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 966,1 milion KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od 581,2 milion KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 3,5 milijarde KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima[26]. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 2,2 milijarde KM (za servis vanjskog duga oko 346,8 miliona KM), Republici Srpskoj oko 1,2 milijarde KM (za servis vanjskog duga oko 172,7 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 124,4 miliona KM (8,1 miliona KM za servis vanjskog duga). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa JR UIO za servisiranje obaveza vanjskog duga su manja za 8,1%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga manja za 10,3%. Ovaj broj jasno ukazuje na negativne efekte usljed djelovanja Covid-19, jer usljed smanjenje naplate prihoda, i sredstva doznačena budžetima su manja.

[26] Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje je na svojoj 45. sjednici održanoj dana 29.06.2020. godine usvojio Odluku, broj: 02-17-03-2/2020, o utvrđivanju privremenih koeficijenata za raspodjelu sredstava sa Jedinstvenog računa za period jul-septembar 2020. godine. Predmetnom Odlukom utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinstvenog računa za period jul-septembar 2020. godine, i isti iznose: FBiH 61,90%, RS 34,55% i Brčko Distrikt BiH 3,55%.

Grafikon 16: Raspoređeni prihodi sa jedinstvenog računa UIO

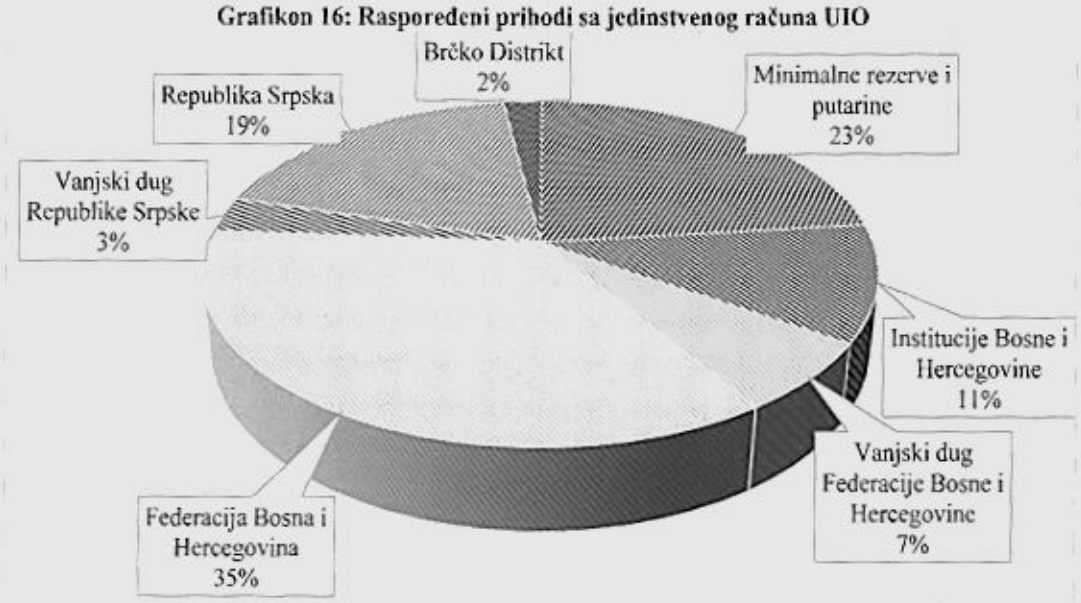

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

Direktni porezi

Na početku 2020. godine, u oba entiteta desile su se određene izmjene a koje se tiču oblasti direktnih poreza i doprinosa o čemu je pisano detaljnije u Ekonomskim trendovima za prvo tromjesečje 2020. godine.

Usljed epidemije virusa Covid-19, čiji su se negativni efekti produbili već početkom drugog tromjesečja, utvrđene su i određene mjere u cilju ublažavanja štetnih posljedica na privredu. Glavni cilj donošenja navedenih mjera jeste smanjenje nelikvidnosti poreskih obveznika izazvanih navedenim stanjem, a koje se direktno odrazilo na smanjenje u naplati prihoda od strane poreskih uprava. O mjerama je detaljnije pisano u Ekonomskim trendovima za prvo polugodište. Navedene mjere su sprovođene i tokom trećeg tromjesečja, i takođe su se djelimično odrazile i na poboljšanje u naplati prihoda od strane poreskih uprava.

Posljednjih mjeseci posmatranog perioda, u naplati pojedinih kategorija prihoda iz svojih nadležnosti, enitetske poreske uprave bilježe čak i pozitivne stope. Naravno, ovo se direktno odrazilo i na kumulativ posmatranog perioda. Time je stopa rasta navedenih prihoda, zabilježena u periodu januar - septembar 2020. godine, iako negativna, najniža od početka pandemije izazvane virusom Covid-19. Tokom posmatranog perioda, entiteske poreske uprave ukupno su prikupile oko 5,6 milijardi KM javnih prihoda iz svojih nadležnosti, što predstavlja smanjenje od 3,0% g/g. Detalji o naplati prihoda poreskih uprava slijede u tabeli 3.

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar - septembar

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2019	2020		2019	2020		2019	2020	
Direktni porezi	**686,8**	**648,2**	**-5,6**	**372,3**	**341,4**	**-8,3**	**1.059,1**	**989,5**	**-6,6**
Porez na dohodak	312,0	306,2	-1,9	143,3	145,3	1,4	455,3	451,5	-0,8
Porez na dobit	295,8	271,5	-8,2	194,8	167,0	-14,3	490,6	438,5	-10,6
Porezi građana	78,4	70,1	-10,6	34,3	29,1	-15,2	112,7	99,2	-12,0
Ostali porezi	0,5	0,4	-22,4	0,0	0,0	0,0	0,5	0,4	-22,4
Takse, kazne i naknade	**524,8**	**460,2**	**-12,3**	**324,4**	**281,7**	**-13,2**	**849,2**	**741,9**	**-12,6**
Doprinosi	**2.703,0**	**2.683,4**	**-0,7**	**1.163,0**	**1.199,4**	**3,1**	**3.866,0**	**3.882,8**	**0,4**
PIO	1.505,4	1.491,9	-0,9	658,5	684,3	3,9	2.163,8	2.176,2	0,6
Zdravstvo	1.072,6	1.067,4	-0,5	417,9	432,0	3,4	1.490,5	1.499,5	0,6
Nezaposleni	125,1	124,0	-0,8	27,2	21,3	-21,8	152,2	145,3	-4,6
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	55,6	57,6	3,7	55,6	57,6	3,7
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	3,9	4,2	6,8	3,9	4,2	6,8
Ostali prihodi	**9,1**	**4,8**	**-46,7**	**11,2**	**0,6**	**-94,5**	**20,3**	**5,5**	**-73,0**
UKUPNO	**3.923,7**	**3.796,6**	**-3,2**	**1.870,9**	**1.823,1**	**-2,6**	**5.794,6**	**5.619,7**	**-3,0**

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. Prihodi po osnovu socijalnih doprinosa, tokom posmatranog perioda, su dostigli nivo od oko 3,9 milijardi KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, bilježe pozitivnu stopu rasta, iako neznatnu, svega 0,4%. Ako se pogleda grafikon ispod, može se vidjeti da je ova kategorija prihoda dominantna i da ima najviše uticaja na kretanje prihoda poreskih uprava. Najznačajnija kategorija socijalnih doprinosa jesu doprinosi za penzionoinvalidsko osiguranje (PIO), koji su bilježe porast od oko 0,6% g/g.

Grafikon 17: Doprinos rastu prihoda entitetskih poreskih uprava

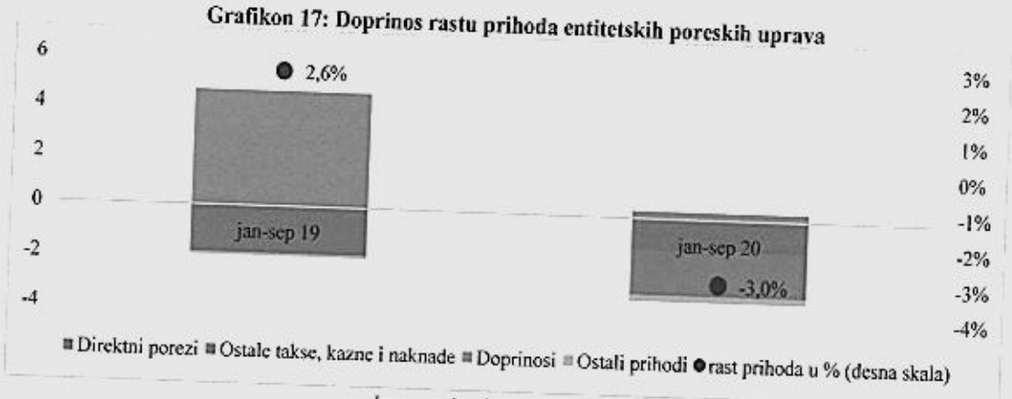

Izvor: entitetske poreske uprave

Direktni porezi. Pozitivno kretanje u naplati direktnih poreza tokom posljednjih mjeseci ublažilo je smanjenje ovih prihoda tokom posmatranog perioda. Na kraju perioda januar-septembar tekuće godine, prihodi od direktnih poreza su iznosili oko 990 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine manji su za oko70 miliona ili 6,6%. Najznačajnije kategorije direktnih poreza jesu prihodi od poreza na dobit i prihodi od poreza na dohodak. Kako su se kretale pojedinačne kategorije direktnih poreza, tokom posmatranog perioda, može se vidjeti iz tabele 3.

Takse, kazne i naknade. Po osnovu raznih taksi, naknada i kazni za prvih devet mjeseci 2020. godine, ukupno je naplaćeno oko 742 miliona KM prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi su manji za 12,6%. Na smanjenje prihoda u kategoriji taksi najviše su uticale smanjenje naplate raznih administrativnih taksi i komunalnih taksi.

Javni dug

Prema podacima Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu MFT), ukupan javni dug (sa javnim dugom entiteta i Brčko Distrikta i vanjskim dugom jedinica lokalne samouprave) na kraju trećeg tromjesečja 2020. godine je dostigao iznos od oko 12,2 milijarde KM. U poređenju sa istim periodom 2019. godine, stanje javnog duga je poraslo za oko 8,5%. Ovim je javni dug Bosne i Hercegovine mjeren udjelom prema BDP-u povećan za 3,8 p.p. na 35,3% BDP-a[27]. Na kraju posmatranog perioda, stanje vanjskog javnog duga je zabilježilo povećanje od 4,3%, g/g, dok je unutrašnji dug porastao za 20,1% g/g.

Grafikon 18: Stanje javnog duga u milionima KM

Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

Vanjski javni dug. Prema podacima MFT Bosne i Hercegovine, stanje javnog vanjskog duga na kraju K3 2020. godine, je iznosilo oko 8,6 milijardi KM, čime je vanjski dug, u poređenju sa istim periodom prethodne godine, povećan za oko 4,3%. Vanjski dug mjeren udjelom prema BDP-u, bilježi porast od 1,8 p.p., čime je na kraju posmatranog perioda 2020. godine iznosio 24,9% BDP.

Najveći udio u vanjskom dugu se odnosi na dug Federacije Bosne i Hercegovine (57,5%), zatim slijede Republika Srpska sa učešćem od 41,2%, Institucije Bosne i Hercegovine sa 0,7% i Brčko Distrikt sa 0,6%. U strukturi vanjskog duga, prema kreditorima, najveći udio (31,6%) se odnosi na kredite uzete kod Svjetske banke i Evropske investicione banke (EIB) (23,2%) učešća u ukupnim kreditima. U toku K2 odobren je i aranžman brze finansijske pomoći (RFI)[28] čime je učešće duga prema Međunarodnom monetarnom fondu povećano (MMF 10,7%). Povlačenje tranše je bilo jednokratno. Otplata će se vršiti u 8 tranši u periodu 2023. - 2025. godine.

U strukturi vanjskog duga prema valutama dominira dug izražen u evrima sa 57,7%. Zatim slijedi dug od 29,3% u SDR. Oko 62,5% vanjskog duga (kredita) je ugovoreno po fiksnoj kamatnoj stopi.

[27] BDP za 2020. godinu mjeren rashodovnim pristupom, prema projekcijama DEP-a iz septembra 2020. godine

[28] RFI (engl. Rapid Financing Instrument) je aranžman brze finansijske pomoći potrebne za ublažavanje posljedica pandemije uzrokovane COVID 19 kod kojeg se odobreni iznos doznačava jednokratno po odobrenju Izvršnog odbora MMF-a.

Za prvih devet mjeseci 2020. godine, ukupno je servisirano oko 548,1 miliona KM obaveza po osnovu vanjskog duga, što je manje za 7,5% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Od tog iznosa 81,9% se odnosi na servis glavnice vanjskog duga.

U toku posmatranog perioda, a prema podacima MFT Bosne i Hercegovine, ukupno je povučeno oko 1,1 milijardu KM novih kreditnih sredstava, što je skoro tri puta više nego u istom periodu prethodne godine.

U prvih devet mjeseci tekuće godine, po osnovu odobrenih, a neangažovanih kreditnih sredstava ukupno je plaćeno oko 3,4 miliona KM penala. U poređenju sa istim periodom prethodne godine plaćeno je za 48,4% manje novčanih sredstava po ovom osnovu. Najveći iznos je plaćen Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD) (60,5%) od ukupno plaćenih penala.

Unutrašnji javni dug. Unutrašnji dug, prema podacima MFT Bosne i Hercegovine za devet mjeseci 2020. godine, je dostigao iznos od oko 3,6 milijarde KM, i u poređenju sa istim periodom 2019. godine veći je za 20,1%. Unutrašnji dug Bosne i Hercegovine mjeren udjelom prema BDP-u u poređenju istim periodom prethodne godine, je uvećan za 2,0 p.p. i na kraju posmatranog perioda je iznosio oko 10,4% BDP-a.

Ukupan unutrašnji dug Federacije Bosne i Hercegovine je iznosio oko 1,3 milijarde KM, Republike Srpske oko 2,3 milijarde KM, dok je unutrašnji dug Brčko Distrikta iznosio svega 1,9 miliona KM.

Ako se posmatra unutrašnji dug prema nosiocima, smanjenje duga je prisutno kod opština i javnih preduzeća[29], dok je kod svih ostalih zabilježeno povećanje. Na povećanje duga vlada entiteta od 24,3% g/g najviše se odrazilo povećanje duga po osnovu hartija od vrijednosti, ali i obaveza po osnovu kredita. Detalji se mogu vidjeti iz tabele 4.

Tabela 4: Stanje unutrašnjeg duga prema nosiocima u milionima KM

Nosilac obaveza	K3 2019.	K3 2020.	rast u %
Dug vlada entiteta/ Distrikta	2.153,45	2.677,09	24,3%
Dug kantona	195,01	198,62	1,9%
Dug gradova	176,16	232,85	32,2%
Dug opština	199,60	195,55	-2,0%
Dug fondova socijalne sigurnosti	177,24	222,13	25,3%
Dug javnih preduzeća	100,67	79,03	-21,5%
UKUPNO UNUTRAŠNJI DUG	**3.002,13**	**3.605,27**	**20,1%**

Izvor: MFT BiH

Potraživanja od sektora opšte vlade[30]. Ukupna komercijalna zaduženost sektora opšte vlade Bosne i Hercegovine na kraju trećeg tromjesečja 2020. godine, a prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu CBBiH), je dostigla iznos od oko 3,1 milijardu KM. Time je zaduživanje opšte vlade, kroz kredite komercijalnih banaka i emisije hartija od vrijednosti na kraju posmatranog perioda uvećano za oko 23,6% g/g. Obaveze po kreditima su

[29] Unutrašnji dug javnih preduzeća u većinskom vlasništvu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine se odnosi na kredite uzete kod banaka (JP Željeznice FBiH i JP Autoceste FBiH) i izdate obveznice (JP Autoceste FBiH).

[30] U skladu sa GFS Priručnikom, sektor opšte vlade definiše se tako da obuhvata sve entitete koji obavljaju funkcije vlade kao njihove osnovne djelatnosti. On ne obuhvata poslovna poduzeća u vlasništvu vlade koja proizvode robe i/ili usluge te ostvaruju profit prodajom istih po ekonomskim cijenama. U opštu vladu uključeni su i fondovi socijalne zaštite, tj. fondovi za penzijsko-invalidsko osiguranje, zapošljavanje, zdravstvo, dječiju zaštitu i za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, te vanbudžetski fondovi za izgradnju puteva odnosno JP direkcije za izgradnju i održavanje cesta svih nivoa vlasti kao i JP autoputevi u oba entiteta.

zabilježile povećanje od 2,5% g/g i iznosile su oko 1,1 milijardu KM, dok su obaveze po hartijama od vrijednosti uvećane za čak 40,4% g/g i iznosile su skoro 2 milijarde KM.

Grafikon 19: Zaduženost sektora opšte vlade kroz komercijalno zaduživanje (u %)

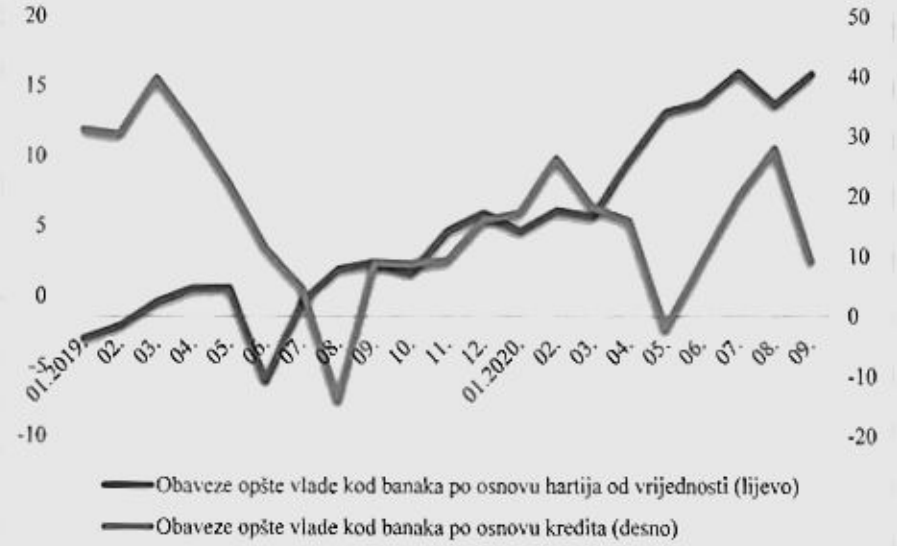

Izvor: CB Bosne i Hercegovine

Sa grafikona 19 se jasno može vidjeti da je tokom drugog kvartala evidentno ubrzano zaduživanje putem emisija hartija od vrijednosti, kako bi se obezbjedila dodatna novčana sredstva za finansiranje izdataka uvećanih izazvanim Covid-om 19. Navedeno zaduživanje je nastavljeno i tokom trećeg tromjesečja bržim intenzitetom.

Tokom posmatranog perioda 2020. godine, a u skladu sa indikativnim kalendarom za 2020. godinu, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine se zadužila za novih 330 miliona KM. U istom periodu, prema indikativnom kalendaru zaduživanja za 2020. godine, Vlada Republike Srpske se zadužila za novih 463,3 miliona KM. Detalji o vrstama hartija od vrijednosti i uslovima zaduživanja mogu se naći u dodatku.

III CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR

Cijene

- *U periodu I-IX 2020. godine u Bosni i Hercegovini registrovana deflacija od 0,9%.*
- *Najznačajniji doprinos smanjenju ukupnog nivoa cijena bio je u odjeljcima prevoza, odjeće i obuće.*
- *Cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u periodu I-IX 2020. godine smanjena oko 35% g/g.*
- *U EU 27 registrovana inflacija od 0,8%.*

Cijene sirove nafte u 2020. godini imale su veliki uticaj na kretanje inflacije kako u zemljama EU tako i u Bosni i Hercegovini. U periodu I-IX 2020. godine inflacija u EU 27 je bila znatno niža u poređenju sa prethodnom godinom i iznosila je 0,8%.[31] Pad potražnje sirove nafte na svjetskom tržištu[32] sa pojavom pandemije COVID-19, kao i višak ponude ovog energenta i stvaranje zaliha uticali su snažan pad cijena sirove nafte koja je u K2 2020. godine dostigla rekordno nisku cijenu, odnosno u aprilu je iznosila oko 21 $/barelu. Uz djelimični oporavak potražnje, od maja 2020. godine došlo je samo do skromnog rasta cijena sirove nafte koja je na kraju septembra iznosila oko 41 $/barelu. Međutim, cijena sirove nafte u prosjeku perioda I-IX 2020. godine značajno je niža u poređenju sa prethodnom godinom (oko 35%), što se može vidjeti na grafikonu ispod, i znosi oko 40 $/barelu.

Grafikon 20: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane

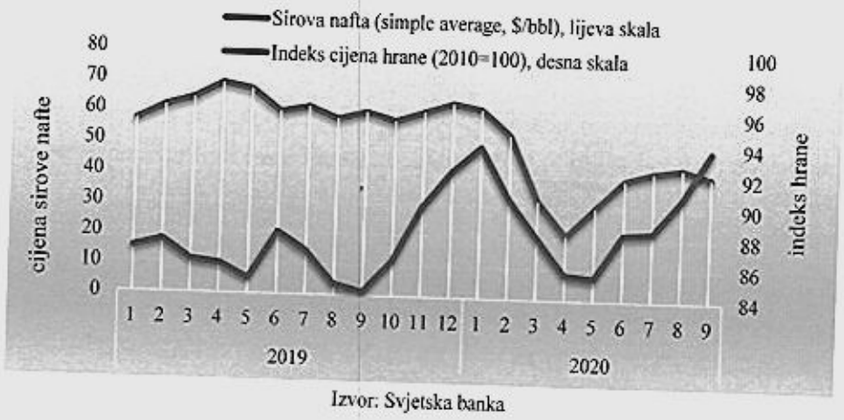

Izvor: Svjetska banka

U Bosni i Hercegovini je zabilježeno smanjenje ukupnog nivoa cijena u periodu I-IX 2020/I-IX 2019. Deflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena iznosila je 0,9%. Posmatrajući kretanje ukupnog nivoa cijena po kvartalima može se primjetiti da je nakon skromnog rasta cijena u K1 2020. godine došlo do značajnog smanjenja cijena (deflacija) u K2 i K3 2020. godine (pogledati grafikon ispod). U posmatranom periodu najznačajnije smanjenje cijena

[31] Bazirano na podacima sa Eurostata. U istom periodu 2019. godine inflacija u EU 27 je iznosila 1,5%.

[32] Pored toga, neuspjeh sporazuma OPEC-a + iz 2016. godine (sporazum OPEC + odnosi se na dogovoreni rez proizvodnje između 15 članova OPEC-a na čelu sa Saudijskom Arabijom i drugim glavnim izvoznicima nafte (isključujući SAD) predvođeni Rusijom) doveli su do privremene borbe za tržišni udio i povećane proizvodnje u aprilu. Ovakva kretanja primorala su proizvođače nafte da brzo postignu dogovor i da snažno smanje proizvodnju u maju i junu. Tokom ljeta, poboljšana usklađenost s obnovljenim i poboljšanim OPEC + sporazumom, kao i djelimični oporavak potrošnje, doveli su do djelimičnog oporavka cijena na oko 40 $/barelu po barelu. Izvor: European economic forecast, Autumn 2020.

registrovano je u odjeljcima prevoza, odjeće i obuće. Iako su cijene smanjene i u odjeljcima namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanja kuće kao i odjeljku stanovanja njihov doprinos ukupnom smanjenju cijena bio je manji.

Grafikon 21: Kretaje inflacije u Bosni i Hercegovini u periodu I-IX 2020. godine (poređenje g/g)

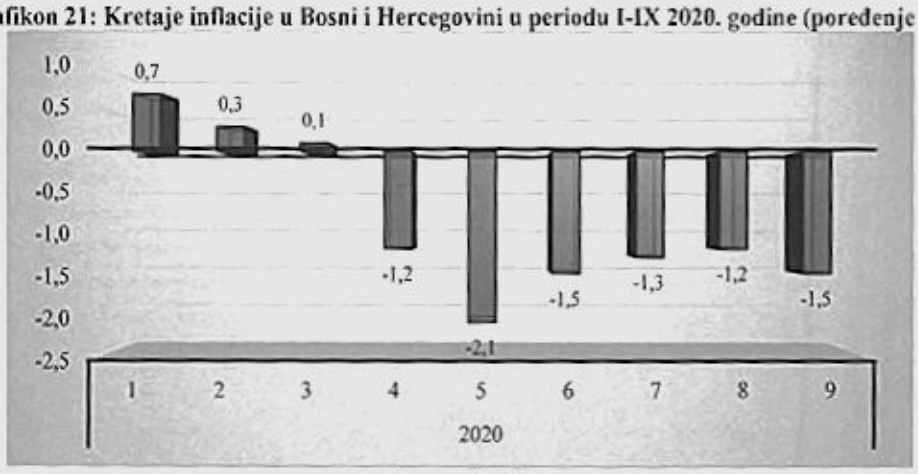

Izvor: BHAS

Cijene u odjeljku prevoza su smanjene za 8% u periodu I-IX 2020/I-IX 2019. Na pomenuto smanjenje cijena veliki uticaj su imale niže cijene sirove nafte na svjetskom tržištu koje su se odrazile na kretanje cijena nafte i naftnih derivata u Bosni i Hercegovini. U odjeljku odjeće i obuće cijene su bile niže za 10% u posmatranom periodu. Na smanjenje cijena u odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata od 0,2% g/g u posmatranom periodu najviše su uticale cijene tečnih goriva u okviru ovog odjeljka koje su smanjene oko 14,8% g/g.

S druge strane, nivo deflacije u Bosni i Hercegovini u periodu I-IX 2020. godine djelimično je ublažen rastom cijena u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića od 1,1% g/g koji ujedno ima najveći udio u indeksu potrošačkih cijena. U okviru ovog odjeljka primjetan je rast cijena hrane, dok se cijene bezalkoholnih pića nisu mijenjale u odnosu na isti period prethodne godine.

Najbrži rast cijena u posmatranom periodu bio je u odjeljku alkoholnih pića i duvana (4,9% g/g) na šta je uticalo poskupljenje cigareta i duvana u 2020. godini zbog usklađivanja akcizne politike na duvan i cigarete sa zakonodavstvom u Evropskoj uniji.[33]

[33] Na početku 2020. godine nastavljeno je usklađivanje akcizne politike na duvan i cigarete sa zakonodavstvom u Evropskoj uniji što je najviše uticalo na rast cijena pomenutog odjeljka. Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2020. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,04 KM, a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 121,6 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2020. godinu.

Grafikon 22: Indeks potrošačkih cijena u Bosni Hercegovini u periodu I-IX 2020/I-IX 2019

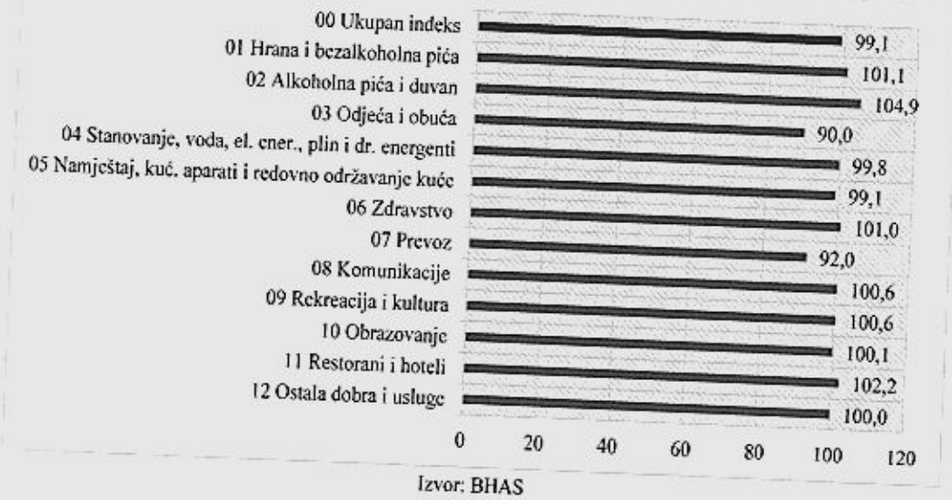

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

- *Ukupna novčana masa na kraju trećeg tromjesečja 2020.godine uvećana za 6,3%.Rast najvećim dijelom potpomognut transakcijskim novcem.*
- *Prosječan saldo računa obvezne pričuve kod Centralne banke Bosne i Hercegovine ostvario negativnu stopu rasta od 6,4% g/g. Prosječna stopa obvezne pričuve od 10% ostala je nepromijenjena dok je implicitna stopa iznosila 20,2%.*
- *Bruto devizne pričuve uvećane za 7,2%. Najveće učešće imale su investicije u vrijednosne papire.*

Ukupna novčana masa (u nastavku M2) na kraju rujna iznosila je 27,4 mlrd. KM što je povećanje za 6,3% u odnosu na isto razdoblje 2019.godine. Rastu M2 doprinijeli su transakcijski novac (u nastavku M1) sa stopom rasta od 11,5% g/g i iznosom od 14,4 mlrd. KM i kvazi novac (u nastavku QM) sa rastom od 1,1% g/g i vrijednosti od 13 mlrd. KM. Najveći doprinos rastu M2 u okviru transakcijskog novca, imali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa 3,3 p.p. i stopom rasta 9,9% g/g koji su dostigli iznos od 9,5 mlrd. KM. Gotovina izvan banaka ostvarila je iznos od 4,9 mlrd. KM što je rast od 14,7% i time je druga po doprinosu rastu ukupne novčane mase (2,4 p.p). U okviru kvazi novca (QM) najveći doprinos sa 1,1 p.p., stopom rasta od 11,5% g/g i iznosom od 2,8 mlrd. KM ostvarili su prenosivi depoziti u stranoj valuti. Ostali depoziti u stranoj valuti ostvarili su iznos od 7,3 mlrd. KM i negativnu stopu rasta od 2,9% i samim tim i negativan doprinos rastu M2 od 0,8 p.p.

Ukupan iznos pričuvnog novca (u nastavku M0) na kraju rujna bio je 11,6 mlrd. KM sa povećanjem od 5,5% g/g. Sa 52,2%, najveće učešće u M0 imala je gotovina izvan monetarnih vlasti koja je dostigla iznos od 6 mlrd. KM što je uvećanje od 18% g/g te je doprinijela rastu M0 za 8,4 p.p. Drugo najveće učešće bilježe sa 45,9% depoziti banaka kod monetarnih vlasti koji su treće tromjesečje završili sa negativnom stopom rasta od 6,5%, iznosom od 5,3 mlrd. KM i negativnim doprinosom rastu M0 od 3,4 p.p.

Grafikon 23: Monetarni agregati - stope rasta IX 2020/IX 2019

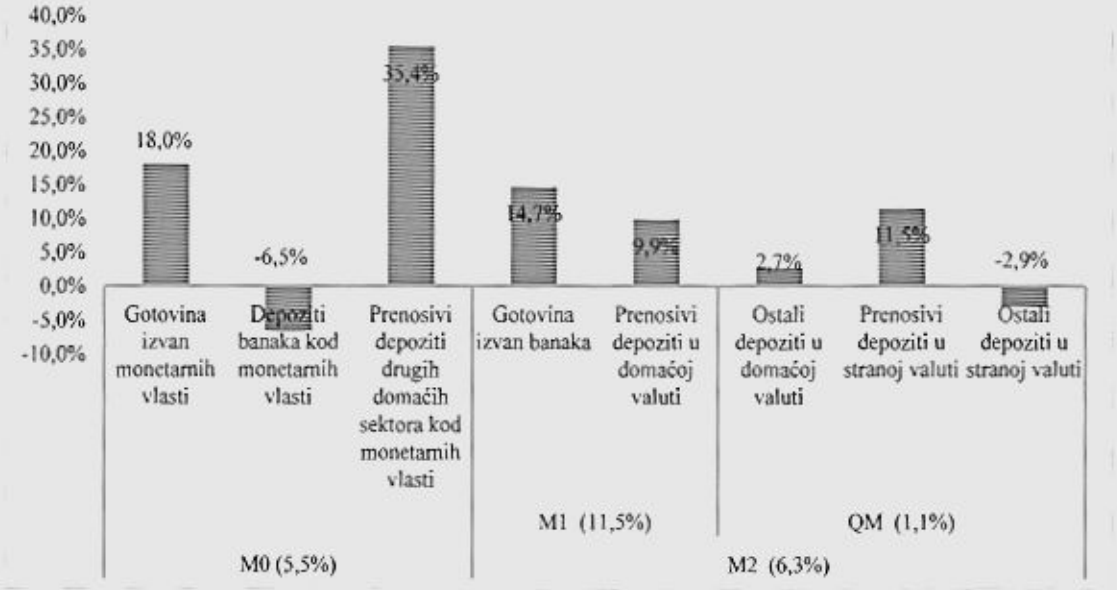

Izvor: CBBiH

Prosječan saldo računa obvezne pričuve kod Centralne banke Bosne i Hercegovine nastavio je negativan trend rasta na godišnjem nivou i na kraju trećeg tromjesečja imao je stopu od 6,4% g/g i iznos od 5,4 mlrd. KM. Osnovica za obračun obvezne pričuveiznosila je 26,9 mlrd. KM što je rast od 2% g/g. Prosječna obvezna pričuva imala je iznos od 2,7 mlrd. KM i veća je za 2% g/g. Višak iznad obvezne pričuve sa iznosom od 2,7 mlrd. KM. manji je za 13,4% u odnosu na isti mjesec 2019. godine. Prosječna stopa obvezne pričuve iznosi 10% dok je implicitna stopa 20,2%.

Grafikon 24: Prosječan saldo računa obaveznih pričuva kod CBBiH

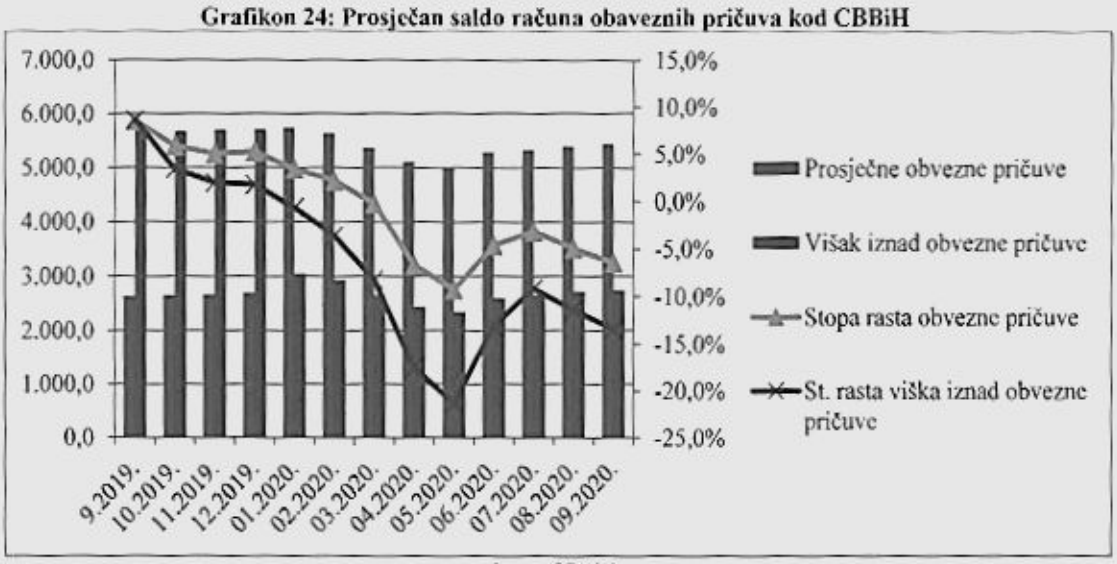

Izvor: CBBiH

Prema podacima CBBiH ukupno stanje bruto deviznih pričuva na kraju devetog mjeseca iznosio je 13,3. mlrd. KM uz stopu rasta od 7,2%. Prema strukturi, najveće učešće (70,3%) sa 9,4 mlrd. zauzele su investicije u vrijednosne papire što je rast od 5,2% g/g, zatim slijedi učešće depozita kod nerezidentnih banaka (26,4%) sa iznosom od 3,5 mlrd. KM i stopom rasta od 18,2% g/g. Zlato je u iznosu od 302 mil. KM također zabilježilo rast od 19,1% g/g ali je njegovo učešće u ukupnim bruto deviznim pričuvama znatno manje i iznosi 2,3%. Pokrivenost

pričuvnog novca bruto deviznim pričuvama bilo je 115,4% što zadovoljava kriterijume stabilnosti valutnog odbora.[34]

Grafikon 25: Struktura bruto deviznih pričuva na kraju rujna 2020. godine

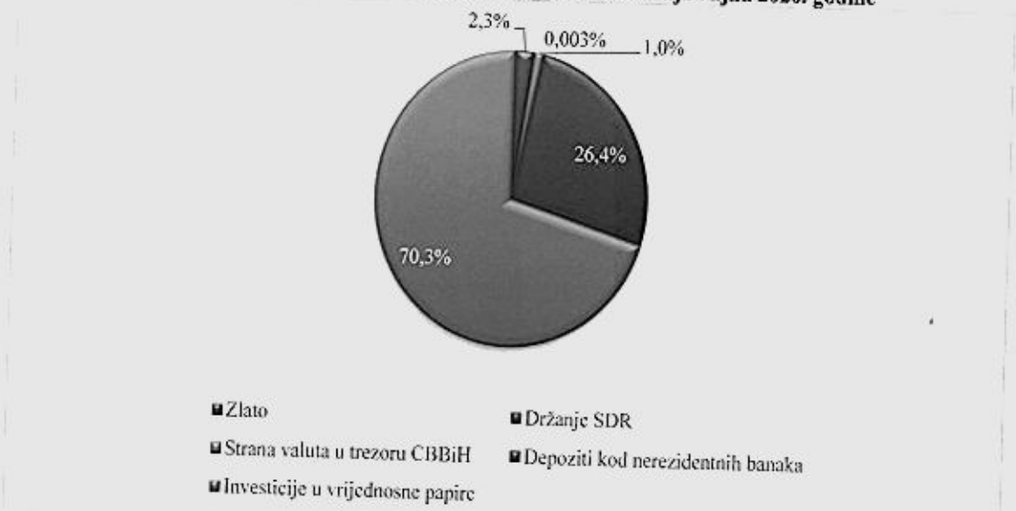

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

- *Na kraju rujna 2020. godine ukupan financijski rezultat u Bosni i Hercegovini ostvario negativnu stopu rasta od 37,2% g/g.*
- *Stopa rasta ukupnih kredita nastavila padati te je u devetom mjesecu ostvarila negativan rast od 0,4% g/g.*
- *Ukupan iznos depozita ostvario stopu rasta od 4% g/g. Najveći doprinos imali depoziti nefinancijskih poduzeća.*
- *Razlika između ukupnih deponovanih depozita i ukupno plasiranih kredita (neto štednja) na kraju rujna 2020. godine dostigla je 4 mlrd. KM.*

Ukupan financijski rezultat[35]bankarskog sektora na kraju devetog mjeseca dostigao je iznos od 206 mil. KM što predstavlja pad od 37,2% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. U kontekstu ukupnih prihoda, najveće učešće imali su prihodi od kamata sa 61,5% dok su operativni prihodi imali 38,5% učešća. Najveće učešće u ukupnim rashodima zauzeli su nekamatni rashodi sa 85,7% a, 14,3% učešća imali su ukupni rashodi po kamatama i slični rashodi. Ukupni rashodi veći su za 9,9% u odnosu na isti mjesec 2019.godine, a u okviru njih ukupni nekamatni rashodi imali su povećanje od 11,9% g/g. S druge strane, ukupni prihodi manji su za 2,8% g/g u okviru kojih su prihodi od kamata i slični prihodi imali najveće smanjenje, za 3,4%. Neto dobit bankarskog sektora smanjena je za 31,1% g/g i iznosila je na kraju rujna 2020.godine 226,6 mil. KM dok je neto gubitak iznosio 21 mil. KM.

[34] Minimalna pokrivenost pričuvnog novca deviznim pričuvama po „Currency board" aranžmanu iznosi 100.

[35] Ukupan financijski rezultat, ukupni prihodi i rashodi i ostali podaci iz izvještaja o dobitku i gubitku su nekonsolidovani podaci za bankarski sektor u Bosni i Hercegovini, a dobiveni su zbrajanjem podataka za Federaciju Bosne i Hercegovine i Republiku Srpsku koji su dobiveni od entitetskih agencija za bankarstvo.

Ukupna aktiva bankarskog sektora na kraju mjeseca rujna 2020.godine prema konsolidiranom izvješću CBBiH iznosila je 33,1 mlrd. KM i veća je za 0,7% u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Na strani aktive, najveće učešće zauzela su potraživanja od ostalih domaćih sektora sa 30,2% učešća i stopom rasta od 0,5% odnosno ostvarenim iznosom od 10 mlrd. KM. Nakon toga slijede potraživanja od nefinancijskih privatnih poduzeća u iznosu od 8,7 mlrd. KM sa negativnom stopom rasta od 3,4% i ostvarenim učešćem od 26,2%. Pričuve su treće po ostvarenom učešću od 19,6% i iznosom od 6,5 mlrd. KM što predstavlja negativan rast od 1% g/g.

U okviru pasive, najveće učešće (28%) zauzeli su prenosivi depoziti drugih domaćih sektora[36] u domaćoj valuti u iznosu od 9,3 mlrd. KM što predstavlja rast od 9,4% g/g. Učešće od 22% imali su ostali depoziti drugih domaćih sektora u stranoj valuti u iznosu od 7,3 mlrd. KM i negativnom stopom rasta od 2,9% g/g. Dionice i drugi kapital dostigle su iznos od 4,3 mlrd. KM uz negativan rast od 1,7% g/g i treći su po učešću sa 12,9% .

Pokazatelj adekvatnosti kapitala[37] je bio iznad propisanog minimuma od 12% i na kraju trećeg kvartala 2020. godine iznosio je 18,3%. Pokazatelj efikasnosti kapitala, povrat na prosječnu aktivu iznosio je 0,9%.

Tabela 5: Financijski rezultat bankarskog sektora u Bosni iHercegovini na kraju perioda u 000 KM

R.br.	U Milionima KM	K1-K3 2019	K1-K3 2020	promjena g/g
1	*Prihodi od kamata i slični prihodi*	770.024	743.738	-3,4%
2	*Operativni prihodi*	473.394	464.857	-1,8%
3	**Ukupni Prihodi (1+2)**	**1.243.418**	**1.208.595**	**-2,8%**
4	*Rashodi po kamatama i slicni rashodi*	143.094	142.360	-0,5%
5	*Nekamatni rashodi*	762.985	853.595	11,9%
6	**Ukupni Rashodi (4+5)**	**906.079**	**995.955**	**9,9%**
7	*Porezi*	9.301	7.269	-21,8%
8	**Neto dobit**	**328.843**	**226.612**	-31,1%
9	*Neto gubiatk*	2.365	21.008	**788,3%**
10	**Ukupan financijski rezultat**	**328.196**	**206.000**	-37,2%

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Stanje ukupnih kredita na kraju rujna 2020.godine iznosilo je 20,4 mlrd. KM što predstavlja negativan rast od 0,4% g/g. Od ukupnih kredita, 9,9 mlrd. ili 48,7% odnosi se na kredite plasirane stanovništvu, 9,2 mlrd. KM ili 45% na kredite nefinancijskim poduzećima dok se na kredite općoj vladi odnosi 1,1 mlrd. KM ili 5,4%. U sektoru stanovništva zabilježen je slabiji kreditni rast od 0,7% g/g, krediti nefinancijskim poduzećima[38] imali su negativan rast od 1,8% g/g dok je rast kredita općoj vladi povećan za 2,5% na godišnjem nivou.

[36]Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i stranoj valuti predstavljaju obaveze banaka prema necentralnoj vladi (kantona i opština), nefinansijskim javnim preduzećima, nefinansijskim privatnim preduzećima, ostalim finansijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvu, neprofitnim institucijama i ostalim neklasifikovanim sektorima).

[37] Neto kapital prema ukupnim ponderisanim rizicima.

[38] Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i nefinansijska privatna poduzeća. Sektor opće vlade čine svi nivoi vlade u Bosni i Hercegovini. Za potrebe izrade ovog izvještaja u ostali sektor su uvršteni sektor ostalih financijskih (nebankarskih) institucija te ostali sektori (prema sektorskoj strukturi koju je uradila CBBiH.

Grafikon 26: Sektorska struktura kredita

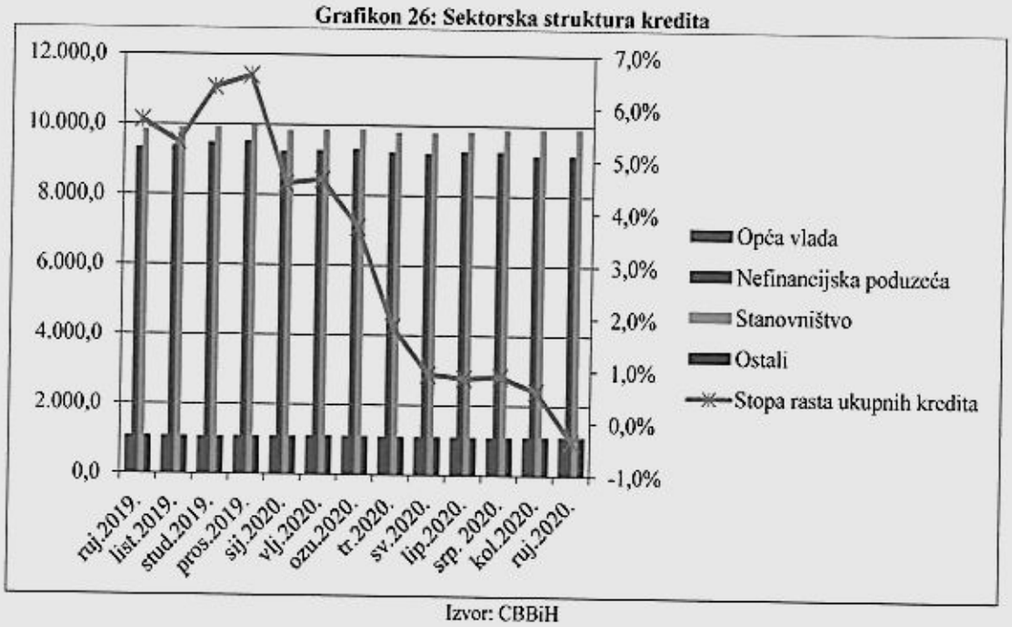

Izvor: CBBiH

U bankama u Federaciji Bosne i Hercegovine na kraju trećeg tromjesečja došlo je do povećanja ECL (Expected credit loss – očekivani kreditni gubitak)[39] za 0,2 p.p. u odnosu na prosinac 2019.godine. Banke na području Republike Srpske zabilježile su pad ECL za 0,5 p.p. Ukupno za banke u Bosni i Hercegovini, očekivani kreditni gubitak (ECL) na kraju rujna bilježi smanjenje od samo 0,01 p.p.

[39]Nivo kreditnog rizika 1 – nizak nivo kreditnog rizika (engl. performing),nivo kreditnog rizika 2 – povećan nivo kreditnog rizika (engl. underperforming) inivo kreditnog rizika 3 – izloženosti kod kojih je nastalo umanjenje vrijednosti, odnosnoizloženosti u statusu neizmirenja obaveza (engl. non-performing).

Tabela 6: Nivo kreditnog rizika[40] i procjena očekivanog kreditnog gubitka u Bosni i Hercegovini

Nivo kreditnog rizika	31.12.2019.			31.09.2020.		
	Iznos kredita	**ECL**	**% ECL**	**Iznos kredita**	**ECL**	**% ECL**
Kreditni rizik 1	29.350.095,6	172.820,4	0,59%	29.204.677	230.207	0,79%
Kreditni rizik 2	2.112.063,5	157.441,3	7,45%	2.252.824	228.195	10,13%
Kreditni rizik 3	1.732.980,4	1.278.835,2	73,79%	1.409.956	1.135.887	80,56%
Ukupno: bilansna izloženost (I)	**33.195.139,56**	**1.609.096,83**	**4,85%**	**32.867.457,00**	**1.594.289,00**	**4,85%**
Kreditni rizik 1	4.023.408,2	24.535	0,61%	4.347.103	30.995	0,71%
Kreditni rizik 2	539.766,8	19.330	3,58%	460.771	30.333	6,58%
Kreditni rizik 3	11.249,75	6.492	57,71%	7.239	3.401	46,98%
Ukupno: Vanbilansnaizloženost (II)	**4.574.424,8**	**50.357**	**1,10%**	**4.815.113**	**64.729**	**1,34%**
Ukupna izloženost (I+II)	**37.769.564,3**	**1.659.453,8**	**4,39%**	**37.682.570**	**1.659.018**	**4,40%**

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Prosječna efektivna kamatna stopa (u nastavku EKS)[41] za ukupno plasirane kredite u Bosni i Hercegovini smanjena je za 0,29 p.p. (g/g) i iznosila je 4,03% na kraju rujna 2020.godine. Kratkoročni krediti također su imali EKS smanjenu za 0,35 p.p. koja je na kraju posmatranog razdoblja bila 2,79% dok je EKS na dugoročne kredite uvećana za 0,06 p.p. i iznosila je 5,72%.Prosječna efektivna kamatna stopa na kredite plasirane stanovništvu uz rast od 0,02 p.p.(g/g) iznosila je 7,36% dok su EKS za kredite plasirani gospodarstvu smanjeni za 0.10 p.p. te je EKS iznosila 2,94%. EKS na kredite plasirane vladi i vladinim institucijama iznosila je 4,12% što je rast od 0,7 p.p na godišnjem nivou.

Ukupan iznos depozita na kraju mjeseca rujna 2020. godine iznosio je 24,3 mlrd. KM uz stopu rasta od 4% g/g. Depoziti stanovništva, sa iznosom od 13,3 mlrd. KM i stopom rasta od 3,4% g/g činili su 54,9% učešća u ukupnim depozitima. Najveći doprinos rastu imali su depoziti nefinancijskih poduzeća sa 2,0 p.p., iznosom od 5,9 mlrd. KM i stopom rasta od 8,7% g/godnosno 24,2% učešća. Depoziti opće vlade imali su 14,3% učešća u ukupnim depozitima i ostvareni iznos od 3,5 mlrd. KM što je rast od 2,5% u odnosu na isti mjesec prošle godine.

[40] Nivoi kreditnog rizika se procjenjuju prema standardima definisanim u MSFI 9.http://www.srr-fbih.org/msfimrs-14#.

[41] Ponderisana prosječna efektivna kamatna stopa na ukupne kredite/depozite za cijelu Bosnu i Hercegovinu dobivena je ponderisanim prosjekom ukupne efektivne kamatne stope na kredite/depozite za Republiku Srpsku i ukupne efektivne kamatne stope na kredite/depozite u Federaciji Bosne i Hercegovine. Podaci o iznosu kredita/depozita i kamatnih stopa po entitetima dobiveni su od entitetskih agencija za bankarstvo.

Grafikon 27: Sektorska struktura depozita

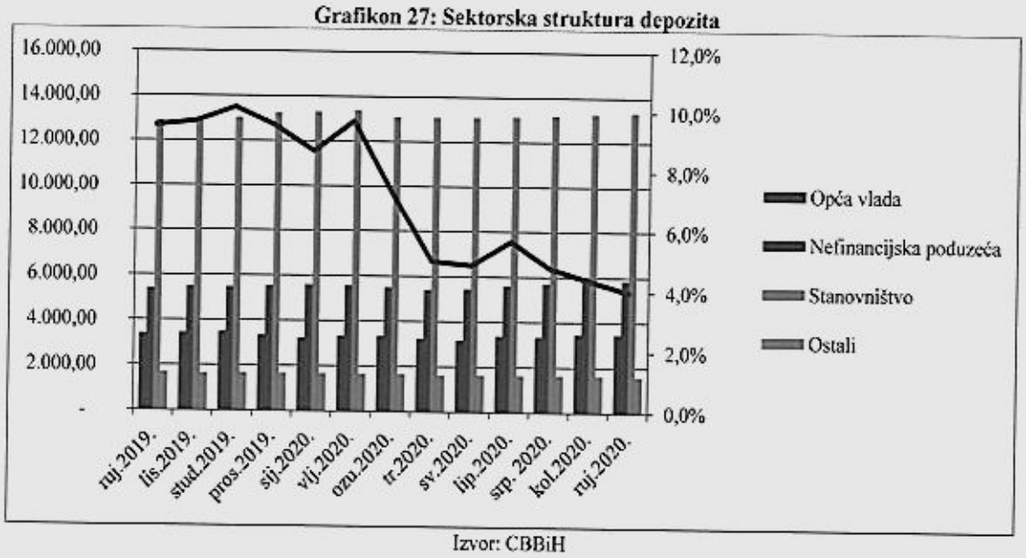

Izvor: CBBiH

Prosječna efektivna kamatna stopa na ukupne depozite iznosila je na kraju trećeg tromjesečja 0,89% što je povećanje od 0,18 p.p. u odnosu na isto razdoblje 2019.godine. EKS na kratkoročne depozite veća je za 0,21 p.p. (g/g) i iznosila je 0,44% dok je na dugoročne depozite EKS bila 1,34%, (rast za 0,09 p.p. g/g).

Neto štednja na kraju devetog mjeseca iznosila je 3,9 mlrd. KM što je rast od 34,6% g/g. Analizom komponenti neto štednje vidljiv je negativni rast štednje na godišnjem nivou za nefinancijska poduzeća za 16,4% koji je iznosio 3,3 mlrd. KM. Sektor stanovništva bilježi pozitivan rast štednje od 3,4 mlrd. KM što je rast od 12,4% g/g. Opća vlada također je imala pozitivan rast štednje od 2,4% g/g i iznos od 2,4 mlrd. KM.

Grafikon 28: Neto štednja po sektorima (u mil. KM stanje na kraju razdoblja)

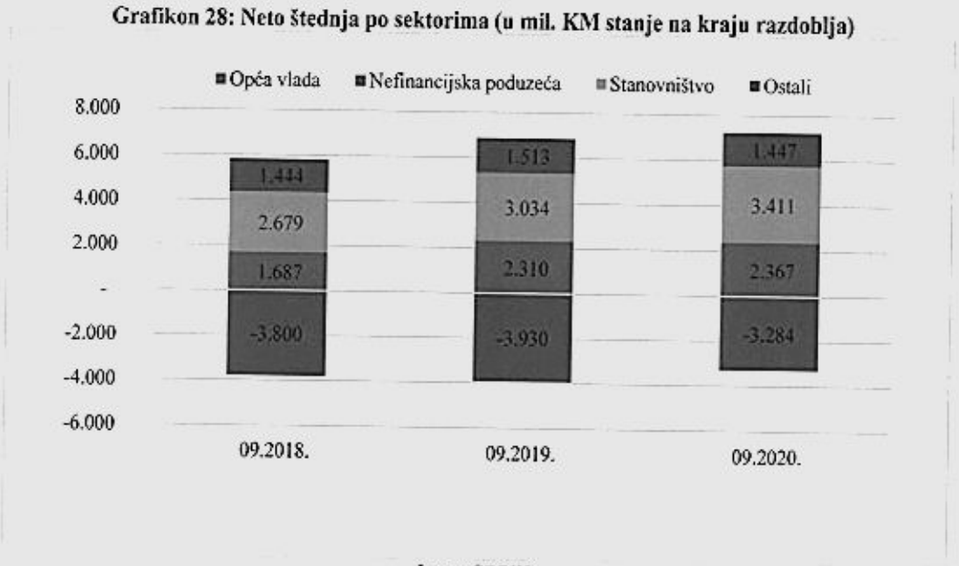

Izvor: CBBiH

Tržište kapitala

- *Vodeći berzanski indeksi u svijetu nakon oštrog pada u prvom kvartalu bilježe značajan oporavak u drugom i trećem kvartalu 2020. godine.*
- *Ukupan promet na berzama u Bosni i Hercegovini na kraju prva tri kvartala 2020. godine je dostigao 1,05 mlrd. KM uz stopu rasta 82,4% g/g.*
- *Ukupan promet ostvaren javnom ponudom obveznica i trezorskih zapisa u ovom periodu je dostigao 811,1 mil. KM što predstavlja 77,4% ukupnog ostvarenog prometa.*
- *Ukupna kapitalizacija (SASE i BLSE) je na kraju mjeseca septembra 2020. godine je dostigla 9,7 mlrd. KM uz skromnu stopu rasta od 1,2% g/g.*

Indeksi

Vrijednosti važnijih indeksa u USA i Evropi su se počeli značajnije oporavljati poslije početnog oštrog pada u prvom kvartalu 2020. godine (prouzrokovanog uvođenjem restriktivnih mjera usljed pandemije). Na kraju trećeg kvartala 2020. godine, vrijednosti indeksa u USA (posebno tehnološki indeks Nasdaq) bilježe oporavak dok u isto vrijeme indeksi u Evropi uglavnom nisu uspjeli da dostignu vrijednosti koje su imali prije izbijanja pandemije. Tako je indeks Dow Jones Indeks (DJIA) zabilježio rast na godišnjem nivou od 3,2%, S&P500 rast 13% g/g a tehnološki indeks Nasdaq rast od čak 39,6% g/g (za ovaj rast se smatra da je dobrim dijelom razlog intenzivno korištenje informatičkih tehnlogija u uslovima izazvanim pandemijom). U isto vrijeme londonski FTSE100 bilježi pad po negativnoj stopi 20,8% g/g i Europe stoxx 600 po negativnoj stopi 8,2% g/g.

Tabela 7: Promjena vrijednosti vodećih berzanskih indeksa u svijetu

Period	DJIA	Nasdaq	S&P 500	FTSE 100	Stoxx Europe 600	Nikkei 225
30.09.2020. /30.09.2019.	3,2%	39,6%	13,0%	-20,8%	-8,2%	6,6%
30.09.2020. /31.12.2019.	-2,7%	24,5%	4,1%	-22,2%	-13,2%	-2,0%

Izvor: WSJ, Bloomberg

Kao zaključak može se konstatovati da nakon pada u prvom kvartalu te popuštanjem restriktivnih mjera uz uvođenje paketa pomoći privredi (od strane većina zemalja u svijetu) dolazi do značajnog oporavka vrijednosti berzanskih indeksa tokom drugog i trećeg kvartala, što se može vidjeti na grafikonu 29.

Grafikon 29: Kretanje vrijednosti indeksa u svijetu

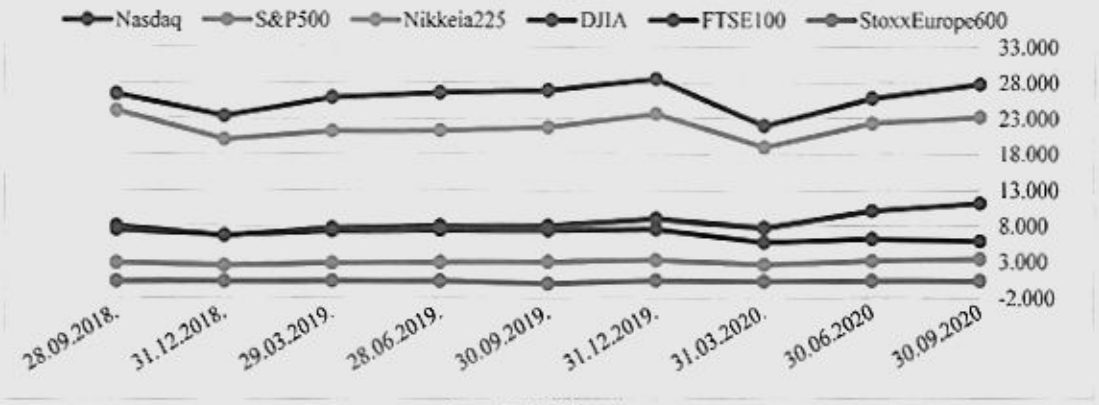

Izvor: WSJ, Bloomberg

Slično su se ponašali i regionalni indeksi listirani na Bečkoj berzi, koji su na kraju prva tri kvartala 2020. godine registrovali značajan pad vrijednosti u odnosu na vrijednost koju su imali

u istom periodu prošle godine. Tako je najveći pad zabilježio Hrvatski CROX indeks po negativnoj stopi stopi od 13,5% g/g. Nešto manji pad zabilježio srbijanski SRX indeks po negativnoj stopi 6,5% g/g dok je jedini Bosanski BATX zabilježio minimalan rast od 1,4% g/g. Ovi indeksi su gledajući na vrijednosti u odnosu na kraj 2019. godine zabilježili još i veći pad. Najveći pad u odnosu na početak godine takođe je zabilježio Hrvatski CROX uz negativnu stopu rasta 15,8% zatim Srbijanski SRX sa negativnom stopom ratsa 12,1% te Bosanski BATX[42] indeks pad uz negativnu stopu rasta 2,4%. Slično ponašanje kao i u prethodnom slučaju (kretanje vrijednosti važnijih indeksa u svijetu) se vidi i na grafikonu ispod.

Grafikon 30: Kretanje vrijednosti indeksa na Bečkoj berzi

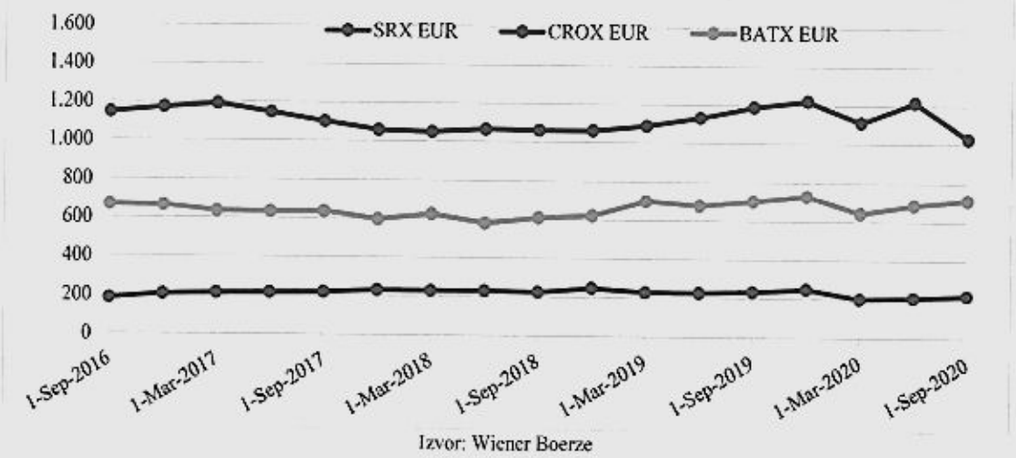

Izvor: Wiener Boerze

Na području Bosne i Hercegovine vrijednosti indeksa na kraju prva tri kvartala 2020. godine su se različito ponašali. Vrijednost Indeksa investicionih fondova BIFX na Sarajevskoj berzi (u daljnjem tekstu SASE) je zabilježila rast vrijednosti za 3,8% g/g. Vrijednost indeksa SASX-10[43] se nije mijenjala, dok je indeks SASX-30 zabilježio rast od 9,9% g/g. U isto vrijeme indeksi na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) su bilježili pad vrijednosti. Tako je indeks preduzeća elektroprivrede (ERS-10[44]) zabilježio pad po negativnoj stopi od 0,7% g/g dok je indeks BIRS zabilježio pad po negativnoj stopi od 5,2% g/g[45].

Tabela 8: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE

Period	BIFX	SASX-10	SASX-30	BIRS	ERS-10
30.09.2020/30.09.2019.	3,8 %	0,0%	9,9%	-5,2%	-0,7%
30.09.2020/31.12.2019.	5,8%	0,3%	12,0%	-0,4%	5,3%

Izvor: SASE i BLSE

Ukupni promet i kapitalizacija

Na kraju trećeg kvartala 2020. godine ukupan ostvareni promet na SASE je dostigao 470,8 mil. KM i bio je dva puta veći u odnosu na isti period prošle godine. Promet obveznicama i trezorskim zapisima je dostigao 329,5 mil. KM što predstavlja 70% ukupnog prometa.

---

[42] Učešće u BATX: Tehnoogija i telekomunikacije 43,5% („BH Telecom" d.d. Sarajevo i „Telekom.Srpske"), Zdravstvo 23% („Bosnalijek" d.d. Sarajevo), Potrošački proizvodi 19,6% („Badeko Adria" Sarajevo), Finansije bankarstvo 4,3% (Nova Banka AD Banja Luka), Proizvodnja el. energije 9,5% („JP Elektroprivreda BiH"d.d. Sarajevo), Izvor https://www.wienerborse.at/en/indices/index-values/segmentation/?ISIN=AT0000A0FSC7&ID_NOTATION=32133504.

[43] Prati vrijednost dionica prvih 10 kompanija na tržištu u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Najveći promet u ovome periodu je ostvaren dionicama Bosnalijek d.d. Sarajevo u iznosu 12,6 mil. KM, zatim Energonova d.d. Sarajevo u iznosu 9,3 mil. KM, zatim dionicama ZIF Prof Plus d.d. Sarajevo u iznosu 10,3 mil. KM te BH Telecom d.d. Sarajevo u iznosu 8,7 mil. KM.

Grafikon 31: Promet na SASE po mjesecima (u mil. KM)

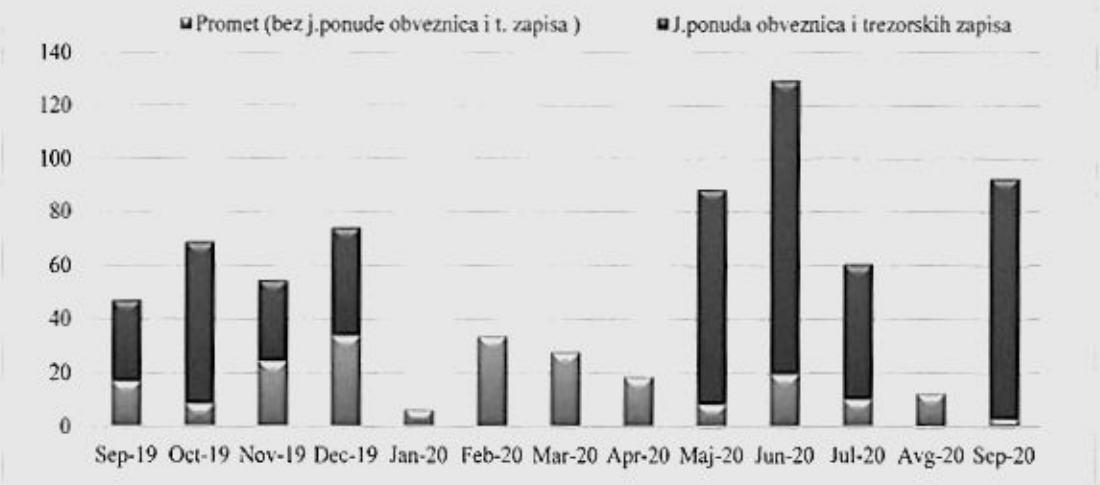

Izvor: SASE

U prva tri kvartala 2020. godine ukupan ostvareni promet na BLSE je dostigao 577,3 mil. KM uz stopu rasta 69,4% g/g. U istom periodu promet obveznicama i trezorskim zapisima je dostigao 481,6 mil. KM što predstavlja 83,4% ukupnog prometa na BLSE.

U prva tri kvartala 2020. godine na BLSE najveći ukupni promet je ostvaren dionicama Republika Srpska - trezorski zapisi (6M 02/10/20) u iznosu 19,4 mil. KM, Nova banka a.d. Banja Luka u iznosu 9,3 mil. KM, zatim dionicama ZTC Banja Vrućica a.d. Tesllić u iznosu 8,9 mil. KM i Telekom Srpske a.d. Banja Luka u iznosu 8,73 mil. KM.

Grafikon 32: Promet na BLSE po mjesecima (u mil. KM)

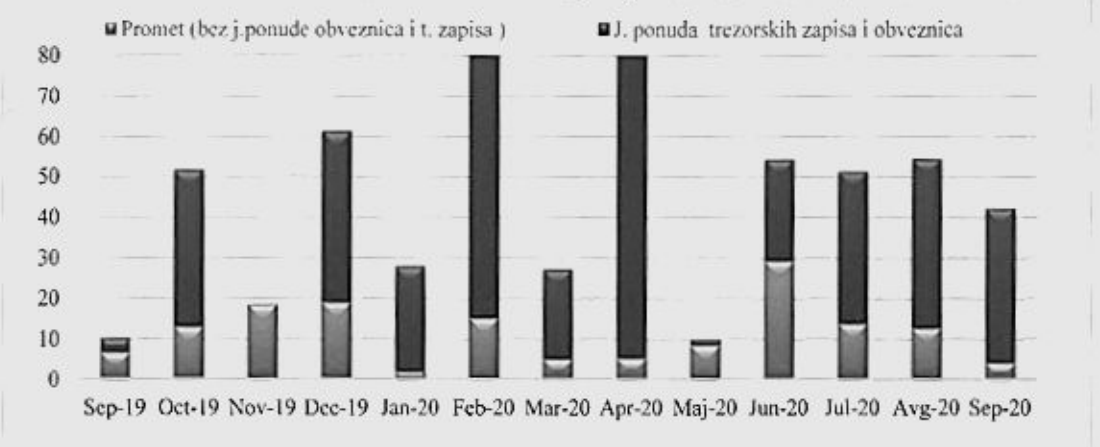

Izvor: BLSE

Ukupan ostvareni promet na SASE i BLSE u prva tri kvartala 2020. godine je uz stopu rasta od 82,4% g/g dostigao 1,05 mlrd. KM. Ukupan promet ostvaren javnom ponudom obveznicama i trezorskim zapisima u ovom periodu je iznosio 811,1 mil. KM što predstavlja 77,4% ukupnog ostvarenog prometa.

Na kraju mjeseca septembra 2020. godine kapitalizacija na SASE je uz negativnu stopu rasta od 2,5% g/g dostigla 5,6 mlrd. KM. U istom periodu kapitalizacija na BLSE je uz stopu 6,8%

g/g dostigla iznos od 4,1 mlrd. KM. Ukupna kapitalizacija (SASE i BLSE) je na kraju mjeseca septembra dostigla 9,7 mlrd. KM uz skromnu stopu rasta od 1,2% g/g.

Grafikon 33: Kapitalizacija u mlrd. KM i stopa rasta (u %) na SASE i BLSE

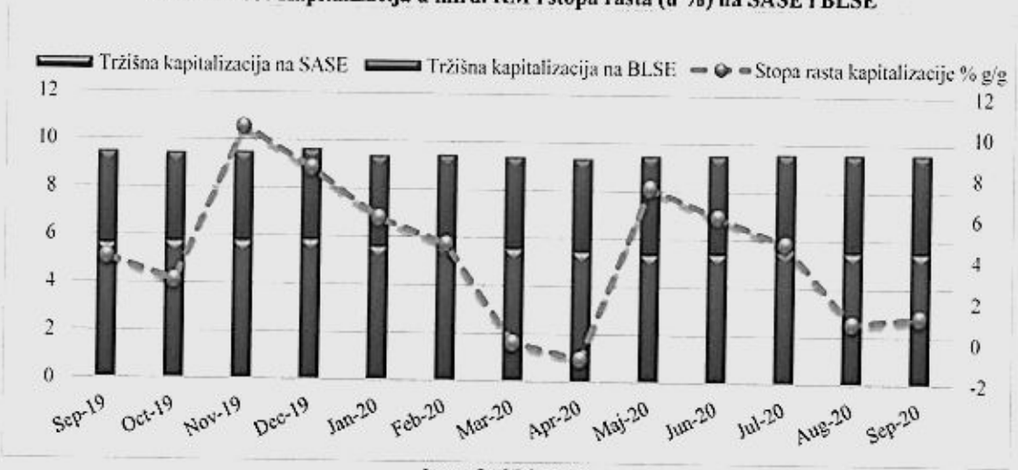

Izvor: SASE i BLSE

Takođe na kraju devetog mjeseca 2020. godine kapitalizacija na Zagrebačkoj burzi bilježi minimalan rast od 0,1% dok Beogradska berza bilježi značajan pad od 13,4% g/g.

Grafikon 34: Kapitalizacija u regionu u mil. EUR

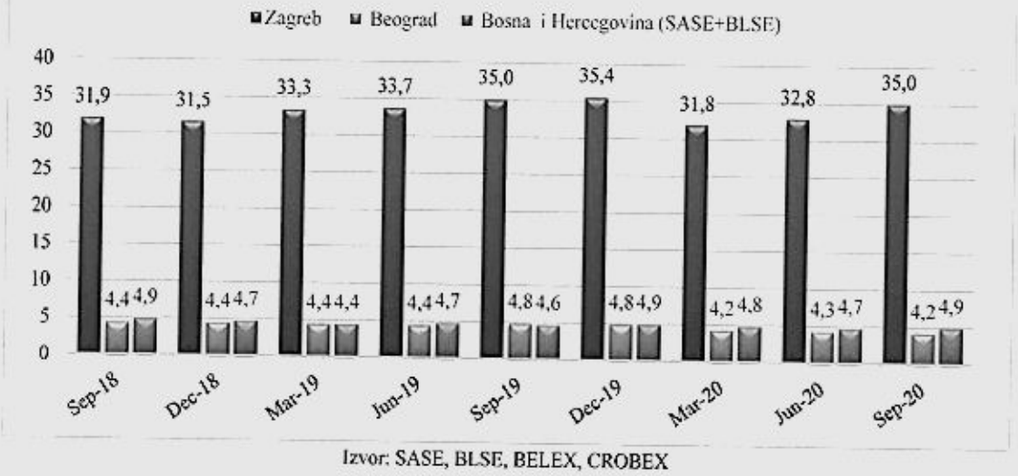

Izvor: SASE, BLSE, BELEX, CROBEX

IV VANJSKI SEKTOR

Platni bilans Bosne i Hercegovine

- *Deficit tekućeg računa u periodu K1-K3 2020. godine zabilježio rast od 33%*
- *Pad doznaka građana iz inostranstva za 17,7%*

Usljed jako nepovoljne vanjskotrgovinske razmjene roba i usluga (pod uticajem Covida 2019) te pada tekućih neto priliva iz inostranstva došlo je do znatnog povećanja deficita tekućeg računa koji je u posmatranom periodu zabilježio porast od 33%[46]. Iskazano u nominalnom iznosu deficit tekućeg računa je iznosio milijardu KM (K1-K3 2020. godine) dok je prethodne godine u istom periodu deficit tekućeg računa iznosio 772 miliona KM. Uvoz usluga je manji za 36,9% (najveći doprinos ovom padu je došao usljed pada putovanja u inostranstvo za 25,3 p.p., transportnih usluga za 10,4 p.p., pada građevinskih usluga 0,7 p.p., smanjenja ostalih usluga za 0,7 p.p. uz istovremeni rast procesuiranja robe u inostranstvu za 0,3 p.p.). I izvoz usluga je također zabilježio značajan pad pa je tako u posmatranom periodu negativna stopa rasta iznosila 48,4% (pad usluga putovanja je učestvovao sa 37,4 p.p., pad izvoza transportnih usluga sa 5,9 p.p., smanjenje procesuiranja robe od 3,1 p.p., izvoz ostalih usluga je zabilježio pad od 2,3 p.p. uz nasuprot tome ostvareni rast izvoza građevinskih usluga od 0,3 p.p.).

Grafikon 35: Kretanje tekućeg računa Bosne i Hercegovine – po godinama u periodu K1-K3

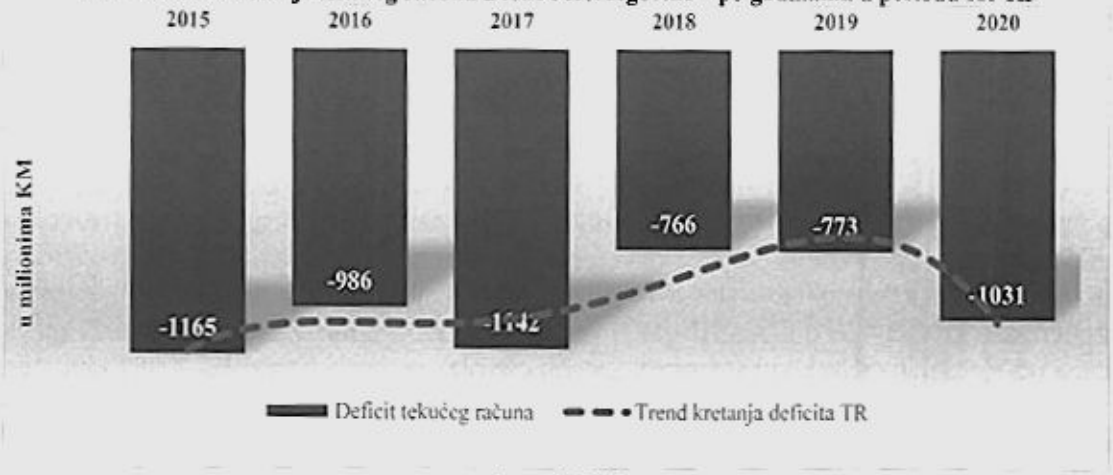

Izvor: CBBiH

Tekući neto prilivi novca iz inostranstva u K1-K3 2020. godine su zabilježili pad od 15,9%. Prilivi novca iz inostranstva su zabilježili pad od 16% kao i odlivi novca u inostranstvo koji su smanjeni za 31,6%. Kod tekućih priliva novca iz inostranstva, kao rezultat pojave pandemije Covid 2019 i manje uposlenosti dijaspore, došlo je do smanjenja priliva novca kod domaćinstava za 16%. Ovom padu priliva kod domaćinstava najviše je doprinio pad doznaka od zaposlenih rezidenata Bosne i Hercegovine u inostranstvu od 37,1% (pad u K1 17,2%, K2 49,5%, K3 45,2%) kao i pad doznaka građana iz inostranstva od 17,7% (pad u K1 3,4%, K2 28%, K3 19,7%). Istovremeno je zabilježen blagi porast doznaka socijalnih beneficija iz inostranstva od 0,3% (K1 2,4%, K2 1,3% te pad od 2,5% u K3).

[46] Izvor podataka: CBBiH

Grafikon 36: Prilivi/odlivi novca iz inostranstva u K1-K3 po godinama

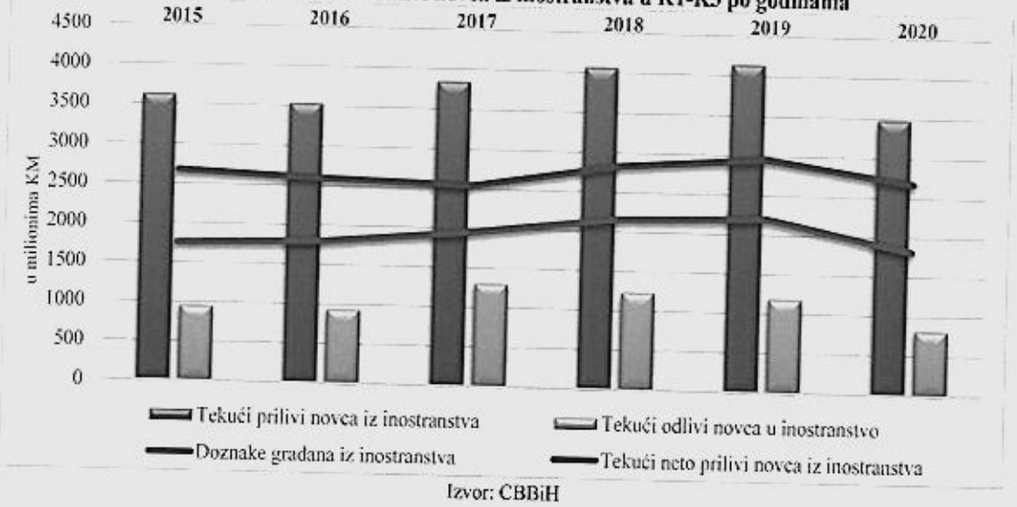

Izvor: CBBiH

Odlivi novca prema inostranstvu (kao što je već navedeno) su u K1-K3 2020. godine smanjeni ponajviše zbog odliva kod nefinansijskih preduzeća gdje je zabilježen pad od 47% (po osnovu manjih odliva za dohotke na vlasnički kapital i udjele u investicionim fondovima, tačnije zbog značajnog pada odliva dividendi od direktnih i portfolio investicija za 190 miliona KM te manjih odliva po osnovu reinvestirane dobiti od direktnih investicija za 77 miliona KM). Smanjenje odliva je zabilježeno i u finansijskom sektoru (35,2%), zahvaljujući manjim odlivima za direktne i portfolio investicije (smanjenje za 103 miliona KM). Pored gore navedenih kod odliva novca prema inostranstvu u kategoriji domaćinstava došlo je do rasta od 12,2% (odlivi su bili viši za 14 miliona KM).

Finansiranje deficita tekućeg računa[47] u periodu K1-K3 2020. godine se odvijalo kroz povlačenje ulaganja u aktivu Bosne i Hercegovine u inostranstvu od 250 miliona KM (najvećim dijelom u nefinansijskom sektoru), povećanje inostranih obaveza za 219 miliona (strana ulaganja u vlasnički kapital u Bosni i Hercegovini u iznosu od 112 miliona KM, sredstva trgovinskih kredita 136 miliona KM te smanjenja vanjskog zaduživanja-u koji ulazi otplata duga od 15 miliona KM kao i smanjenja ostalih obaveza prema nerezidentima od 13 miliona KM), sredstvima rezervne aktive od 322 miliona KM[48], sredstvima sa kapitalnog računa 57 miliona KM uz neto greške i propuste u iznosu od 183 miliona KM.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

- *Negativan trend u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene dodatno intenziviran usljed širenja pandemije Covid-19*
- *Dvocifren pad robnog izvoza i uvoza roba u Bosni i Hercegovini*
- *Smanjenje robnog deficita*

Trend slabljenja vanjskotrgoviske robne razmjene u Bosni i Hercegovini iz prethodne godine dodatno je intenziviran u 2020. godine usljed širenja pandemije virusa Covid-19. Usložnjavanje situacije vezane za virus Covid-19 veoma negativno se odrazila na svjetsku trgovinu pa samim

[47] Finansiranje deficita tekućeg računa se izračunava na sljedeći način: promjena stanja ulaganja Bosne i Hercegovine u inostranstvu + promjena stanja inostranih obaveza Bosne i Hercegovine + sredstva kapitalnog računa + neto greške i propusti - sredstva rezervne aktive

[48] Za razliku od monetarnog sektora gdje se analizira stanje deviznih rezervi na kraju perioda ovdje se prate tokovi novca

tim i na vanjskotrgovinsku robnu razmjenu u Bosni i Hercegovini. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima BHAS-a za period januar-septembar 2020. godine zabilježila pad ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene za oko 15% u odnosu na isti period prethodne godine, što je posljedica pada izvoza roba od oko 12,6% i istovremenog robnog uvoza od skoro 16%. S druge strane, ako se podaci o vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni posmatraju na kvartalnom nivou može se zaključiti da je tokom K3 2020 godine došlo do blagog poboljšanja u odnosu na prethodni kvartal, međutim vanjskotrgovinski pokazatelji se još uvijek nalaze u negativnoj teritoriji.[49]Ovakva kretanja u vanjskotrgovinskoj razmjeni (dvocifrene stope pada) implicitno ukazuju da je tokom posmatranog perioda u Bosni i Hercegovini došlo do istovremenog pada agregatne ponude i agregatne tražnje. Naime, pad agregatne ponude i izvozne tražnje rezultirao je padom robnog izvoza, dok je slabljenje domaće tražnje dovelo do pada privatne potrošnje i investicija . Pregled kretanja vanjskotrgovinskih indikatora u Bosni i Hercegovini za period januar-septembar 2020. godine prikazan je na grafikonu 37.

Grafikon 37: Pregled kretanja bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-septembar (nominalni iznosi u KM stope rasta g/g)

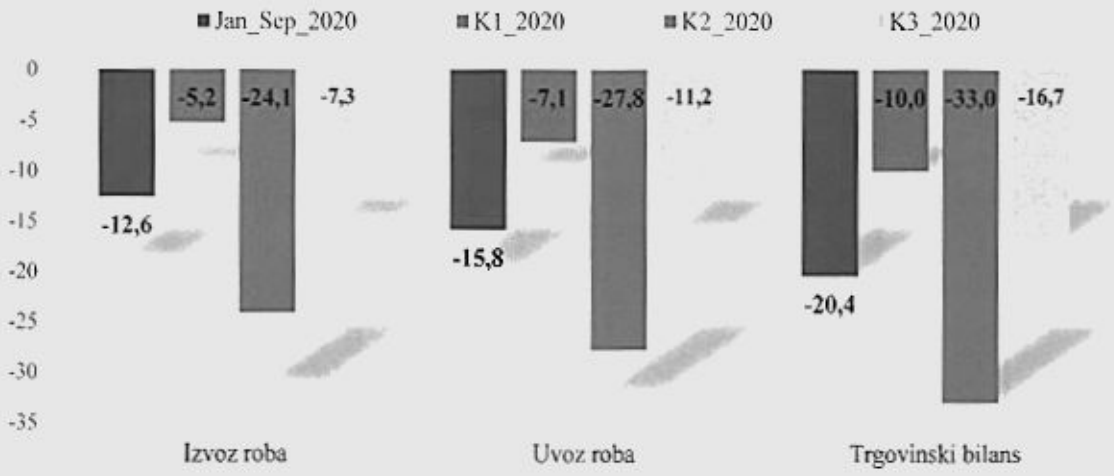

Izvor: BHAS

Izvoz roba

Prema trenutno raspoloživim podacima izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-septembar 2020. godine iznosio je skoro 7,6 milijardi KM što predstavlja nominalno smanjenje od preko 1 milijardu KM odnosno 12,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovaj pad robnog izvoza posljedica je slabljenja izvozne tražnje koji je uzrokovan širenjem golobalne pandemije Covid-19, kao i pada proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini. Naime, potrebno je imaiti u vidu da su neke od vodećih bh. izvoznih kompanija i tokom prethodne godine imale velike probleme u poslovanju koji su dodatno intenzivirani u 2020. godini eskalacijom pandemije Covid 19 što je rezultiralo padom robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine. Posmatrano po kvartalima, pad robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine je iznosio: K1: 5,2%, K2: 24,1% i K3: 7,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Na osnovu ovih pokazatelja može se kontatovati da je tokom K3 došlo do ublažavanja pada robnog izvoza u

[49] Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za septembar 2020. godine-prethodni podaci", 20.10.2020. godine.

odnosu na prethodni kvartal, međutim robni izvoz se još uvijek nalazi u negativnoj teritoriji i slijedi mu dug put do stabilizacije i oporavka. S druge strane, ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-septembar 2020. godine posmatra detaljnije po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija smanjenja istog koja su dovela do ukupnog pada izvoza roba registrirana u okviru izvoza: aluminijuma 61,7%, (-3,1 p.p), sirovog željeza i čelika 30% (-1,2 p.p), obuće 16,0% (-1,0 p.p), koksa i naftnih derivata 42,3% (-1,0 p.p), električne energije 14,1% (-0,6 p.p), namještaja 11,2% (-0,6 p.p), te rezervnih dijelova za automobile oko 21,8% (-0,5 p.p) i dr. Povećanja izvoza određenih metalnih, prehrambenih proizvoda i tekstila nisu značajnije spriječili pad ukupnog robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine u prvih 9 mjeseci 2020. godine.S druge strane, ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-septembar 2020. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od skoro 5,5 milijardi KM što predstavlja oko 73% ukupnog izvoza i smanjenje od 12,7% u odnou na isti period prethodne godine. U istom vremenskom periodu izvoz roba u zemlje CEFTA-e iznosio je 1,2 milijarde KM što predstavlja oko 16% ukupnog robnog izvoza i smanjenje od oko 14,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija smanjenja izvoza zabilježena prilikom izvoza u Italiju od 28,7% (-3,3 p.p), Srbiju 15% (-1,7 p.p), Austriju 11,6% (-1,1 p.p), Njemačku 5,9% (-0,9 p.p), Sloveniju 10,1% (-0,9 p.p) i Hrvatsku 6,3% (-0,8 p.p).Pregled strukture robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima za period januar-septembar 2020. godine prikazan je na grafikonu 38.

Grafikon 38: Pregled strukture robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima za period januar-septembar 2020. godine

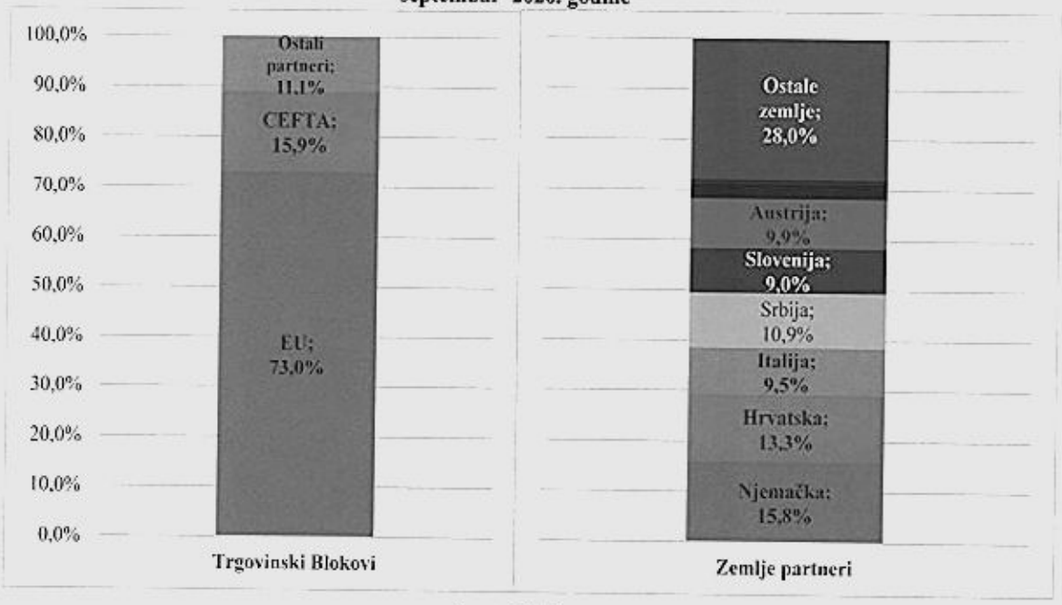

Izvor: BHAS

Uvoz roba

Prema trenutno raspoloživim podacima u 2020. godini u Bosni i Hercegovini je pored pada proizvodnje i izvoza došlo je i do slabljenja domaće tražnje (potrošnja i investicije) što je rezultiralo i padom robnog uvoza. Naime, prema podacima BHAS-a za prvih 9 mjeseci 2020. godine uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu iznosio je 12,3 milijarde KM što predstavlja nominalno smanjenje od preko 2 milijarde KM odnosno 15,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po kvartalima, regitrirane stope pada robnog uvoza su iznosile

K1: 7,1%, K2: 27,8% i K3:11,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se robni uvoz u Bosni i Hercegovini posmatra po proizvodima, najznačajnija smanjenja koja su dovela do smanjenja ukupnog uvoza registrirana su prilikom uvoza rafiniranih naftnih derivata 36,2% (-3,2 p.p), motornih vozila 32% (-2,0 p.p), električne energije 74% (-1,2 p.p), kamenog uglja 43% (-1,2 p.p) i sirovog aluminijuma 31,8% (-0,7 p.p), i dr. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu za period januar-septembra 2020 godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima, vidljivo je da je najviše robe uvezeno iz zemalja EU u iznosu od oko 7,5 milijardi KM što predstavlja oko 60,5% ukupnog robnog izvoza i smanjenje od 16,7% u odnou na isti period prethodne godine. U istom vremenskom periodu uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio skoro 1,6 milijardi KM što predstavlja oko 12,8% ukupnog bh. uvoza i smanjenje od 11,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama koje su glavni trgovinski partneri Bosne i Hercegovine u prvih 9 mjeseci 2020. godine došlo je do smanjenja uvoza iz Hrvatske 25,7% (-2,9 p.p), Italije 17,7% (-2,1 p.p), Njemačke 14,7% (-1,8 p.p), SAD-a 40,6% (-1,4 p.p), Srbije 12,1% (-1,3 p.p), Rusije 30,4% (-0,8 p.p) i Kine 7,4% (-0,5 p.p). Pregled strukture robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima za period januar-septembar 2020. godine prikazan je na grafikonu 39.

Grafikon 39: Pregled strukture robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima za period januar-septembar 2020. godine

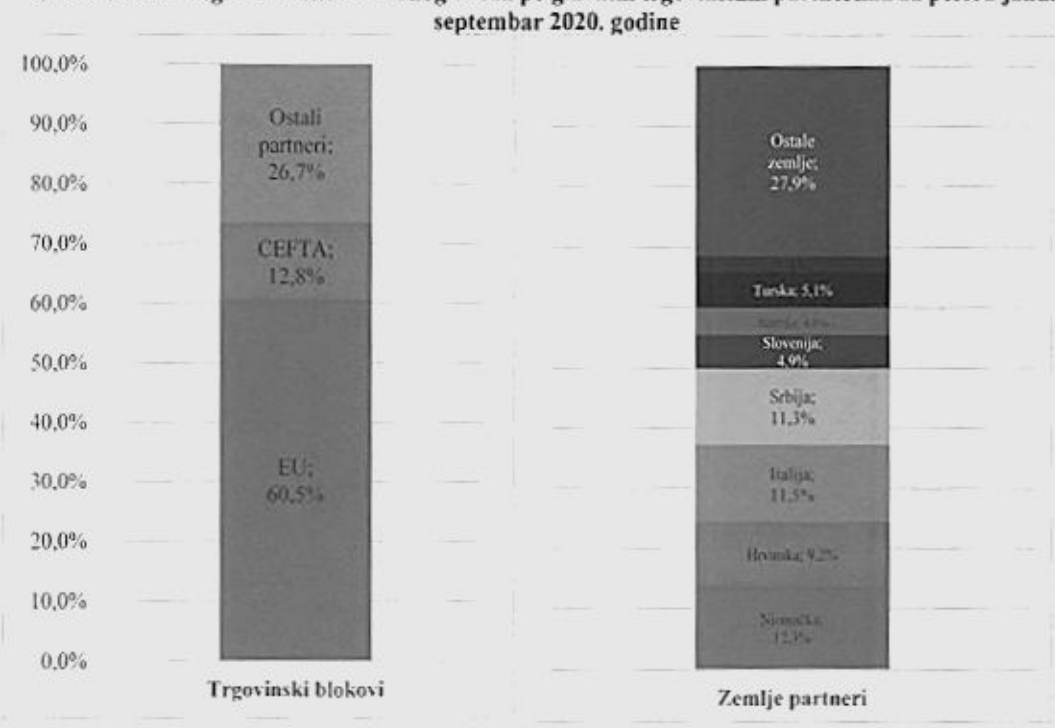

Izvor: BHAS

Vanjskotrgovinski bilans

Slabljenje izvozne tražnje koji se manifestovao padom robnog izvoza od oko 12,6% uz istovremeno smanjenje domaće tražnje kroz pad robnog uvoza od 15,8% rezultirali su smanjenjem robnog deficita preko 1,2 milijarde KM odnosno preko 20% u odnosu na isti period prethodne godine. Smanjenje robnog deficita na implicitan način ukazuje da je u periodu januar-septembar 2020. godine došlo do značajnog pada ekonomske aktivnosti (pad proizvodnje, potrošnje, investicija i vanjskotrgovinske razmjene). Iako je robni deficit u Bosni i Hercegovini smanjen za 1/5 u odnosu na prethodnu godinu vrijedi istaći da je ovo posljedica eksternog šoka odnosno cikličnih kretanja na domaćem i inostranim tržištima. Prilikom analize

ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini treba naglasiti da je robni deficit u zemlji još uvijek veoma izražen i iznosi skoro 5 milijardi KM, te odslikava slabu konkurentnsku pozicioniranost na međunarodnim tržištima. Ako se struktura robnog deficita u Bosni i Hercegovini za period januar-septembar 2020. godine posmatra po proizvodima vidljivo je da najznačajnije kategorije predstavljaju prehrambeni proizvodi, rafinirani naftni derivati, motorna vozila i farmaceutski preparati. S druge strane, posmatrano pojedinačno po zemljama Bosna i Hercegovina je najznačajniji robni deficit ostvarila prilikom robne razmjene sa Kinom 981 milion KM, Italijom 695 miliona KM, Srbijom oko 567 miliona KM, Turskom 424 miliona KM i Njemačkom 316 miliona KM. Pregled strukture robnog deficita u Bosni i Hercegovini za period januar-septembar 2020. godine po glavnim trgovinskim partnerima prikazana je na grafikonu 40.

Grafikon 40: Pregled strukture vanjskotrgovinskog robnog deficita za period januar-septembar 2020. godine po glavnim trgovinskim partnerima

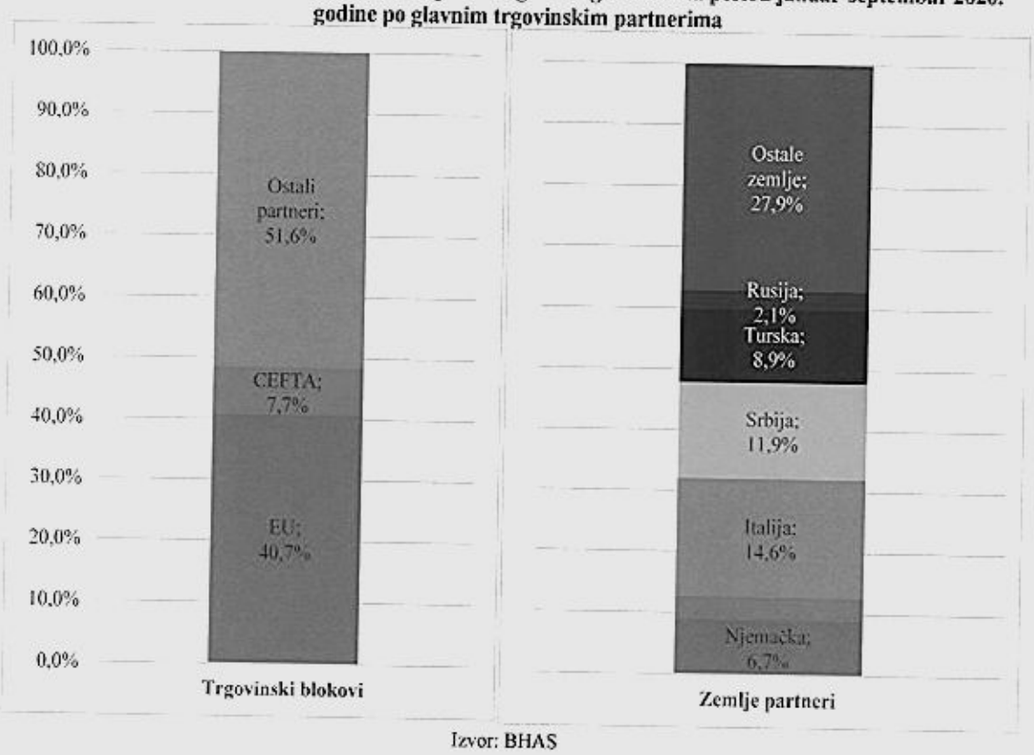

Izvor: BHAS

Niži nivo vanjskotrgovinske robne razmjene, a posebno pad robnog uvoza u periodu januar-septembar 2020. godine rezultirali su djelimičnim poboljšanjem ukupne pokrivenosti uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini za oko 2,3 p.p. Tako je ukupna pokrivenost uvoza izvozom na kraju posmatranog perioda iznosila 61,5%. Pokrivenost uvoza izvozom roba sa zemljama EU u periodu januar-septembar 2020. godine iznosila je 74,1%, dok je pokrivenost sa zemljama CEFTA-e izosnila 76,8%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini za period januar-septembar 2020. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli 9.

Tabela 9: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-septembar 2020. godine po HS klasifikaciji (nominalni iznosi i stope rasta)

	Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
		Jan_Sep_2019	Jan_Sep_2020	20/2019 promjena		Jan_Sep_2019	Jan_Sep_2020	20/2019 promjena		Jan__Sep_2019	Jan_Sep_2020	020/2019 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
		u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
	UKUPNO	**8663**	**7575**	**-12,6**	**-12,6**	**14625**	**12321**	**-15,8**	**-15,8**	**-5962**	**-4746**	**-20,4**	**-20,4**	**61,5%**
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI	110	119	8,2	0,1	428	379	-11,4	-0,34	-318	-260	-18,2	-0,97	31,4%
2	PROIZVODI BILJNOG	152	172	13,2	0,23	577	598	3,6	0,14	-425	-426	0,2	0,02	28,8%
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG	91	76	-16,5	-0,17	141	106	-24,8	-0,24	-50	-30	-40,0	-0,34	71,7%
4	PRERAĐENE PROIZVODI	223	242	8,5	0,22	1205	1155	-4,1	-0,34	-982	-913	-7,0	-1,16	21,0%
5	MINERALNOG PROIZVODI	814	635	-22,0	-2,07	2208	1310	-40,7	-6,14	-1394	-675	-51,6	-12,06	48,5%
6	HEMIJSKE PLASTIČNE	689	554	-19,6	-1,56	1314	1237	-5,9	-0,53	-625	-683	9,3	0,97	44,8%
7	MASE, GUMA I	381	376	-1,3	-0,06	985	905	-8,1	-0,55	-604	-529	-12,4	-1,26	41,5%
8	KOŽA I KRZNO	108	66	-38,9	-0,48	277	206	-25,6	-0,49	-169	-140	-17,2	-0,49	32,0%
9	DRVO I	570	518	-9,1	-0,60	242	205	-15,3	-0,25	328	313	-4,6	0,25	252,7%
10	PROIZVODI OD ULUULUZA,	206	208	1,0	0,02	339	303	-10,6	-0,25	-133	-95	-28,6	-0,64	68,6%
11	PAPIR I TEKSTIL I	475	445	-6,3	-0,35	921	802	-12,9	-0,81	-446	-357	-20,0	-1,49	55,5%
12	TEKSTILNI OBUĆA, SENDRI,	577	489	-15,3	-1,02	289	228	-21,1	-0,42	288	261	-9,4	0,45	214,5%
13	KAPE I SLIČNI PROIZVODI OD	105	88	-16,2	-0,20	302	266	-11,9	-0,25	-197	-178	-9,6	-0,32	33,1%
14	KAMENA, BISERI,	14	24	71,4	0,12	22	25	13,6	0,02	-8	-1	-87,5	-0,12	96,0%
15	PLEMENITI BAZNI METALI I PROIZVODI	1635	1244	-23,9	-4,51	1634	1439	-11,9	-1,33	1	-195	-19600,0	3,29	86,4%
16	MASINE, APARATI,	1214	1414	16,5	2,31	2020	1765	-12,6	-1,74	-806	-351	-56,5	-7,63	80,1%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I	289	234	-19,0	-0,63	1132	824	-27,2	-2,11	-843	-590	-30,0	-4,24	28,4%
18	SATOVI, MJERNI,	24	21	-12,5	-0,03	204	237	16,2	0,23	-180	-216	20,0	0,60	8,9%
19	OBUĆE I MUNICIJA,	134	126	-6,0	-0,09	10	8	-20,0	-0,01	124	118	-4,8	0,10	1575,0%
20	KAZNI PROIZVODI	838	787	-6,1	-0,59	363	321	-11,6	-0,29	475	466	-1,9	0,15	245,2%
21	UMJETNIČKA DJELA,	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%
98	NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

V STRANA DIREKTNA ULAGANJA

- *Strana direktna ulaganja u Bosni i Hercegovini prema platnom bilansu CBBiH za prva tri kvartala 2020. godine su iznosila 475,5 mil. KM mil. i manja su za 32,7% g/g.*
- *Prema zadnjem izvještaju UNCTAD-a (engl. The United Nations Conference on Trade and Development) globalni pad stranih direktnih ulaganja u prvom polugodištu 2020. godine je oko 49% g/g.*

Ulaganja u svijetu i regionu

Strana direktna ulaganja (u daljem tekstu SDU[50]) predstavljaju jedan od najznačajnijih vidova ulaganja u svijetu i posebano veliki uticaj imaju na zemalje u razvoju i u procesu tranzicije. Globalna ekonomska kriza prouzrokovana pandemijom u 2020. godini se neumitno odrazila i na vrijednost stranih direktnih ulaganja koja su ove godine prema specijalnom izvještaju[51] UNCTAD-a (engl. The United Nations Conference on Trade and Development) u prvom polugodištu zabilježila pad od 49% g/g.

Grafikon 41: Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD

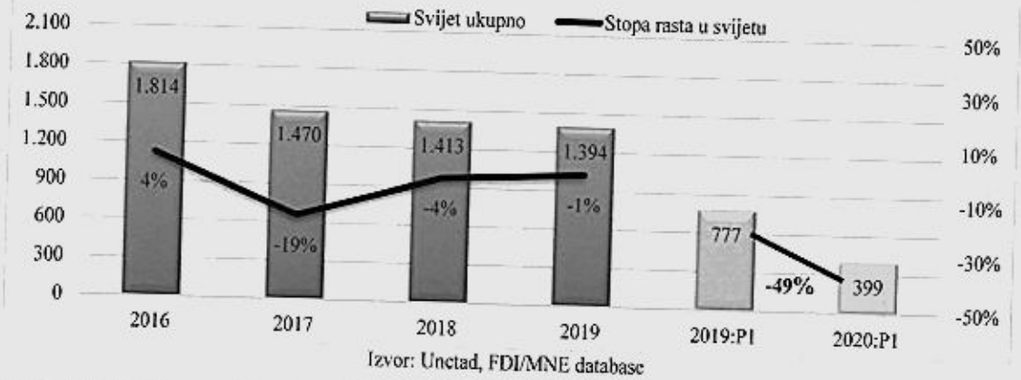

Izvor: Unctad, FDI/MNE database

Procjena je da će zemlje u tranziciji biti najviše pogodjene, gdje se očekuje pad ulaganja i do 80% g/g. U prilog prethodnim procjenama (UNTAD-a) o smanjenju ulaganja u svijetu ide i podatak da su ukupna strana ulaganja u prva tri kvartala 2020. godine prema posljednjim dostupnim podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine zabilježila pad od 32,7% g/g.

Ulaganja u Bosni i Hercegovini

Ukupna strana ulaganja u prva tri kvartala 2020. godine su prema podacima CBBiH[52] iznosila 475,5 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za 32,7% g/g. Reinvestirane zarade su zabilježile smanjenje za 23,7% g/g i sa 282,7 mil. KM su u ukupnim SDU učestvovale sa 59,5%. Interesantno je da su u istom periodu prošle godine reinvestirane zarade imale manje učešće (52,5%) u neto finansijskoj pasivi.

[50] Pod pojmom stranih ulaganja podrazumijevaju se ulaganja stranih pravnih i fizičkih osoba u ekonomiju neke zemlje. Najčešća podjela stranih investicija je na: strane portfolio investicije, strane direktne investicije i ostale strane investicije.
[51] Global Investment Trend Monitor, No. 36; https://unctad.org/system/files/official-document/diaeiainf2020d4_en.pdf
[52] BPM6_for_users_Q1_2015_Q3_2020_detailed.

Tabela 10: Strana direktna ulaganja po kvartalima

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2017	343,8	160,1	242,1	144,3	890,3
2018	319,2	187,6	303,9	170,0	980,8
2019	252,2	405,6	48,6	-29,9	676,6
2020	237,2	140,1	98,1		

Izvor: CBBiH

Grafikon 42: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po kvartalima u 2017, 2018, 2019. i 2020. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Ulaganje prema djelatnostima i zemlji porijekla

Ako posmatramo ukupna ulaganja u prva tri kvartala u 2020. godini po komponentama u SDU (podaci se skupljaju prema drugoj metodologiji CBBiH[53]) najveći udio u iznosu od 282,7 mil. KM je bio u formi zadržanih zarada, vlasnički udjeli su iznosili 92,9 mil. KM. a ostali kapitali su iznosili 111,6 mil. KM. Prema ovoj metodologiji takođe je zabilježeno značajno smanjenje ulaganja od oko 34% u odnosu na isti period u prošloj godini.

Gledajući ulaganja prema zemlji porijekla, najveća evidentirana ulaganja prema Bosni i Hercegovini su bila iz Hrvatske 104,2 mil. KM, Austrije 90 mil. KM i Slovenije 58 mil. KM. Interesantno da je najveće povlačenje kapitala u ovom periodu bilo iz zemalja koje tradicionalno imaju najveća ulaganja. Tako je prema Rusiji povučeno 14 mil. KM i Švajcarskoj 8 mil. KM.

[53] Ovi podaci se prikupljaju po drugoj metodologiji za razliku od podataka u platnom bilansu. Izvor:Tokovi direktnih investicija u Bosni i Hercegovini klasifikovani po zemlji stranog investitora i prema djelatnostima NACE Rev 2.

Grafikon 43: Najznačajnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu po zemljama i godinama (u mil. KM)

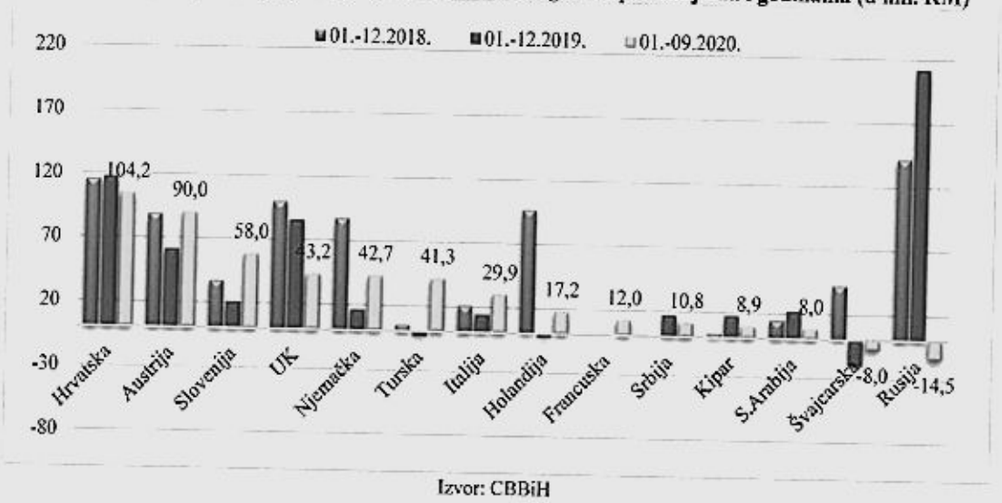

Izvor: CBBiH

Posmatrajući ulaganja po vrsti djelatnosti (prema izvještaju CBBiH o SDU po djelatnostima[54] u 2020.godini) najviše se ulagalo u finansijsku djelatnost 178,3 mil. KM (tačnije u oblast finansijske uslužne djelatnosti 175,9 mil. KM).

Trgovina na veliko i malo je obezbjedila 79,7 mil. KM a u poslovanje nekretninama je uloženo 47,3 mil. KM. Značajno je bilo i ulaganje u prerađivačku industriju u iznosu od 45,9 mil. KM.

Najveće povlačenje kapitala prema vrsti djelatnosti je bilo iz oblasti uslužne djelatnosti tačnije pripreme i posluživanja hrane u iznosu od 0,4 mil. KM. Najznačajnija ulaganja po djelatnostima prikazana su na grafikonu 44.

Grafikon 44: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po djelatnostima, kraj devetog mjeseca 2020. god. (u mil. KM)

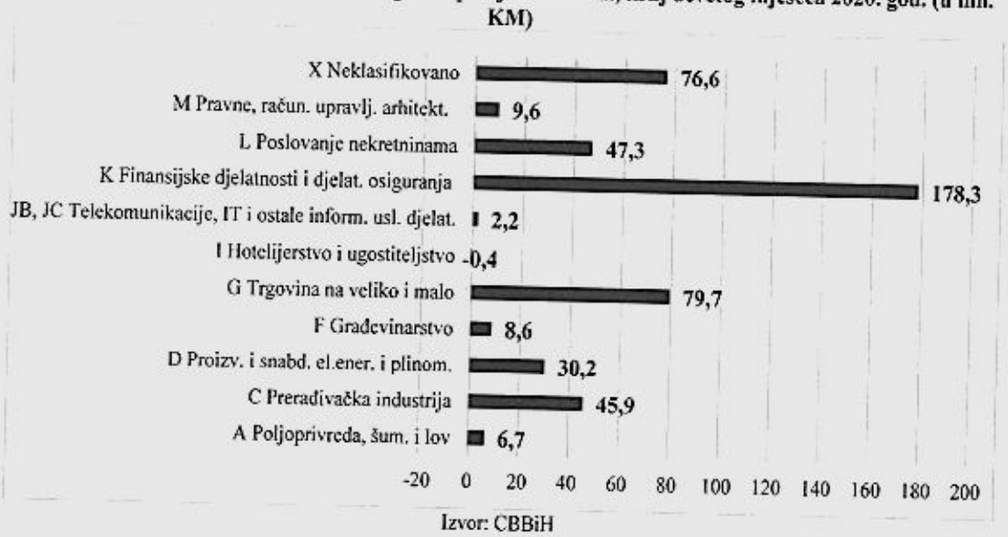

Izvor: CBBiH

[54] Ovi podaci se prikupljaju po drugoj metodologiji za razliku od podataka u platnom bilansu. Izvor: Tokovi direktnih investicija u Bosni i Hercegovini klasifikovani po djelatnostima NACE Rev 2.

Kreditni rejting Bosne i Hercegovine

Međunarodna agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard and Poor's (S&P) potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B stabilni izgledi". Prethodno 30.04.2020. godine je zbog krize izazvane pandemijom izvršena vanredna procjena kreditnog rejtinga Bosne i Hercegovine u kojoj je zadržan isti kreditni rejting „B" uz promjenu izgleda sa „pozitivni" na „stabilni". Takođe, kreditna agencija Moody's Investors Service je 21.08.2020. godine potvrdila već ranije ustanovljenu ocjenu „B3 stabilni izgledi".

DODATAK

januar/siječanj - seprembar/rujan 2020. godine

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2015=100	2019 Jan-Dec	2020 Jan.	Febr.	Mart	K1	April	Maj	Juni	K2	Juli	Aug.	Sept.	K3	Jan-Sept
Industrija ukupno	100,0	-5,5	2,5	-3,2	-9,9	-3,8	-15,9	-15,9	-10,6	-14,1	-9,2	-6,7	-3,7	-6,5	-8,2
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32,6	-3,4	5,0	-7,0	-11,7	-5,4	-16,6	-18,9	-8,2	-14,6	-11,9	-7,5	-5,0	-8,1	-9,6
Energija	26,3	-11,6	10,1	-2,9	-0,6	2,3	2,7	-10,7	-15,5	-7,8	-10,6	-8,5	-5,8	-8,3	-4,5
Kapitalni proizvodi	13,2	-1,4	-5,5	-7,3	-21,6	-12,1	-32,3	-16,9	-14,1	-21,1	-3,3	6,5	3,8	2,3	-10,5
Trajni proizvodi za široku potrošnju	3,2	-3,8	-19,0	-11,6	-32,9	-21,2	-64,6	-44,1	-13,8	-40,8	-4,3	6,5	9,6	3,9	-21,4
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	24,7	-0,5	-4,0	0,0	-10,6	-5,1	-22,2	-14,4	-5,6	-14,1	-9,3	-10,5	-5,1	-8,3	-9,3
B Vađenje ruda i kamena	10,8	-3,7	13,7	5,5	0,8	6,1	15,3	2,7	-11,1	2,3	-13,4	-8,1	-4,1	-8,5	-0,7
C Prerađivačka industrija	73,2	-5,0	-2,8	-3,9	-16,1	-8,1	-24,9	-18,5	-9,1	-17,5	-8,6	-4,0	-2,7	-5,1	-10,4
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	16,0	-8,2	11,8	-3,5	0,6	3,1	-1,1	-16,4	-18,6	-12,0	-9,6	-12,5	-7,3	-9,8	-5,9
B05 Vađenje ugljena i lignita	8,2	-7,3	8,0	1,1	-0,5	2,8	24,8	8,7	-5,7	9,3	-13,4	3,2	1,6	-2,9	2,5
B07 Vađenje metalnih ruda	2,0	5,8	-0,8	0,1	-5,3	-2,5	9,2	-9,7	-39,8	-13,4	-24,0	-44,3	-23,0	-30,4	-19,4
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,3	2,5	72,4	47,1	22,9	42,0	-1,0	-4,3	3,6	-0,6	7,3	8,8	6,3	7,5	12,6
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	8,4	4,7	1,7	1,4	1,7	1,6	-6,1	-13,9	-2,0	-7,3	-10,9	-13,3	-5,2	-9,8	-5,6
C11 Proizvodnja pića	3,2	-1,1	-28,3	-15,6	-15,3	-19,4	-44,7	-12,6	2,4	-18,3	-7,8	-23,0	3,0	-9,3	-15,4
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,1	-24,1	-85,1	-86,0	-11,6	-73,3	-75,3	79,3	-49,1	-15,0	16,6	-55,7	-39,2	-26,1	-49,4
C13 Proizvodnja tekstila	2,0	-36,5	4,9	20,2	-19,5	2,2	-40,3	-31,8	1,9	-23,4	11,4	19,2	44,3	25,0	0,0
C14 Proizvodnja odjeće	3,0	11,8	-10,0	-9,6	-19,6	-13,0	-19,2	-6,7	-7,2	-11,0	-2,8	5,2	-22,1	-6,6	-10,9
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	3,5	-10,4	-10,5	-8,5	-12,8	-10,6	-36,4	-17,1	-15,0	-22,8	-3,1	-2,9	-16,1	-7,4	-13,5
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	4,0	-7,5	34,7	4,9	-7,6	7,8	-15,2	-6,8	8,3	-4,6	-9,4	-3,0	-1,2	-4,5	-1,0
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,3	-8,4	21,0	4,4	4,4	9,8	-5,5	0,6	4,3	-0,2	-2,3	65,9	4,8	22,8	8,5
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,3	-3,6	10,8	0,0	-23,7	-6,3	-36,0	-32,2	-14,3	-27,5	-8,4	-38,8	-12,6	-19,9	-19,2
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	2,3	-68,9	-14,4	-17,0	-14,6	-15,3	-50,1	-31,4	-26,7	-36,1	-12,4	-11,9	-12,7	-12,3	-23,0
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	3,4	-8,2	-0,6	-14,6	-12,5	-9,3	-8,2	-13,2	-4,9	-8,8	-12,8	-11,3	1,7	-7,5	-8,6
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	1,8	1,6	42,7	23,1	-26,0	5,3	17,7	-23,8	-17,3	-7,8	-16,9	-18,1	15,9	-6,4	-3,6
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	3,5	5,4	4,5	10,1	-3,5	3,4	-24,0	-13,3	11,7	-8,5	-9,6	3,6	-1,0	-2,3	-3,0
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	3,4	6,2	33,7	17,9	-14,1	5,5	-11,7	-6,4	7,3	-3,6	7,3	-1,5	7,3	4,4	1,6
C24 Proizvodnja baznih metala	4,6	-12,7	-28,6	-29,4	-41,8	-33,4	-40,9	-55,0	-21,8	-39,2	-12,0	-28,2	-15,6	-18,6	-31,7
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	9,6	-2,4	2,5	-9,9	-15,7	-8,5	-17,5	-14,4	-9,7	-13,9	-4,6	5,5	15,6	5,5	-5,5
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,2	26,1	9,2	55,2	-5,2	17,6	0,5	47,1	48,2	31,9	40,4	20,8	9,6	23,6	23,7
C27 Proizvodnja električne opreme	1,5	-1,6	-1,3	-2,8	17,6	4,7	-10,3	-9,9	5,4	-4,9	-1,9	14,4	9,2	7,2	2,0
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,1	0,7	-12,9	10,0	-24,2	-9,9	-25,1	-18,1	-27,8	-23,7	-11,1	-13,1	-11,0	-11,7	-15,4
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	2,4	1,8	-11,8	-12,0	-27,0	-17,4	-51,6	-46,7	-30,2	-42,8	-23,2	-28,3	-19,6	-23,7	-28,0
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,1	1,5	-15,8	-33,9	-39,4	-31,6	-59,8	-58,4	-22,7	-47,0	-22,8	-11,1	27,9	-2,0	-29,3
C31 Proizvodnja namještaja	3,6	-3,9	-18,8	-13,0	-34,5	-22,2	-67,4	-45,7	-15,8	-43,0	-4,8	5,3	8,0	2,8	-22,9
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,7	19,0	-2,7	4,5	64,9	26,3	-21,6	26,4	12,7	5,8	-49,8	18,2	-16,6	-16,1	2,8
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	1,1	-10,9	-17,7	-19,1	-5,1	-14,4	-15,1	4,7	-4,5	-5,0	-17,3	-7,5	-18,5	-14,4	-11,8
D35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	16,0	-8,2	11,8	-3,5	0,6	3,1	-1,1	-16,4	-18,6	-12,0	-9,6	-12,5	-7,3	-9,8	-5,9

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2015=100	2019 Jan-Dec	2020 Jan	Febr	Mart	K1	April	Maj	Juni	K2	Juli	Aug	Sept	K3	Jan-Sept
Industrija ukupno	100,0	-2,8	1,4	0,1	-13,0	-4,2	-19,1	-16,3	-9,0	-14,8	-7,2	-4,1	-1,1	-4,2	-7,8
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32,6	-4,6	1,1	-2,0	-10,1	-4,0	-16,1	-20,1	-4,0	-13,4	-8,1	-1,2	-2,1	-3,8	-7,4
Energija	26,3	-4,9	11,2	3,2	-8,6	2,0	-13,1	-13,6	-11,6	-12,8	-12,1	-11,2	-2,3	-8,5	-6,2
Kapitalni proizvodi	13,2	-1,8	-2,1	-6,2	-20,6	-10,5	-26,6	-10,0	-14,9	-17,2	2,5	10,1	5,7	6,1	-7,4
Trajni proizvodi za široku potrošnju	3,2	6,1	-29,8	-8,3	-32,1	-23,9	-61,1	-49,7	-21,8	-44,2	-14,7	-7,5	3,5	-6,2	-26,0
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	24,7	0,3	-2,0	3,7	-12,4	-4,0	-20,5	-11,7	-5,8	-12,6	-7,2	-5,1	-3,9	-5,4	-7,5
B Vađenje ruda i kamena	10,8	-3,3	10,7	10,8	-6,1	4,5	-1,5	2,7	1,3	0,8	-7,7	0,7	-4,5	-3,8	0,4
C Prerađivačka industrija	73,2	-2,2	-4,1	-2,4	-15,7	-7,8	-21,8	-17,5	-9,2	-16,1	-6,2	-1,6	-1,0	-2,9	-9,1
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	16,0	-5,1	16,0	4,3	-5,5	5,4	-16,4	-21,1	-16,3	-18,0	-11,8	-16,0	0,1	-9,2	-6,7
B05 Vađenje ugljena i lignita	8,9	-4,6	3,2	3,6	-12,3	-2,3	-2,9	5,6	1,4	1,4	-11,8	-0,2	-5,0	-5,7	-2,3
B07 Vađenje metalnih ruda	0,3	0,9	85,3	42,3	10,4	38,3	51,3	18,9	1,5	23,9	32,6	10,4	-9,2	11,3	22,3
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,6	3,2	66,1	55,0	29,1	46,8	-1,6	-13,1	-0,3	-5,0	5,6	4,3	-0,2	3,2	11,0
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	7,6	4,1	6,5	8,4	-15,7	5,2	-8,4	-8,9	-3,8	-7,0	-5,3	-8,3	-4,8	-6,2	-2,9
C11 Proizvodnja pića	3,7	-0,1	-36,7	-29,3	1,3	-23,5	-37,4	-10,4	17,5	-10,1	-4,7	-19,4	1,5	-7,5	-13,0
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,1	-23,1	-85,1	-86,0	-9,7	-73,3	-75,3	79,3	-49,1	-15,1	16,6	-55,7	-39,2	-26,1	-49,4
C13 Proizvodnja tekstila	2,5	-38,7	5,4	21,7	-11,6	2,8	-41,2	-30,8	2,8	-23,1	14,9	24,2	51,8	30,3	1,9
C14 Proizvodnja odjeće	4,0	16,5	-6,2	-5,2	-20,9	-8,9	-14,7	-3,6	-2,9	-7,1	1,0	14,5	-17,8	-0,8	-6,5
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,8	-7,2	-9,6	-5,3	-15,4	-11,1	-28,9	-19,5	-27,3	-25,2	-5,8	-10,2	-21,6	-12,5	-16,0
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	3,4	-10,1	0,5	-4,2	-18,3	-7,1	-24,2	-21,4	-3,9	-16,5	-15,1	-2,6	-6,5	-8,1	-10,9
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,9	9,1	27,8	1,9	-15,9	10,6	-11,4	-1,2	3,7	-3,0	2,3	107,6	9,8	39,9	10,9
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,5	-0,1	16,9	3,9	3,3	-6,4	-39,6	-39,4	-12,4	-30,5	-5,4	-37,8	-16,0	-19,7	-20,5
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	1,4	-4,4	-15,2	-16,9	-30,0	-15,6	-28,8	-30,1	-27,6	-28,8	-14,5	-14,3	-7,8	-12,2	-19,1
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	4,1	-6,7	4,1	-5,0	-15,0	-2,8	-1,6	-5,0	4,9	-0,6	-2,2	-3,7	11,0	1,7	-0,6
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	2,4	-2,0	19,4	29,0	-7,5	-4,5	12,4	-19,8	-13,7	-7,0	-19,2	-17,0	29,2	-2,3	-5,3
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	3,9	2,3	1,6	5,9	-42,1	-0,7	-23,2	-18,0	-3,1	-14,8	-19,4	-6,0	-8,1	-11,2	-9,3
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,0	7,9	25,4	19,6	-8,8	5,6	-10,3	-9,4	9,4	-3,4	6,6	-5,1	3,8	1,7	0,7
C24 Proizvodnja baznih metala	5,6	-13,0	-31,8	-27,1	-11,8	-30,5	-33,7	-55,7	-19,4	-36,3	-9,8	-18,6	1,3	-9,1	-27,4
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	11,5	-4,3	1,7	-12,1	-32,3	-10,5	-15,5	-8,2	-2,9	-8,9	5,3	8,0	13,9	9,1	-3,1
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,3	17,0	-15,2	19,5	-18,7	0,1	-7,7	32,2	16,5	13,7	22,4	-20,1	-38,9	-12,2	-1,9
C27 Proizvodnja električne opreme	1,4	3,7	5,4	4,8	-0,2	13,1	-6,9	0,2	8,8	0,7	4,1	21,0	12,8	12,6	8,4
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,1	-2,9	-11,1	13,6	28,3	-5,5	-14,6	-15,8	-30,7	-20,4	1,9	-16,7	-11,7	-8,9	-12,3
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	3,4	3,0	-11,5	-13,0	-16,0	-18,5	-53,0	-50,5	-45,2	-49,6	-26,8	-34,3	-19,8	-27,0	-31,8
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,0	1,0	32,0	108,0	-29,1	68,4	-14,7	172,8	67,9	75,3	-5,7	-5,5	65,2	18,0	38,2
C31 Proizvodnja namještaja	3,1	6,4	-29,6	-8,1	89,9	-24,1	-61,2	-50,7	-21,8	-44,6	-14,1	-7,8	3,1	-6,3	-26,2
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,8	25,1	1,4	5,6	-33,0	30,0	-15,2	39,7	11,9	12,1	-50,7	20,8	-19,0	-16,3	6,5
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	0,7	-9,8	-5,8	-1,3	70,3	-0,9	-6,2	23,6	9,7	9,0	-6,1	-1,8	-2,5	-3,5	0,8
D35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	16,0	-5,1	16,0	4,3	-5,5	5,4	-16,4	-21,1	-16,3	-18,0	-11,8	-16,0	0,1	-9,2	-6,7

Izvor-. Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine

Tabela 3: Industrijska proizvodnja u Republici Srpskoj

KD Bill 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2015=100	2019 Jan-Dec	2020 Jan	Febr	Mart	K1	April	Maj	Juni	K2	Juli	Aug	Sept	K3	Jan-Sept
Industrija ukupno	100,0	-11,4	4,7	-10,6	-3,4	-3,4	-8,8	-14,4	-14,7	-12,6	-12,8	-10,4	-9,4	-10,9	-9,2
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32,9	-1,2	12,4	-19,0	-17,1	-10,9	-16,8	-16,4	-17,0	-16,8	-19,5	-18,3	-12,2	-16,7	-15,1
Energija	39,8	-21,5	8,3	-13,5	13,5	2,7	44,8	-5,8	-22,0	5,7	-8,4	-4,4	-11,6	-8,1	-1,6
Kapitalni proizvodi	5,9	0,7	-18,3	-11,7	-26,7	-18,8	-51,3	-38,6	-12,1	-34,0	-22,1	-6,0	-4,2	-10,8	-22,2
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,0	-26,0	20,8	-22,4	-34,7	-14,8	-72,3	-24,8	10,7	-28,8	35,1	68,2	30,0	44,5	-7,3
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	19,3	-4,8	-5,8	-6,6	-8,9	-7,2	-32,7	-16,6	-6,9	-18,7	-11,9	-16,5	-8,8	-12,4	-13,0
B Vađenje ruda i kamena	13,3	-4,4	21,7	-3,9	15,1	9,5	61,1	2,7	-30,0	11,2	-21,8	-19,1	-3,6	-14,8	-2,6
C Prerađivačka industrija	53,8	-12,3	0,5	-8,3	-18,2	-9,5	-34,4	-20,4	-9,9	-21,6	-13,8	-7,2	-7,7	-9,6	-13,8
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	32,9	-12,8	5,5	-15,5	9,1	-0,3	30,6	-10,2	-22,1	-0,5	-6,9	-7,7	-17,7	-10,7	-4,9
B05 Vađenje ugljena i lignita	6,8	-13,4	20,1	-5,0	35,1	16,2	3)	17,8	-22,2	-2,2	-17,1	9,9	17,1	3,3	15,3
B07 Vađenje metalnih ruda	5,5	6,5	-31,6	-5,5	-7,5	-9,0	4,1	-13,9	-43,7	-17,8	-31,8	-49,9	-24,8	-35,5	-24,8
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	0,9	0,4	133,8	17,0	2,9	21,8	1,0	26,3	16,7	14,7	11,8	21,7	26,4	20,0	18,0
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	8,8	1,0	0,1	-4,9	-1,8	-2,2	-12,7	-13,7	-1,9	-9,4	-15,4	-10,5	-7,6	-11,2	-8,0
C11 Proizvodnja pića	2,5	-3,4	-4,3	34,9	-30,9	-7,3	-59,8	-17,6	-27,1	-34,8	-15,8	-31,2	5,9	-13,7	-20,8
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
C13 Proizvodnja tekstila	0,8	-17,4	-0,3	8,0	-10,9	-1,8	-34,0	-37,6	-3,5	-25,0	-6,0	-19,5	0,2	-8,4	-12,5
C14 Proizvodnja odjeće	1,5	-13,9	-40,2	-44,1	-49,1	-44,7	-52,0	-31,7	-37,8	-40,5	-36,4	-55,5	-53,8	-48,6	-44,7
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	5,7	-14,0	-11,9	-12,5	-5,2	-10,0	-45,1	-14,3	-0,1	-19,8	-0,2	8,9	-9,5	-0,3	-10,3
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	6,0	-5,3	37,7	8,6	-5,2	9,4	-17,8	-9,2	13,5	-4,5	-8,0	-6,8	-7,4	-7,4	-1,9
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	0,6	-6,1	2,2	13,9	6,5	7,5	15,3	7,2	6,2	9,6	-20,1	-9,9	-12,3	-14,1	0,9
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	0,6	-16,4	-16,5	-13,6	15,0	-5,6	-19,6	1,8	-20,4	-12,7	-20,4	-43,6	2,2	-20,6	-13,7
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	0,0	-95,8	7,9	-20,0	-8,4	-8,5	-92,2	-50,6	-12,8	-51,9	23,5	23,8	-49,5	-0,7	-55,2
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,1	-14,7	-29,5	-53,9	-34,5	-40,2	-39,4	-50,7	-49,4	-46,5	-56,1	-46,5	-39,1	-47,2	-45,1
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	0,6	15,7	141,2	4,1	19,6	36,5	34,6	-34,7	-33,0	-11,0	-8,0	-20,7	-24,3	-17,7	1,8
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,9	14,7	5,3	21,0	12,7	13,5	-3,9	14,5	54,3	21,6	23,2	41,6	9,4	24,7	19,6
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	2,6	1,7	73,4	10,3	-22,7	4,4	-16,5	4,9	1,6	-3,3	9,5	10,5	18,2	12,7	4,7
C24 Proizvodnja baznih metala	3,6	-11,7	-15,0	-39,5	-82,3	-46,0	-71,9	-52,4	-30,3	-51,5	-19,7	-54,2	-56,1	-43,3	-47,4
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	7,0	4,8	5,0	-2,0	-3,9	-0,7	-23,6	-34,1	-27,4	-28,3	-33,9	-3,8	21,8	-5,3	-13,8
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,3	41,5	66,6	112,7	-12,8	48,8	18,0	65,9	86,6	56,9	55,3	69,7	91,6	72,2	61,2
C27 Proizvodnja električne opreme	1,3	-11,0	-17,4	-15,5	-4,6	-12,3	-17,3	-35,3	-3,1	-18,6	-14,2	0,3	1,9	-4,0	-11,7
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,3	6,8	-15,6	4,3	-39,7	-17,5	-42,6	-22,4	-22,0	-29,0	-25,0	-7,1	-9,9	-14,0	-20,6
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	0,7	-5,0	-13,3	-5,9	-14,0	-11,1	-42,4	-23,7	85,2	6,4	-1,8	4,3	-18,5	-5,3	-5,2
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,5	1,5	-16,5	-34,8	-40,0	-32,4	-60,1	-59,8	-23,8	-47,9	-23,3	-11,2	27,4	-2,4	-30,0
C31 Proizvodnja namještaja	1,9	-27,1	22,2	-27,7	-38,5	-18,0	-81,4	-28,2	1,7	-35,9	31,8	68,4	25,6	41,9	-12,7
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,5	-18,4	-43,4	-9,2	-4,3	-17,2	-59,4	-55,4	18,4	-32,1	-43,3	-7,6	12,6	-12,7	-27,7
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	1,3	-12,6	-36,2	-40,3	-22,8	-34,2	-32,6	-21,8	-27,1	-27,2	-35,6	-17,6	-38,7	-30,6	-31,3
D35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	32,9	-12,8	5,5	-15,5	9,1	-0,3	30,6	-10,2	-22,1	-0,5	-6,9	-7,7	-17,7	-10,7	-4,9

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske

Tabela 4: Realni sektor - industrija i usluge (Rast g/g u %)

		2018	2019	2018				2019				2020		
				K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3
Industrija	Industrijska proizvodnja - fizički obim	1,6	-5,5	5,2	1,5	0,8	-0,5	-5,1	-3,9	-6,0	-6,8	-3,8	-14,1	-6,5
	Intermedijarni proizvodi	*-1,3*	*-3,4*	*4,2*	*-6,8*	*-1,6*	*0,1*	*-3,1*	*3,5*	*-4,8*	*-8,8*	*-5,4*	*-14,6*	*-8,1*
	Energija	*6,6*	*-11,6*	*12,3*	*11,0*	*5,7*	*-1,7*	*-14,8*	*-15,6*	*-10,8*	*-5,3*	*2,3*	*-7,8*	*-8,3*
	Kapitalni proizvodi	*-1,0*	*-1,4*	*-1,6*	*-4,8*	*-1,0*	*3,0*	*12,2*	*6,5*	*-6,2*	*-13,1*	*-12,1*	*-21,1*	*2,3*
	Trajni proizvodi za široku potrošnju	*1,8*	*-3,8*	*3,8*	*3,6*	*-7,7*	*7,1*	*3,0*	*0,2*	*-2,3*	*-14,6*	*-21,2*	*-40,8*	*3,9*
	Netrajni proizvodi za široku potrošnju	*0,1*	*-0,5*	*0,7*	*3,0*	*-0,8*	*-2,1*	*0,1*	*-0,7*	*-0,6*	*-0,6*	*-5,1*	*-14,1*	*-8,3*
Građevinarstvo	Obim građevinskih radova - Ukupno	0,5	-2,0	1,6	0,9	-0,2	-0,1	-1,0	-2,2	-3,1	-1,5	-2,6	-0,9	2,7
	Visokogradnja	*1,9*	*-1,3*	*3,2*	*0,9*	*1,5*	*2,2*	*2,6*	*-1,0*	*-3,7*	*-2,8*	*-5,0*	*-0,5*	*3,4*
	Niskogradnja	*-0,7*	*-2,6*	*0,3*	*0,9*	*-1,6*	*-2,0*	*-4,0*	*-3,2*	*-2,6*	*-0,5*	*-0,4*	*-1,2*	*2,0*
Prevoz	Cestovni (prevezeno robe)	-1,0	-7,3	4,7	-0,6	-4,9	-13,5	-1,1	-11,1	0,1	-1,2	-8,6	-13,0	-12,8
	Cestovni (prevezeni putnici)	4,2	-15,2	-8,6	10,8	25,9	0,3	-10,1	12,5	-24,1	-12,1	-15,9	-82,9	-60,8
	Gradsko - Prigradski prevoz (prevezeni putnici)	-2,3	-4,3	-1,8	-2,3	-1,5	-3,7	-5,5	-5,0	-3,5	-4,2	-13,4	-66,4	-25,4
	Željeznički (prevezeno robe)	0,8	1,3	5,6	-7,2	2,0	6,8	7,3	14,1	-8,9	-13,5	-14,3	-26,5	-16,3
	Željeznički (prevezeni putnici)	16,5	19,5	22,8	34,3	12,3	3,0	13,3	19,6	22,6	14,6	-18,9	-91,8	-79,6
	Avionski (prevezeni putnici)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-14,3	-94,9	-80,1
Maloprodaja	Realni rast prometa	8,2	5,0	5,4	8,5	9,2	9,2	8,1	3,4	3,9	5,3	3,8	-16,9	-11,1
	Motorna goriva u s.p.	*7,8*	*-2,2*	*0,1*	*6,3*	*14,0*	*8,9*	*9,8*	*-1,5*	*-6,9*	*-6,8*	*-11,8*	*-31,9*	*-22,1*
	Trgovina na malo, osim motornih goriva u s.p.	*8,4*	*7,3*	*7,1*	*9,2*	*7,7*	*9,3*	*7,6*	*5,0*	*7,5*	*9,1*	*8,6*	*-12,5*	*-7,9*
Turizam	Dolasci turista - ukupno	12,1	12,0	15,5*	12,4*	10,8*	10,7*	9,3	12,9*	10,4*	14,2*	-19,5	-93,6*	-69,3*
	Domaći turisti	*7,3*	*7,3*	*10,7**	*5,8**	*9,0**	*4,9**	*4,7*	*7,4**	*7,8**	*9,7**	*-18,6*	*-80,3**	*11,6**
	Strani turisti	*14,0*	*13,8*	*18,8**	*15,2**	*11,3**	*14,1**	*12,2*	*15,0**	*11,1**	*17,1**	*-19,9*	*-98,1**	*-90,1**

Izvori: BHAS zvanična saopštenja
** prosjek mjesečnih stopa*

Tabela 5: Realni sektor po entitetima (rast g/g u %)
(u zaglavlju tabele ispod: Federacija Bosne i Hercegovine - FBiH, Republika Srpska - RS)

			2018	2019	2018				2019				2020		
					K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3
Proizvodnja i građevinarstvo	Industrijska proizvodnja - fizički obim	FBiH	5,1	-2,8	6,2*	-1,0*	0,8*	1,2*	-1,1*	1,9*	-6,5*	-4,9*	-3,8*	-14,8*	-4,1*
		RS	3,6	-11,4	4,0*	6,8*	5,3*	-0,7*	-13,5*	-14,4*	-8,8*	-11,0*	-3,4*	-12,6*	-10,9*
	Građevinarstvo (vrijednost radova)	FBiH	0,5^	0,5	0,2^	1,0^	0,6^	0,2^	0,2^	0,6^	0,5^	0,4^	0,4^	0,8^	2,2^
		RS	0,8^	-5,8	3,9^	1,1^	-1,3^	-0,6^	-2,9^	-6,6^	-8,6^	-4,5^	-8,0^	-3,8^	3,8^
Prijevoz	Cestovni (prevezeno robe)	FBiH	2,9*	0,8	6,0	7,3	5,1	-6,8	11,1	-9,6	0,2	1,6	-8,2	-8,0	-14,2
		RS	-9,4*	-30,0	2,1	-8,3	-24,2	-7,2	-8,1	-34,0	-30,0	-27,2	-25,5	-24,2	-10,7
	Cestovni (prevezeni putnici)	FBiH	-13,1*	-6,8	-12,4	-15,0	-9,6	-15,5	-14,4	30,4	-0,4	-3,7	-19,8	-82,3	-50,0
		RS	15,7*	-19,8	-4,0	21,8	31,7	13,4	3,7	35,5	20,1	-19,3	-51,1	-82,5	-73,4
	Gradsko - prigradski prijevoz (prevezeni putnici)	FBiH	0,8*	-3,4	-0,7	0,6	0,2	2,9	-3,3	-3,9	-3,4	-3,0	-21,0	-63,7	-22,3
		RS	-10,5*	-10,0	-9,5	-12,5	-9,7	-10,3	-14,3	-5,8	-4,7	-10,0	-30,0	-80,2	-37,3
	Željeznički (prevezeno robe)	FBiH	4,7*	0,3	6,6	4,2	3,2	4,6	5,5	15,8	-8,0	-9,1	-11,9	-22,8	-15,1
		RS	1,2*	0,0	4,1	-14,5	-1,0	16,0	6,8	27,7	-9,9	-17,5	-18,4	-33,4	-17,8
	Željeznički (prevezeni putnici)	FBiH	20,0*	20,2	29,7	44,1	8,6	-2,6	16,9	25,4	22,8	14,3	-31,2	-93,8	-82,6
		RS	16,8*	16,7	7,1	10,3	25,8	24,1	3,3	25,0	23,0	13,8	-19,4	-85,0	-70,8
Ugostiteljstvo	Nominalni rast prometa	FBiH	7,9*	24,0	8,9	7,6	5,0	10,2	17,0	23,9	28,5	24,1	-8,2	-70,3	-50,5
	Nominalni rast prometa	RS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Turizam	Dolasci domaćih turista	FBiH	8,6*	12,1*	10,0	4,0*	9,4*	11,1*	9,7*	10,7*	14,5*	13,6*	-19,3*	-81,0*	16,3*
		RS	6,8	1,0	12,1	9,9*	8,9*	-1,5*	-3,3	1,9*	0,7*	5,0*	-15,3	-79,5*	6,1*
	Dolasci stranih turista	FBiH	15,1*	15,2*	18,1	14,8*	10,2*	17,4*	15,9*	16,2*	10,6*	18,2*	-22,7*	-98,9*	-93,0*
		RS	14,6	8,3	20,7	17,8*	17,7*	3,2*	6,4	10,7*	2,8*	15,3*	-11,6	-94,9*	-74,4*

Izvori: Zvanična saopštenja entitetskih zavoda za statistiku

^ *Realni rast proizvodnje u građevinarstvu*

* *prosjek mjesečnih/kvartalnih stopa*

Tabela 6: Tržište rada

(u zaglavlju tabele ispod: Bosna i Hercegovina - BiH, Federacija Bosne i Hercegovine - FBiH, Republika Srpska - RS, Brčko Distrikt - BD)

Period	Broj zaposlenih lica*				Broj registrovanih nezaposlenih lica				Stopa registrovane nezaposlenosti**				Prosječne neto plate				Prosječne penzije***			
	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD
	osobe								%				KM							
I-IX 2018.	800.600	516.914	266.309	17.451	456.885	337.762	108.592	10.531	36,3	39,5	29,0	37,6	872	882	847	867	381	394	360	341
I-IX 2019.	820.616	530.009	272.366	17.784	414.468	315.370	91.100	7.997	33,6	37,3	25,1	31,0	916	922	901	909	400	414	377	357
I-IX 2020.	812.194	520.061	274.227	17.845	415.720	321.020	87.796	6.904	33,9	38,2	24,3	27,9	950	950	951	948	410	421	393	367
I 2020.	824.504	531.254		17.965	406.167	309.816	89.441	6.910	33,0	36,8		27,8	945	958	914	953	409	419	393	367
II 2020.	822.892	530.463		17.980	402.888	309.004	87.161	6.723	32,9	36,8		27,2	941	934	957	940	410	421	393	366
III 2020.	821.082	528.102	275059	17.921	398.270	306.963	84.658	6.649	32,7	36,8	23,5	27,1	950	947	956	948	410	420	393	366
IV 2020.	804.777	509.451		17.768	419.582	325.989	86.808	6.785	34,3	39,0		27,6	942	940	946	952	409	420	393	366
V 2020.	804.828	512.627		17.815	421.474	325.816	88.811	6.847	34,4	38,9		27,8	940	935	950	946	409	418	393	366
VI 2020.	808.700	518.105		17.775	421.300	325.540	88.772	6.988	34,3	38,6		28,2	955	953	958	962	409	418	393	366
VII 2020.	808.028	516.690		17.774	426.252	329.581	89.549	7.122	34,5	38,9		28,6	965	971	955	948	408	418	394	365
VIII 2020.	803.902	514.087		17.737	427.593	330.809	89.760	7.024	34,7	39,2		28,4	953	949	962	937	415	428	394	369
IX 2020.	811.037	519.772	273.395	17.870	417.957	325.660	85.208	7.089	34,0	38,5	23,8	28,3	962	961	965	948	415	428	394	370

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za statistiku, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

* U Republici Srpskoj broj zaposlenih lica se objavljuje samo za mart i septembar.

** Stopa registrovane nezaposlenosti je izračunata kao odnos broja registrovanih nezaposlenih lica i ukupne radne snage (zaposlena i nezaposlena lica).

*** Prosječne penzije u Bosni i Hercegovini su izračunate na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom entitetu (bez obzira na mjesto prebivališta).

Tabela 7: Pregled emitovanih obveznica Vlade Republike Srpske

Redni broj	Oznaka obveznice	Iznos u KM	Datum emisije	Rok dospijeća	Kamatna stopa
1.	RSBD-O17	36.575.000	05.02.2020.	7 godina	1,710%
2.	RSBD-O18	33.393.500	06.04.2020.	5 godina	3,000%
3.	RSBD-O19	137.518.249	14/15.04.2020.	5 godina	3,000%
4.	RSBD-O20	25.115.000	08.06.2020.	5 godina	3,100%
5.	RSBD-O21	25.462.500	08.07.2020.	5 godina	2,800%
UKUPNO		258.064.249			

Izvor: Ministarstvo finansija Republike Srpske

Tabela 8: Pregled emitovanih obveznica Vlade Federacije Bosne i Hercegovine

Redni broj	Oznaka obveznice	Iznos u KM	Datum emisije	Rok dospijeća	Kamatna stopa
1.	FBHTZ119	20.000.000	15.05.2020.	7 godina	0,135%
2.	FBH15O20	30.000.000	09.06.2020.	15 godina	3,233%
3.	FBH5O120	30.000.000	23.06.2020.	5 godina	1,020%
4.	FBH6O120	50.000.000	14.07.2020.	6 godina	0,00963
5.	FBH5O220	40.000.000	08.09.2020.	5 godina	0,851%
6.	FBH7O220	50.000.000	22.09.2020.	7 godina	0,01198
UKUPNO		220.000.000			

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 9: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Republike Srpske

Redni broj	Oznaka	Datum aukcije	Rok dospijeća /mjeseci	Vrijednost emisije (u KM)	Kamatna stopa %
1.	RS20-T01	20.01.2020.	6 mjeseci	26.000.000	0,0000%
2.	RS20-T02	10.02.2020.	6 mjeseci	39.990.000	0,0000%
3.	RS20-T03	02.03.2020.	6 mjeseci	22.000.000	0,0000%
4.	RS20-T04	01.04.2020.	6 mjeseci	40.406.913	1,1999%
5.	RS20-T05	17.08.2020.	12 mjeseci	38.917.849	1,5000%
6.	RS20-T06	10.09.2020.	6 mjeseci	37.924.000	0,4064%
UKUPNO				205.238.762	

Izvor: Ministarstvo finansija Republike Srpske

Tabela 10: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Federacije Bosne i Hercegovine

Redni broj	Oznaka	Datum aukcije	Rok dospijeća /mjeseci	Vrijednost emisije (u KM)	Kamatna stopa %
1.	FBHTZ120	12.05.2020.	6 mjeseci	60.000.000	1,2750%
2.	FBHTZ220	30.06.2020.	12 mjeseci	50.000.000	0,1090%
UKUPNO				110.000.000	

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 11: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)

u mil. KM

Period	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Rezervni (primarni) novac (M0)	Transakcijski novac (M1)	Kvazi novac (QM)	M2 ukupno
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14=12+13
I-III 2019.	4.782,7	5.214,4	135,8	4.007,7	7.920,8	2.699,6	2.300,4	7.460,6	10.132,9	11.928,5	12.460,6	24.389,1
I-VI 2019.	4.924,0	5.495,8	149,8	4.126,6	8.208,0	2.786,6	2.387,5	7.440,0	10.569,6	12.334,6	12.614,1	24.948,6
I-IX 2019.	5.114,2	5.683,8	162,0	4.268,5	8.628,2	2.907,6	2.481,7	7.481,8	10.960,0	12.896,7	12.871,1	25.767,8
2019.	5.199,9	5.743,6	176,6	4.330,1	8.921,1	2.998,0	2.490,3	7.593,2	11.120,2	13.251,2	13.081,5	26.332,7
I-III 2020.	5.684,0	5.172,4	186,4	4.683,9	8.790,1	3.023,2	2.564,2	7.476,0	11.042,7	13.474,0	13.063,5	26.537,5
I-VI 2020.	5.834,8	5.226,8	204,8	4.818,9	8.954,6	2.995,8	2.617,3	7.283,6	11.266,4	13.773,5	12.896,7	26.670,2
I-IX 2020.	6.033,0	5.314,8	219,4	4.896,9	9.479,6	2.984,9	2.766,2	7.263,8	11.567,2	14.376,5	13.014,9	27.391,4
Stope rasta g/g												
I-III 2019.	10,1%	0,2%	58,3%	10,2%	11,8%	-34,0%	21,8%	31,3%	5,2%	11,2%	6,9%	9,0%
I-VI 2019.	9,1%	9,4%	52,8%	9,9%	9,9%	-32,7%	17,6%	30,8%	9,7%	9,9%	6,3%	8,1%
I-IX 2019.	8,4%	4,5%	43,9%	8,2%	7,2%	-29,8%	26,2%	30,3%	6,7%	7,5%	8,6%	8,1%
2019.	9,5%	4,0%	40,7%	8,8%	9,2%	-30,3%	27,0%	31,3%	6,9%	9,1%	8,6%	8,9%
I-III 2020.	18,8%	-0,8%	37,2%	16,9%	11,0%	12,0%	11,5%	0,2%	9,0%	13,0%	4,8%	8,8%
I-VI 2020.	18,5%	-4,9%	36,7%	16,8%	9,1%	7,5%	9,6%	-2,1%	6,6%	11,7%	2,2%	6,9%
I-IX 2020.	18,0%	-6,5%	35,4%	14,7%	9,9%	2,7%	11,5%	-2,9%	5,5%	11,5%	1,1%	6,3%

Izvor: CBBiH

Tabela 12: Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Kod	00			01			02			03			04			05			06		
Opis koda	UKUPAN INDEKS			Hrana i bezalkoholna pića			Alkoholna pića i duvan			Odjeća i obuća			Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti			Namještaj, kućanski aparati i redovno održavanje kuće			Zdravstvo		
Vrsta indeksa	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g
I-IX 2018.	-	-	101,3	-	-	100,8	-	-	106,8	-	-	90,0	-	-	102,4	-	-	99,0	-	-	101,7
I-IX 2019.	-	-	100,7	-	-	101,0	-	-	104,8	-	-	89,3	-	-	102,8	-	-	99,6	-	-	101,4
I-IX 2020.	-	-	99,1	-	-	101,1	-	-	104,9	-	-	90,0	-	-	99,8	-	-	99,1	-	-	101,0
I 2020.	101,9	100,5	100,7	102,7	101,6	101,6	129,2	103,3	105,4	60,5	94,5	91,0	109,7	100,2	101,0	96,3	100,0	99,4	105,4	100,2	100,8
II 2020.	101,9	100,1	100,3	103,3	100,6	100,8	129,1	99,9	105,4	60,5	100,1	90,8	109,4	99,7	100,8	95,7	99,4	98,7	105,6	100,2	100,9
III 2020.	101,8	99,9	100,1	103,8	100,5	101,0	129,3	100,2	105,5	61,2	101,1	89,8	108,9	99,6	100,7	96,0	100,3	99,5	105,7	100,0	100,8
IV 2020.	100,2	98,4	98,8	104,5	100,7	101,3	129,4	100,1	105,5	61,0	99,7	89,2	103,8	95,3	100,0	95,8	99,8	99,1	105,9	100,2	101,0
V 2020.	99,4	99,2	97,9	104,0	99,5	100,3	129,6	100,2	105,7	60,7	99,5	89,1	102,9	99,1	99,1	95,2	99,3	98,4	105,9	100,0	101,1
VI 2020.	99,5	100,1	98,5	103,6	99,6	101,1	129,5	99,9	105,5	59,4	98,0	89,9	103,2	100,3	99,3	95,6	100,5	99,2	105,9	100,1	101,2
VII 2020.	99,2	99,7	98,7	102,6	99,1	101,5	129,6	100,1	103,7	57,3	96,5	90,8	103,2	100,0	99,1	95,8	100,2	99,4	105,9	100,0	101,0
VIII 2020.	99,0	99,8	98,8	101,7	99,1	101,5	129,8	100,2	103,8	56,4	98,4	89,7	103,3	100,1	99,0	95,8	100,0	99,5	106,0	100,1	101,1
IX 2020.	99,1	100,1	98,5	101,5	99,8	100,9	129,8	100,0	103,7	58,8	104,2	89,8	103,5	100,2	98,9	95,2	99,3	98,5	106,0	100,0	100,9

Izvor: BHAS

Tabela 12: Indeks potrošačkih cijena - nastavak

Kod	07			08			09			10			11			12		
Opis koda	Prevoz			Komunikacije			Rekreacija i kultura			Obrazovanje			Restorani i hoteli			Ostala dobra i usluge		
Vrsta indeksa	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g
I-IX 2018.	-	-	108,0	-	-	98,5	-	-	101,2	-	-	100,0	-	-	100,4	-	-	99,8
I-IX 2019.	-	-	101,9	-	-	99,3	-	-	101,1	-	-	100,6	-	-	100,7	-	-	99,4
I-IX 2020.	-	-	92,0	-	-	100,6	-	-	100,6	-	-	100,1	-	-	102,2	-	-	100,0
I 2020.	108,7	100,1	100,3	96,6	99,9	100,1	105,2	100,1	101,4	101,9	100,0	100,1	103,6	101,1	102,1	98,3	99,9	99,9
II 2020.	108,2	99,5	100,3	96,7	100,1	100,2	105,3	100,0	101,5	101,9	100,0	100,1	103,9	100,3	102,4	98,2	99,9	99,8
III 2020.	106,1	98,1	98,2	96,9	100,2	100,5	105,2	100,0	101,6	101,9	100,0	100,1	103,9	100,0	102,3	98,2	100,0	99,9
IV 2020.	96,7	91,2	89,1	96,9	100,0	100,9	105,2	100,0	101,0	101,9	100,0	100,1	104,0	100,1	102,3	98,6	100,4	100,2
V 2020.	93,1	96,3	85,4	96,9	100,0	100,9	105,2	100,0	100,6	102,0	100,1	100,1	104,0	100,0	102,3	98,8	100,2	100,3
VI 2020.	95,4	102,4	87,6	96,9	100,0	100,6	105,2	100,0	100,0	102,0	100,0	100,1	104,1	100,1	102,3	98,6	99,8	100,0
VII 2020.	96,2	100,8	88,5	96,9	100,0	100,6	105,7	100,5	99,5	102,0	100,0	100,1	104,3	100,1	102,4	98,4	99,8	100,1
VIII 2020.	96,9	100,8	89,4	96,9	100,0	100,7	105,8	100,1	99,7	102,0	100,0	100,0	104,3	100,0	102,1	98,5	100,0	100,3
IX 2020.	97,4	100,5	89,5	96,8	99,9	100,6	105,4	99,6	100,0	102,2	100,3	100,3	104,4	100,1	102,0	98,4	100,0	99,7

Tabela 13: Rast i sektorska struktura kredita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Krediti općoj vladi	Krediti nefinancijskim javnim poduzećima	Krediti nefinancijskim privatnim poduzećima	Krediti stanovništvu	Ostali krediti*	Ukupni krediti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
K1 2016.	1.099,0	381,2	7.505,4	7.828,5	113,6	16.927,7
K1-K2 2016.	1.022,3	374,6	7.521,8	7.916,9	107,7	16.943,3
K1-K3 2016.	1.072,8	385,8	7.498,4	7.978,1	87,4	17.022,5
K1-K4 2016	962,7	371,9	7.703,0	8.076,3	86,9	17.201,1
K1 2017.	1.020,9	376,4	7.898,7	8.186,8	97,0	17.579,8
K1-K2 2017.	1.018,9	371,5	8.032,2	8.393,5	114,1	17.930,1
K1-K3. 2017.	973,9	382,3	8.122,4	8.522,0	118,7	18.119,3
K1-K4 2017.	966,5	401,6	8.319,8	8.613,7	120,9	18.422,5
K1 2018.	917,3	385,4	8.510,8	8.749,5	121,9	18.695,1
K1-K2 2018.	1.061,2	410,8	8.565,6	8.993,9	146,5	19.178,0
K1-K3 2018.	1.078,1	411,0	8.537,3	9.154,1	150,9	19.331,4
K1-K4 2018.	1.045,3	421,3	8.623,0	9.241,3	158,4	19.489,3
K1 2019.	1.042,1	415,3	8.755,6	9.405,7	135,5	19.754,1
K1-K2 2019.	1.002,5	417,6	8.973,9	9.661,9	167,4	20.223,3
K1-K3 2019	1.081,9	416,3	8.922,4	9.858,0	163,5	20.442,0
K1-K4 2019.	1.098,1	497,6	9.034,0	9.975,5	167,5	20.772,8
K1 2020.	1.109,5	475,1	8.841,8	9.902,0	162,0	20.490,5
K1-K2 2020.	1.101,9	535,9	8.740,9	9.844,5	172,8	20.396,0
K1-K3 2020.	1.109,2	526,8	8.639,7	9.924,9	168,8	20.369,4
Stopa rasta (g/g)						
K1 2016.	-3,5%	-10,3%	3,2%	4,2%	26,5%	3,0%
K1-K2 2016.	-10,6%	-11,2%	2,3%	2,9%	3,9%	1,3%
K1-K3 2016.	-6,0%	-6,3%	2,3%	2,9%	-8,7%	1,8%
K1-K4 2016	-17,2%	-6,2%	3,3%	3,8%	-17,3%	2,0%
K1 2017.	-7,1%	-1,3%	5,2%	4,6%	-39,0%	3,9%
K1-K2 2017.	-0,3%	-0,8%	6,8%	6,0%	5,9%	5,8%
K1-K3. 2017.	-9,2%	-0,9%	8,3%	6,8%	35,9%	6,4%
K1-K4 2017.	0,4%	8,0%	8,0%	6,7%	39,1%	7,1%
K1 2018.	-10,2%	2,4%	7,7%	6,9%	25,6%	6,3%
K1-K2 2018.	4,2%	10,6%	6,6%	7,2%	28,4%	7,0%
K1-K3 2018.	10,7%	7,5%	5,1%	7,4%	27,1%	6,7%
K1-K4 2018.	8,2%	4,9%	3,6%	7,3%	31,0%	5,8%
K1 2019.	13,6%	4,9%	2,9%	7,5%	11,1%	5,7%
K1-K2 2019.	-5,5%	1,7%	4,8%	7,4%	14,3%	5,5%
K1-K3 2019.	0,4%	1,3%	4,5%	7,7%	8,3%	5,7%
K1-K4 2019.	5,4%	18,1%	4,8%	7,9%	5,7%	6,6%
K1 2020.	6,5%	14,4%	1,0%	5,3%	19,6%	3,7%
K1-K2 2020.	9,9%	28,3%	-2,6%	1,9%	3,2%	0,9%
K1-K3 2020.	2,5%	26,6%	-3,2%	0,7%	3,2%	-0,4%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim kreditima su krediti dani ostalim financijskim institucijama, neprofitnim organizacijama i ostali krediti.

Tabela 14: Rast i sektorska struktura depozita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Depoziti opće vlade	Depoziti nefinancijskih javnih poduzeća	Depoziti nefinancijskih privatnih poduzeća	Depoziti stanovništva	Ostali depoziti*	Ukupni depoziti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
K1 2016.	1.442,8	1.203,9	2.490,4	10.074,3	1.323,7	16.535,2
K1-K2 2016.	1.486,2	1.184,3	2.534,8	10.132,5	1.352,1	16.689,8
K1-K3 2016.	1.634,8	1.173,8	2.755,9	10.253,3	1.393,8	17.211,6
K1-K4 2016	1.711,6	1.219,9	2.787,8	10.661,1	1.371,6	17.752,1
K1 2017.	1.773,3	1.300,1	2.749,8	10.875,0	1.403,2	18.104,9
K1-K2 2017.	1.903,7	1.326,4	2.836,3	10.948,5	1.442,8	18.460,7
K1-K3. 2017.	2.167,1	1.325,0	3.096,7	11.024,2	1.512,5	19.128,5
K1-K4 2017.	2.216,8	1.384,7	3.329,9	11.271,0	1.466,5	19.668,8
K1 2018.	2.489,5	1.492,0	3.183,8	11.459,0	1.520,8	20.145,0
K1-K2 2018.	2.729,2	1.517,1	3.429,3	11.651,8	1.544,3	20.871,7
K1-K3 2018.	2.799,7	1.482,4	3.723,2	12.146,4	1.598,1	21.749,8
K1-K4 2018.	2.799,7	1.482,4	3.723,2	12.146,4	1.598,1	21.749,8
K1 2019.	2.976,5	1.512,3	3.408,6	12.508,5	1.607,8	22.013,7
K1-K2 2019.	3.073,3	1.499,2	3.587,7	12.709,9	1.640,0	22.510,0
K1-K3 2019.	3.392,4	1.544,3	3.864,8	12.892,4	1.676,0	23.369,9
K1-K4 2019.	3.355,3	1.510,7	4.052,6	13.240,9	1.660,9	23.820,4
K1-2020.	3.334,4	1.646,8	3.862,4	13.090,7	1.671,9	23.606,2
K1-K2-2020.	3.386,7	1.488,2	4.140,1	13.126,0	1.645,7	23.786,7
K1-K3 2020.	3.475,9	1.531,5	4.350,5	13.336,4	1.615,3	24.309,8
Stopa rasta g/g						
K1 2016.	14,0%	0,5%	13,3%	7,6%	10,1%	8,6%
K1-K2 2016.	22,0%	-3,0%	6,6%	6,8%	8,1%	7,3%
K1-K3 2016.	19,3%	-3,0%	11,1%	6,6%	3,4%	7,4%
K1-K4 2016	8,8%	2,7%	6,9%	8,1%	5,6%	7,4%
K1 2017.	23,2%	8,0%	10,4%	7,9%	6,0%	9,5%
K1-K2 2017.	28,3%	12,0%	11,9%	8,1%	6,7%	10,6%
K1-K3. 2017.	32,7%	12,9%	12,4%	7,5%	8,5%	11,1%
K1-K4 2017.	29,5%	13,5%	19,4%	5,7%	6,9%	10,8%
K1 2018.	40,1%	14,8%	15,8%	5,4%	8,4%	11,3%
K1-K2 2018.	43,1%	14,4%	20,9%	6,4%	7,0%	13,1%
K1-K3 2018.	27,4%	21,8%	14,2%	7,3%	5,4%	11,6%
K1-K4 2018.	26,3%	7,1%	11,8%	7,8%	9,0%	10,6%
K1 2019.	19,6%	1,4%	7,1%	9,2%	5,7%	9,3%
K1-K2 2019.	12,6%	-1,2%	4,6%	9,1%	6,2%	7,8%
K1-K3 2019.	22,7%	-4,3%	9,3%	9,0%	5,1%	9,5%
K1-K4 2019.	19,8%	1,9%	8,8%	9,0%	3,9%	9,5%
K1 2020.	12,0%	8,9%	13,3%	4,7%	4,0%	7,2%
K1-K2 2020.	10,2%	-0,7%	15,4%	3,3%	0,3%	5,7%
K1-K3 2020.	2,5%	-0,8%	12,6%	3,4%	-3,6%	4,0%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim depozitima su depoziti sektora ostalih financijskih institucija, neprofitnih organizacija i ostali depoziti.

Tabela 15: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjem nivou)

Godina	Mjesec	POTROŠAČKI KREDITI				STAMBENI KREDITI					OSTALI KREDITI			
		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	krediti preko 5 god. IPFKS	preko 10 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS
			s originalnim dospijećem preko 1 god.				s originalnim dospijećem preko 1 god.					s originalnim dospijećem preko 1 god.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2019.	01.	NA	NA	NA	NA	3,67	3,67	3,47	3,80	3,74	6,52	6,37	5,33	5,79
2019.	02.	NA	NA	NA	NA	3,53	3,53	3,46	3,60	3,99	6,56	6,56	5,46	5,89
2019.	03.	NA	NA	NA	NA	3,70	3,70	3,76	3,64	3,65	6,21	6,22	5,48	5,60
2019.	04.	NA	NA	NA	NA	3,51	3,51	3,22	3,62	4,04	6,11	6,12	5,70	5,58
2019.	05.	NA	NA	5,42	NA	3,44	3,44	NA	3,69	3,68	6,19	6,20	5,53	5,60
2019.	06.	NA	NA	NA	NA	3,56	3,56	NA	3,79	3,81	6,22	6,23	5,69	5,84
2019.	07.	NA	NA	NA	NA	3,58	3,58	NA	3,93	3,75	6,20	6,15	5,01	5,96
2019.	08.	NA	NA	NA	NA	3,58	3,58	NA	3,89	3,77	6,31	6,31	5,73	5,96
2019.	09.	6,91	NA	NA	NA	3,74	3,74	3,85	3,77	3,98	6,54	6,54	5,47	5,98
2019.	10.	NA	NA	NA	NA	3,47	3,47	3,74	3,91	3,74	6,54	6,54	5,49	5,84
2019.	11.	NA	NA	NA	NA	3,49	3,49	NA	3,72	3,80	6,50	6,50	5,30	5,87
2019.	12.	NA	NA	NA	NA	3,50	3,50	3,35	3,83	3,88	6,15	6,15	5,64	5,67
2020.	01.	NA	NA	6,80	NA	3,53	3,53	3,59	3,87	3,78	6,04	6,04	5,46	5,95
2020.	02.	NA	NA	NA	NA	3,57	3,57	3,80	3,90	3,98	6,00	6,00	5,24	5,88
2020.	03.	NA	NA	5,83	NA	3,53	3,53	3,53	3,66	3,75	6,12	6,12	5,25	5,85
2020.	04.	NA	NA	NA	NA	3,72	3,72	NA	4,17	4,27	5,80	5,82	5,53	5,71
2020.	05.	NA	NA	6,54	NA	3,76	3,76	NA	4,22	4,03	5,54	5,61	5,91	6,05
2020.	06.	4,40	NA	6,71	5,20	3,88	3,86	3,69	3,79	4,12	5,27	5,26	5,51	5,82
2020.	07.	NA	NA	5,84	NA	3,86	3,81	4,12	3,83	3,49	5,85	5,83	5,41	6,28
2020.	08.	NA	NA	NA	NA	3,92	3,91	4,52	3,87	3,49	6,27	6,27	5,84	6,45
2020.	09.	NA	NA	NA	NA	3,73	3,72	4,47	3,90	3,52	5,94	5,98	5,74	6,60

Izvor: Centralna banka BiH
Kamatne stope u tablici se odnose na nove poslove
IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 16: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjem nivou)

Godina	Mjesec	od iznosa od 0,25 miliona EUR				preko 0,25 miliona EUR do 1 miliona EUR				Preko iznosa 1 miliona EUR			
		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenljiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS
			s orginalnim dospijećem preko 1 god.				s orginalnim dospijećem preko 1 god.				s orginalnim dospijećem preko 1 god.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2019.	01.	4,22	4,37	3,66	4,35	4,08	4,15	3,67	3,58	3,32	3,36	NA	NA
2019.	02.	4,28	4,28	4,09	4,97	3,91	3,86	3,02	3,80	3,74	3,74	NA	NA
2019.	03.	4,01	3,91	4,35	4,35	4,08	4,15	3,12	4,10	3,59	3,59	NA	NA
2019.	04.	4,13	4,01	4,13	4,51	4,06	3,97	3,21	4,20	3,66	3,77	2,57	NA
2019.	05.	4,06	4,02	3,78	4,60	4,10	4,26	3,34	4,09	3,51	3,56	NA	NA
2019.	06.	4,31	4,32	3,91	4,65	3,82	3,75	3,07	3,99	3,16	3,16	NA	0,05
2019.	07.	4,00	4,00	3,89	4,17	3,78	3,79	3,03	4,74	3,54	3,54	3,03	3,07
2019.	08.	4,04	4,10	4,05	4,69	4,10	4,27	2,92	NA	3,24	3,24	NA	3,10
2019.	09.	4,03	4,02	4,55	4,43	4,46	4,52	NA	3,84	3,17	3,16	NA	NA
2019.	10	4,25	4,25	3,87	4,83	4,84	4,72	2,99	3,31	3,34	3,34	3,79	NA
2019.	11	4,54	4,70	3,78	4,47	4,56	4,58	3,03	3,85	4,11	4,11	NA	2,56
2019.	12	4,13	4,37	4,17	4,76	3,94	4,17	3,16	3,25	4,13	4,13	NA	0,02
2020.	01.	4,05	4,52	3,99	4,71	2,77	3,49	3,65	NA	NA	NA	NA	NA
2020.	02.	3,80	3,93	4,22	4,49	2,61	3,54	2,93	NA	2,22	2,21	NA	2,26
2020.	03.	3,73	3,62	4,21	NA	2,97	3,38	2,44	3,17	2,66	NA	NA	NA
2020.	04.	4,06	4,14	4,24	4,21	4,04	4,22	NA	NA	3,23	NA	NA	NA
2020.	05.	4,00	3,93	4,33	4,30	3,24	3,30	2,61	4,42	2,64	2,60	2,60	3,78
2020.	06.	4,30	4,39	4,49	4,78	3,78	3,89	3,61	3,96	3,17	3,17	2,79	4,09
2020.	07.	4,26	4,21	4,70	4,69	3,53	3,51	2,83	3,91	3,69	3,74	3,47	NA
2020.	08.	4,72	4,77	4,31	5,21	3,56	3,88	NA	3,39	3,55	3,55	NA	NA
2020.	09.	4,29	4,59	4,16	5,10	4,40	4,16	2,85	3,74	3,81	3,81	NA	NA

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope u tablici se odnose na nove poslove

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 17: Kamatne stope na depozite (u %, na godišnjoj razini)

Godina	Mjesec	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti	
		s dogovorenim dospijećem			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospijećem			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospijećem	Depoziti po viđenju
		do 1 god.	preko 1 do 2 god.	preko 2 god.		do 1 god.	preko 1 do 2 god.	preko 2 god.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Depoziti stanovništvu											
2019.	01.	0,30	1,05	1,29	0,05	0,23	1,08	1,58	0,06	0,91	0,04
2019.	02.	0,32	1,13	1,40	0,06	0,30	1,08	1,86	0,06	0,87	0,04
2019.	03.	0,31	1,08	1,30	0,06	0,28	1,01	1,33	0,05	0,73	0,04
2019.	04.	0,24	0,99	1,40	0,06	0,29	0,96	1,27	0,05	0,98	0,04
2019.	05.	0,43	1,01	1,50	0,06	0,30	0,95	1,50	0,05	0,67	0,04
2019.	06.	0,31	1,02	1,24	0,06	0,35	1,12	1,60	0,05	0,71	0,04
2019.	07.	0,33	0,94	1,42	0,06	0,39	1,02	1,56	0,05	0,48	0,04
2019.	08.	0,33	1,13	1,44	0,06	0,78	1,04	1,44	0,05	0,73	0,04
2019.	09.	0,43	0,94	1,36	0,06	0,39	0,98	1,53	0,05	0,86	0,04
2019.	10	0,24	1,05	1,32	0,06	0,34	1,05	1,33	0,05	0,86	0,04
2019.	11	0,53	1,08	1,32	0,06	0,59	0,93	1,54	0,05	0,88	0,04
2019.	12	0,30	1,14	1,23	0,06	0,38	1,16	1,57	0,05	0,94	0,04
2020.	01.	0,23	0,88	1,23	0,06	0,36	0,98	1,43	0,05	0,62	0,04
2020.	02.	0,29	0,82	1,38	0,07	0,53	1,20	1,18	0,05	0,53	0,04
2020.	03.	0,38	1,02	1,26	0,07	0,31	0,91	1,30	0,05	0,45	0,04
2020.	04.	0,42	0,98	1,14	0,07	0,42	0,90	1,38	0,05	0,25	0,04
2020.	05.	0,39	0,97	1,18	0,07	0,47	0,89	1,10	0,05	0,80	0,04
2020.	06.	0,49	0,83	1,32	0,08	0,58	1,06	1,18	0,05	0,51	0,04
2020.	07.	0,43	0,67	0,97	0,07	0,38	0,99	1,32	0,05	0,62	0,04
2020.	08.	0,29	0,76	1,06	0,07	0,33	1,04	1,24	0,05	0,48	0,04
2020.	09.	0,31	0,85	1,20	0,07	0,29	1,04	1,26	0,05	0,30	0,04
Depoziti nefinansijskih preduzeća											
2019.	01.	0,45	1,00	2,06	0,03	0,97	NA	NA	0,03	NA	0,04
2019.	02.	0,34	0,86	1,98	0,03	NA	0,97	NA	0,02	NA	0,04
2019.	03.	0,42	1,75	1,77	0,03	0,81	1,15	NA	0,03	NA	0,04
2019.	04.	0,43	0,84	1,90	0,08	0,40	1,05	NA	0,03	NA	0,04
2019.	05.	0,19	1,27	1,14	0,02	NA	NA	NA	0,03	NA	0,05
2019.	06.	0,52	1,24	1,05	0,03	0,35	NA	NA	0,03	NA	0,03
2019.	07.	0,86	1,58	1,29	0,03	0,04	NA	NA	0,02	NA	0,04
2019.	08.	0,72	1,39	1,21	0,03	NA	NA	NA	0,02	NA	0,04
2019.	09.	0,78	1,06	1,83	0,03	0,46	NA	NA	0,03	NA	0,03
2019.	10	0,96	1,02	1,52	0,03	0,84	1,47	NA	0,03	NA	0,03
2019.	11	0,59	0,72	1,41	0,03	0,98	1,10	NA	0,03	NA	0,03
2019.	12	0,45	1,23	1,49	0,03	0,86	1,01	1,31	0,03	NA	-2,97
2020.	01.	0,43	0,93	1,29	0,03	NA	NA	NA	0,02	NA	0,03
2020.	02.	0,37	0,49	1,60	0,03	NA	0,82	NA	0,02	NA	0,03
2020.	03.	0,69	0,80	NA	0,03	NA	1,24	NA	0,02	NA	0,03
2020.	04.	0,42	1,02	NA	0,03	NA	NA	NA	0,01	NA	0,02
2020.	05.	0,45	1,21	1,53	0,03	NA	1,08	NA	0,02	NA	0,02
2020.	06.	0,41	0,60	1,19	0,03	1,04	0,45	1,75	0,01	0,62	0,02
2020.	07.	0,78	1,01	1,29	0,03	0,73	0,99	1,60	0,01	NA	0,02
2020.	08.	0,96	1,20	NA	0,03	0,35	1,07	1,83	0,02	NA	0,02
2020.	09.	0,59	0,22	1,26	0,03	NA	1,43	1,30	0,02	NA	0,02

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope na depozite po viđenju se odnose na postojeće poslove

Kamatne stope na depozite sa dogovorenim dospjećem se odnose na nove poslove

Depoziti u stranoj valuti obuhvaćaju sve strane valute osim EUR

Tabela 18: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji za januar-septembar 2020. godine

	Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
		Jan-Sept 2019	Jan-Sept 2020	2020/2019 promjena %		Jan-Sept 2019	Jan-Sept 2020	2020/2019 promjena %		Jan-Sept 2019	Jan-Sept 2020	2020/2019 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
		u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
	UKUPNO	8663	7575	-12,6	-12,6	14625	12321	-15,8	-15,8	-5962	-4746	-20,4	-20,4	61,5%
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	110	119	8,2	0,1	428	379	-11,4	-0,34	-318	-260	-18,2	-0,97	31,4%
2	PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA	152	172	13,2	0,23	577	598	3,6	0,14	-425	-426	0,2	0,02	28,8%
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILJNOG PORIJEKLA	91	76	-16,5	-0,17	141	106	-24,8	-0,24	-50	-30	-40,0	-0,34	71,7%
4	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	223	242	8,5	0,22	1205	1155	-4,1	-0,34	-982	-913	-7,0	-1,16	21,0%
5	PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	814	635	-22,0	-2,07	2208	1310	-40,7	-6,14	-1394	-675	-51,6	-12,06	48,5%
6	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	689	554	-19,6	-1,56	1314	1237	-5,9	-0,53	-625	-683	9,3	0,97	44,8%
7	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	381	376	-1,3	-0,06	985	905	-8,1	-0,55	-604	-529	-12,4	-1,26	41,5%
8	KOŽA I KRZNO	108	66	-38,9	-0,48	277	206	-25,6	-0,49	-169	-140	-17,2	-0,49	32,0%
9	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	570	518	-9,1	-0,60	242	205	-15,3	-0,25	328	313	-4,6	0,25	252,7%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	206	208	1,0	0,02	339	303	-10,6	-0,25	-133	-95	-28,6	-0,64	68,6%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	475	445	-6,3	-0,35	921	802	-12,9	-0,81	-446	-357	-20,0	-1,49	55,5%
12	OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	577	489	-15,3	-1,02	289	228	-21,1	-0,42	288	261	-9,4	0,45	214,5%
13	PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	105	88	-16,2	-0,20	302	266	-11,9	-0,25	-197	-178	-9,6	-0,32	33,1%
14	BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	14	24	71,4	0,12	22	25	13,6	0,02	-8	-1	-87,5	-0,12	96,0%
15	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	1635	1244	-23,9	-4,51	1634	1439	-11,9	-1,33	1	-195	-19600,0	3,29	86,4%
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	1214	1414	16,5	2,31	2020	1765	-12,6	-1,74	-806	-351	-56,5	-7,63	80,1%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	289	234	-19,0	-0,63	1132	824	-27,2	-2,11	-843	-590	-30,0	-4,24	28,4%
18	SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	24	21	-12,5	-0,03	204	237	16,2	0,23	-180	-216	20,0	0,60	8,9%
19	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	134	126	-6,0	-0,09	10	8	-20,0	-0,01	124	118	-4,8	0,10	1575,0%
20	RAZNI PROIZVODI	838	787	-6,1	-0,59	363	321	-11,6	-0,29	475	466	-1,9	0,15	245,2%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%
98	NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 19: Vanjskotrgovinska razmjena u Bosni i Hercegovini po glavnim trgovinskim partnerima za period Jan-Sept 2020. godinu u 000 KM

Zemlje	IZVOZ				Promjena u %	UVOZ				Promjena u %	DEFICIT				Promjena u %
	Jan-Sept 2019		Jan-Sept 2020			Jan-Sept 2019		Jan-Sept 2020			Jan-Sept 2019		Jan-Sept 2020		
	KM	u %	KM	u %		KM	u %	KM	u %		KM	u %	KM	u %	
EU	6.397	73,8%	5.530	73,0%	-13,6%	9.075	62,0%	7.460	60,5%	-17,8%	-2.678	44,9%	-1.930	40,7%	-27,9%
CEFTA	1.408	16,3%	1.207	15,9%	-14,3%	1.783	12,2%	1.573	12,8%	-11,8%	-375	6,3%	-366	7,7%	-2,4%
Ostali partneri	859	9,9%	838	11,1%	-2,4%	3.769	25,8%	3.288	26,7%	-12,8%	-2.910	48,8%	-2.450	51,6%	-15,8%
Njemačka	1.274	14,7%	1.199	15,8%	-5,9%	1.775	12,1%	1.515	12,3%	-14,6%	-501	8,4%	-316	6,7%	-36,9%
Hrvatska	1.072	12,4%	1.005	13,3%	-6,3%	1.528	10,4%	1.135	9,2%	-25,7%	-456	7,6%	-130	2,7%	-71,5%
Italija	1.007	11,6%	718	9,5%	-28,7%	1.718	11,7%	1.413	11,5%	-17,8%	-711	11,9%	-695	14,6%	-2,3%
Srbija	970	11,2%	826	10,9%	-14,8%	1.586	10,8%	1.393	11,3%	-12,2%	-616	10,3%	-567	11,9%	-8,0%
Slovenija	756	8,7%	679	9,0%	-10,2%	669	4,6%	605	4,9%	-9,6%	87	-1,5%	74	-1,6%	-14,9%
Austrija	845	9,8%	747	9,9%	-11,6%	528	3,6%	491	4,0%	-7,0%	317	-5,3%	256	-5,4%	-19,2%
Turska	207	2,4%	210	2,8%	1,4%	708	4,8%	634	5,1%	-10,5%	-501	8,4%	-424	8,9%	-15,4%
Rusija	84	1,0%	54	0,7%	-35,7%	370	2,5%	257	2,1%	-30,5%	-286	4,8%	-203	4,3%	-29,0%
Kina	22	0,3%	18	0,2%	-16,8%	1.077	7,4%	1.435	11,6%	33,2%	-1.055	17,7%	-1.417	29,9%	34,3%
Ostale zemlje	2.427	28,0%	2.119	28,0%	-12,7%	4.668	31,9%	3.443	27,9%	-26,2%	-2.241	37,6%	-1.324	27,9%	-40,9%
UKUPNO	**8.664**	**100%**	**7.575**	**100,0%**	**-12,6%**	**14.627**	**100%**	**12.321**	**100,0%**	**-15,8%**	**-5.963**	**100,0%**	**-4.746**	**100,0%**	**-20,4%**

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 20: Platni bilans Bosne i Hercegovine

PLATNI BILANS BOSNE I HERCEGOVINE u milionima KM	K1-K3 2019	K1-K3 2020	Promjena K1-K3 2020 /K1-K3 2019
TEKUĆI RAČUN	**-773**	**-1.031**	**33,5%**
Roba - saldo	**-5.941**	**-4.725**	**-20,5%**
Izvoz robe, fob	7.647	6.764	-11,5%
Uvoz robe, fob	13.588	11.489	-15,4%
Usluge - saldo	**2.199**	**1.013**	**-53,9%**
Potražuje - ukupno	3.252	1.680	-48,3%
Duguje - ukupno	1.053	667	-36,6%
Primarni dohodak - saldo	**-76**	**41**	**-153,9%**
Potražuje - ukupno	812	538	-33,7%
Duguje - ukupno	887	497	-44,0%
Sekundarni dohodak - saldo	**3.044**	**2.640**	**-13,3%**
Od čega: Personalni transferi - potražuje	**2.197**	**1.807**	**-17,7%**
KAPITALNI RAČUN	**223**	**152**	**-32,1%**
FINANSIJSKI RAČUN	**-508**	**-812**	**59,9%**
Direktne investicije	**-745**	**-460**	**-38,2%**
Od čega: Reinvestirane zarade - Pasiva	371	283	-23,7%
Portfolio investicije	**189**	**-63**	**-133,4%**
Ostale investicije	**-600**	**-986**	**64,2%**
Neto finansijska aktiva	**24**	**-375**	**-1673,5%**
Valuta i depoziti	78	-432	-651,8%
Ostalo	11	-43	-477,7%
Neto finansijska pasiva	**624**	**611**	**-2,2%**
Valuta i depoziti	-102	-810	691,6%
Zajmovi	241	1.040	331,6%
Vladin sektor	16	683	4101,1%
Ostali sektori	225	357	58,8%
Trgovinski krediti i avansi	473	388	-17,9%
Rezervna aktiva	**649**	**698**	**7,5%**
NETO GREŠKE I PROPUSTI	**42**	**68**	**63,5%**

Izvor: Centralna banka BiH